

Надвірнянська центральна районна бібліотека
Відділ краєзнавчої літератури

Видатні постаті Надвірнянщини

Біобібліографічний покажчик

Надвірна
2014

Видатні постаті Надвірнянщини: біобібліографічний покажчик / Надвірнянська ЦРБ; уклад. М. Гринюк; відп. за вип. М. Кушнерчук. - Надвірна, 2014.- 100 с.

Надвірнянщина славна своїми людьми. В минулому і тепер чимало відомих постатей вносили і вносять свою лепту в прославу краю. Це діячі культури, освіти, представники красного письменства. Центральна районна бібліотека пропонує біобібліографічний покажчик, в якому подається інформація про 63 особи. Інформація згрупована за абеткою прізвищ.

Покажчик рекомендуємо учням, вчителям, краєзнавцям, всім, хто цікавиться історією краю.

Укладач: М. Гринюк – бібліограф відділу краєзнавчої літератури;

Відповідальна за випуск: М. Кушнерчук – директор ЦБС

Тираж: 30 прим.

Андрушко Василь

Василь Андрушко народився 22 березня 1953 року у смт. Ланчин, проживає в Коломиї. Художник, поет, скульптор. Навчався в Ланчинській ЗОШ. Навчався і закінчив Косівське училище прикладного мистецтва, а через десять років — Львівський інститут за тією ж спеціальністю. Член Спілки художників України (1993). Автор ряду монументальних робіт та інтер'єрів. Співзасновник Коломийської асоціації митців і учасник багатьох всеукраїнських та понад двадцяти міжнародних виставок у Франції, Польщі, Литві, Австрії, Італії. Експонував переважно твори дерев'яної пластики. Серед найкращих робіт - твори: «Той, що піднімався», «Розп'яття», «Благовіщення», «Ізіда», «Той, що відпочиває», «Хутір». На міжнародній виставці «Карпатський хребет» (1997) — I премія у номінації скульптура; II премія на Всеукраїнській виставці до 1100-річчя Галича (1998). Участь у творчих симпозиумах скульптури — Івано-Франківськ (1999), Коломия (2000). Його мистецькі твори знаходяться в Коломийському музею Гуцульщини та Покуття, а також у приватних музеях України, США, Бельгії, Німеччині, Канаді.

Василь Андрушко пише вірші. Він є автором збірки «Сон вісімки» (1997). Лавреат премії імені Тараса Мельничука.

Про нього:

Андрушко Василь // Андрушко В. Дерев'яна пластика [Текст]: каталоги й виставки. – Івано-Франківськ, 1993.

Андрушко Василь // Художники Івано-Франківщини [Текст]: альбом. – К.: Образотворче мистецтво, 2002. – С. 20.

Савчук М. Сад дерев'яних скульптур Василя Андрушка / М. Савчук // Вісник Коломиї. – 1993. – 19 листоп.

Бенюк Богдан

У перелік знаменитих людей Надвірнянщини можна без сумнівів причислити народного артиста України Богдана Бенюка.

Богдан Бенюк народився 26 травня 1957 року у карпатському селі Битків Надвірнянського району Івано-Франківської області. Навчався в Битківській середній школі. Після школи працював механіком у Битківському клубі. У 1974

році вступив на кінофакультет Київського театрального інституту ім. І. Карпенка-Карого. Першу роль у кіно отримав у 1975 році, а в театрі - в 1977 році. З 1978 року по 1980 рік працює у Національному академічному драматичному театрі Івана Франка. У 1989-1994 роках - старший викладач Київського державного інституту театрального мистецтва ім. Карпенка-Карого. Театральний успіх прийшов до Богдана Бенюка у середині 80-х років, після постановок В. Оглобліна і новаторських постановок режисера А. Жолдака, зокрема «Момент», «Швейк» і «Не боюся сірого вовка». З 1975 року по 2002 рік зіграв понад 100 театральних та кіноролей, в основному комедійного плану. Але були й яскраві драматичні ролі у п'єсах «Отелло», «Трибунал», «Хвацький молодець». З 1995 року - постійний ведучий телепередачі «Шоу самотнього холостяка» на 1-му Національному каналі УТ, а з 2001 року - ведучий телепередачі «Біла ворона» на каналі студії «1+1» (2-й Національний канал УТ). Характерна риса Богдана Бенюка - для нього не існує проблем заучування тексту сценарію: двічі прочитав вголос - і він у пам'яті. Справжній українець, багатий духовно, простий і доступний у спілкуванні з людьми. Він вміє допомогти ближньому. Родина Бенюків пустила глибокий корінь династії акторів. Богданів брат старший Петро теж Народний артист України, а Петрів син Петро - актор театру ім. М. Заньковецької, молодший - студент Київського національного університету культури і мистецтв. Богдан Бенюк одружений, має трое дітей. Дочка Леся - кандидат філософських наук, Мар'яна - редактор телеканалу ІСТУ. Найменший син Богдан теж не уявляє свого життя без театру. Дружина - лікар. Богдан Бенюк - народний артист України (звання присвоєно «За вагомий особистий внесок у збагачення національної культурно-мистецької спадщини, високу професійну майстерність»), доцент кафедри режисури Київського національного університету культури та мистецтв, член спілки театральних діячів України і Спілки кінематографістів України, Лауреат державної премії ім. О. Довженка (1999р.) за фільм «Москаль - чарівник». Нагороджений орденом св. Михаїла (2002р.). На театральних фестивалях спектаклі з його участю було відзначено першими преміями: «Момент», «Золотий лев» у Львові (1988р.); «Сон у літню ніч» - Ендібурський фестиваль, Австрія (1994р.); «Швейк» «Мітел-фей» у Чівідале ді Фріулі Італія 1999р.). Отримав дві нагороди на щорічному присудженні премій «Київської пекторалі» за ролі в спектаклях «Сто тисяч» І. Карпенка-Карого (1995р.) і «Пігмаліон» Б. Шоу (2000р.). Богдан Бенюк - народний депутат України.

Про нього:

Бенюк Б. Богдан Бенюк: «Акторська професія - непочатий край роботи над собою...»: [інтерв'ю з укр. актором Б. Бенюком / записала У. Воліковська] // Літературна Україна. -2010.-28 жовт. -С. 8.

Бенюк Б. Богдан Бенюк: це було щось дивовижне: гуцул зіграв єврея Утьосова...: [інтерв'ю із Бенюком / вів розмову Борис Козловський] // Високий замок. - 2012. - 12 берез. - С. 7.

Богдан Бенюк // Галичина [Текст]: новітня історія України. Т. 1: довідково-бібліографічне видан. - Київ, 2004. - С. 44.

Писуляк С. Помисли наші тут, де мама: [про родину Петра і Богдана Бенюків] / С. Писуляк // Народна Воля. -2003. - 27 трав. -С. 2.

Родина Бенюків // Хто є хто на Івано-Франківщині [Текст]: новітня історія через віки. вип. III. / автор ідеї та автор - упоряд. В. Бомов. - К.: ВАТ «Поліграфкнига», 2006. - С. 74.

Рудейчук Д. Щоб моя душа перелетіла рампу і зачепила душу: [про Б. Бенюка] // Народна Воля. – 2012. – 30 черв. – С. 2

Бенюк Петро

Бенюк Петро народився 4 березня 1946 року в с. Битків Надвірнянського р-ну Івано-Франківської області. Вчився в Битківській середній школі. Щоб підтримати сім'ю після смерті батька, працював кіномеханіком в селі. До Київського державного інституту театрального мистецтва Карпенка - Карого на кіноакторський факультет вступив після служби в армії в 1967 році. Закінчив інститут з відзнакою, був першим стипендіатом стипендії О. П. Довженка. З 1971 р. – актор Львівського театру ім. М. Заньковецької.

У 1971 р. на Київському кінофестивалі «Молодість -71» нагороджений за кращу роль (роль Дмитра і фільмі «Катруся»). У 1983 р. нагороджений Дипломом Міністра культури СРСР за виконання ролі Швейка у виставі театру ім. М. Заньковецької «Пригоди бравого вояка Швейка» в рамках III Фестивалю Чеської драматургії в СРСР. У 1987 р. удостоєний Диплома із присвоєння звання лауреата III Республіканського конкурсу артистів розмовного жанру, які працюють у галузі гумору та сатири (м. Київ). У 1992 р. на I Всеукраїнському фестивалі-конкурсі гумору та сатири у м Києві був нагороджений Дипломом і отримав звання лауреата.

За вагомий особистий внесок у примноження національних духовних надбань та з нагоди п'ятої річниці незалежності України 22 серпня 1996 року Петру Бенюку присвоєно звання «народний артист України».

В театрі зіграв понад 70 ролей, у кінематографі - понад 40 ролей, з них – о. Василій «Камінна душа», Летюк «Дикий табун», Петро Бублик

«Кому вгору, кому вниз» товстун «Гори димлять», Кізляр – Ога «Роксолана», Генерал СБУ «Вперед за скарбами Гетьмана». Має двох синів Петра і Павла.

Про нього:

Петро Бенюк // Галичина [Текст]: новітня історія України Т.1: довідково-бібліографічне видан. Київ, 2004. – С. 45.

Писуляк С. Помисли наші тут, де мама: [про родину Петра і Богдана Бенюків] / С. Писуляк // Народна Воля. - 2003. – 27 трав. – С. 2.

Родина Бенюків // Хто є хто на Івано-Франківщині [Текст]: новітня історія через віки. вип. III. / автор ідеї та автор - упоряд. В. Бомов. - К.: ВАТ «Поліграфкнига», 2006. - С. 74.

Бобикевич Марія

Марія Бобикевич народилася 1859 року. Довгий час проживала у с. Саджавці. Марія – донька письменника Миколи Устияновича, сестра художника Корнила Устинова, дружина о. Сидора Бобикевича. В 1905-1914 рр. іноді виступала з дочкою Клавдією на сцені дялятинської «Бесіди». В 1920-1930 роках, будучи довголітньою головою кружка «Союзу українок» активно допомагала саджавецькому жіноцтву. Зрідка писала вірші, що їх друкували видання «Жіночої долі» в Коломиї. В 1942 році виїхала на Буковину й там померла.

Про неї:

Домашній архів Клапчуків (далі–ДАК). – фонд 8. – опис 2. – Справа 5.6.

Центральний державний історичний архів у Львові (далі – ЦДІАЛ) – фонд 348. – опис 1. – Справа 829. – Листи 1-2.

Василик Любов

Любов Василик народилась 16 січня 1957 р. в селі Нижній Вербіж Коломийського району в сім'ї службовців. Навчалась у Коломийській ЗОШ №1 ім В. Стефаніка та Надвірнянській ЗОШ №1. Закінчила Коломийське педучилище та Чернівецький університет, біологічний факультет. Працює вчителем біології у Надвірнянській ЗОШ №3 1-3 ст. м. Надвірна. Вірші Люби Василик друкувалась у всеукраїнському альманасі

"Вітрила", обласному журналі "Перевал", збірнику творів письменників Івано-Франківщини "Від Карпат до Опілля", надвірнянських альманахах "Страгора", "Жниво на стерні", "Купальська злива", в альманасі "Коломийська хвиля". Була автором сторінки для дітей "Дитяча світлиця" обласного тижневика "Новий час" в 1991-1995 рр. Видала збірку поезій "Молитва дерев" (1996 р.) та "Межень" (2006 р.) Одна із засновників літстудії "Бистринь". Член НСПУ з 1997 року. Слово для неї – живий дар, що володіє інтелектом, здатним мати неабияку силу і міць.

Про неї:

Баран Є. Загублена в просторах Надвірної [про зб. поезій Л. Василик "Межень"] / Є. Баран // Літературна Україна. – 2010. – 4. лют. – С.6.

Василик Любов // Від Карпат до Опілля [Текст]:твори письменників Івано-Франківщини. – Коломия: Вік, 2001.

Василик Любов // Коломийська хвиля [Текст]:література, мистецтво, наука: збірник. – Коломия: Вільний голос, 2000. – С. 141:фото

Золоті зерна одного колоса: [про книгу Л. Василик"Межень"] // Народна Воля. - 2006. - 17 листоп.

Люба Василик // Жниво на стерні[Текст]: літальманах. - Коломия: ВІК, 1997. - С. 28.

Любов Василик // Купальська злива [Текст]: літальманах // Івано-Франківськ. Обласна друкарня, 2002. - С. 84.

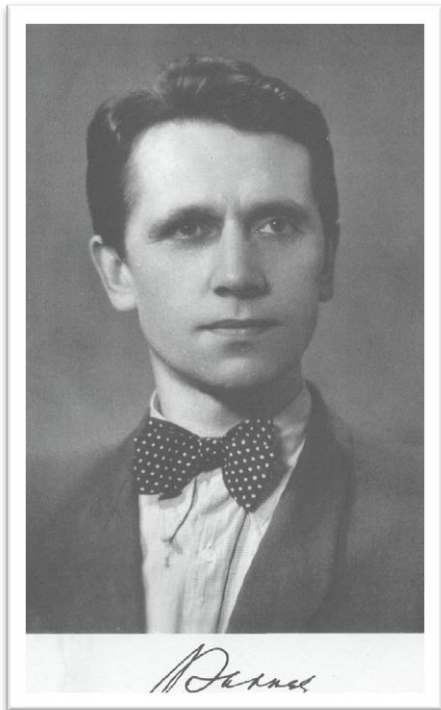
Над руслом сльози: [про творчість Люби Василик] // Галичина. - 2002. - 17 січ.

Стефурак М. А зорі віщували долю, коли віддавали це дитя з небесного лона у вир земного Буття: [про Любов Василик з нагоди ювілею] // / Н. Стефурак // Народна Воля. – 2007. – 19 січ. – С.5.: фото

Творчий вечір: [із Л. Василик] // Вітрина Надвірної. – 2012. – 9 лют. – С. 13.

Чемерис О. Небесний дар Люби Василик / О. Чемерис // Новий час.- 1997.-27 верес.

Вахняк Євген

Євген Дмитрович Вахняк - знаменитий диригент, педагог, народний артист України.

Народився Євген Вахняк 4 грудня 1912 року в місті Надвірній. У сім'ї Вахняків було п'ятеро дітей. Батько майбутнього диригента Дмитро Вахняк був катехитом у надвірнянській церкві і сотрудником у параха о. Луцика. Мати Мінодора походила з інтелігентної родини Майковських. Змалку душу Євгена полонила музика, бо мати грала на фортепіано і гарно співала, а батько теж мав гарний голос, грав на скрипці та диригував дитячим церковним хором. Майбутній диригент ріс серед багатого пісенно-музичного фольклору Підкарпаття. У ранньому дитинстві хлопець виявив неабиякі музичні здібності. Закінчивши 1923 року початкову школу, Євген вступив до Коломийської гімназії, яка славилася педагогічним колективом, або як тоді називали, професурою. Навчаючись у Коломиї, Євген Вахняк співав у гімназійному чоловічому хорі.

У гімназії Євген Вахняк вивчав німецьку, латинську і грецьку мови, теорію музики та сольфеджіо, вчився гри на скрипці у професорів Цайгера і Барана. Володіючи гарним тенером, часто виконував сольні партії. Маючи неабиякі музичні і диригентські здібності та відповідну музичну підготовку, Євген Вахняк вирішив присвятити себе музиці. Закінчивши Коломийську гімназію 1932 року, юнак вступив у Люблінський католицький університет на юридичний факультет. Там він і далі не розлучається з музикою – співав в університетському хорі. Обставини склалися так, що після двох років навчання він змушений був цей університет залишити. У 1934 році після співбесіди з ректором Львівської богословської академії о. доктором Йосифом Сліпим Євген Вахняк перейшов на навчання до академії. Тут він вивчав богословські науки, риторику, філософію, логіку, космологію, міфологію, грецьку, латинську та німецькі мови, співав у хорі вихованців, яким керував його товариш з Коломийської гімназії Василь Якуб'як. Музику в академії викладав композитор Б. Кудрик. На четвертому курсі Є. Вахняк під керівництвом о. доктора Гриньоха почав писати наукову працю на тему: «Чи можливе життя на планетах?». Тоді ж його призначили керівником крилоса і він співав на всіх відправах. Пристрасна любов до музики привела Вахняка у 1936 році до музичного інституту ім. М. Лисенка. Одночасно з навчанням у Богословській академії він студював музично-теоретичні дисципліни, брав уроки сольного співу у талановитого педагога Лідії Улуханової. Юнак

володів гарним драматичним тенором з широким діапазоном звучання і педагоги пророкували йому кар'єру оперного співака.

У 1944 році Євген Вахняк, уже як помічник диригента хорової капели «Трембіта», вступає до Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка в клас диригування професора Миколи Колесси. Водночас брав уроки у славетної Соломії Крушельницької. Набувши під впливом видатних музикантів-диригентів О. Сороки та М. Колесси неабиякої диригентської практики, Євген Вахняк працює з хором при Львівському обласному Будинку народної творчості. У 1950 рстворив у Львівському Будинку вчителя хор. У 1956 р. Є. Вахняк організовує при консерваторії чоловічий хор «Гомін». Особливо яскраві сторінки у творчій біографії Є. Вахняка пов'язані з студентським хором консерваторії, з яким успішно працював з 1962 до 1975 року. Увесь свій творчий шлях і диригентську долю Є Вахняк пов'язав із самодіяльною заслуженою хоровою капелою України «Боян» Львівського Будинку культури працівників зв'язку. Як художній керівник і головний диригент, він, долаючи усякі перешкоди вивів цей аматорський гурт співаків у число провідних хорових колективів України. За час своєї діяльності капела підготувала і виконала понад 500 хорових творів. У червні 1968 року капела дуже вдало виступила в Києві на творчому звіті колективів художньої самодіяльності Львівщини. А наступного року, ґрунтовно обновивши програму, вона дала у філармонії звітний концерт. У роки найвищого злету капела «Боян» часто виступала на телебаченні і радіо. Репертуар хору поновився такими складними творами, як «Лічу в неволі дні і ночі» Д. Січинського і ряд інших. Особливої уваги заслуговує праця над вивченням аматорським хоровим колективом такого монументального твору як Меса «С-дуч» Л.-Ван Бетховена. Найбільш пам'ятним для хорової капели був 1975 рік. У липні вона пердставляла Україну на Міжнародному фестивалі пісні і танцю в столиці Естонії місті Таллінні. У фестивалі брали участь хорові колективи. На цьому фестивалі хорова капела «Боян» була нагороджена дипломом I ступеня та великою золотою медаллю. На фестивалі львів'яни проявили себе, а маестро Вахняк продемонстрував блискучий талант диригента. Восстанне Євген Дмитрович диригував зведеним хором 25 серпня того ж року на проспекті Свободи у Львові, коли урочисто відкрили пам'ятник Тарасові Шевченку. 17 вересня 1998 року маестро Вахняк відійшов у вічність на сімдесят шостому році життя.

Про нього:

Лига В. Славетний диригент Євген Вахняк, уродженець Надвірної / В. Лига // Грегит. - 2013 . - №9. - С.66-72

Маестро пісні: [Євгену Вахняку сповнилось б 90 років] // Дзвін. -2003. - № 5-6. - С. 110-113.

Галечко Софія

Софія Галечко народилася 3 травня 1981 року в невеличкому містечку Новому Сончі на Лемківщині. В батьків була одиначкою. Росла допитливою і цікавою. Дуже рано полюбила книжку. Можливість допомогти донці здобути добру освіту родичі мали. Батько працював поштовим урядовцем, мати давала приватні уроки. Формуванню характеру дівчинки сприяла духовна атмосфера, що панувала в родині Галечків: тут у великому пошанівку була українська мова, рідна культура, історія та література. У Новому Сончі Софія Галечко закінчує народну школу, жіночу гімназію і 1910 року записується на філософський факультет університету в Граці. В університеті Софія захоплюється філософією античного світу. Софію захоплювало вчення про Бога, самовдосконалення людини її доля, безсмертя душі. Студентські роки Софії Галечко позначені не лише наполегливими студіями. Дівчина знаходить час і для громадсько-культурної діяльності. На другому курсі вона стає головою «Кружка рідної школи», на третьому її обирають керівником студентського товариства «Січ». Одночасно очолює міську громадську організацію «Взаїмна поміч», добродійними послугами якої користувалася українська громада, що проживала в Граці. З тривогою сприйняла військові події в Україні. Вона перериває навчання і повертається до рідного краю, щоб захищати Батьківщину від ворога. У вересні 1914 року Софія Галечко іде добровільно до військового формування. І вже на Закарпатській Україні, сповнена жадобою до боротьби, розпочинає свій шлях санітаркою у стрілецькому шпиталі, а незабаром вона на фронті – стрілець четвертої сотні. Надзвичайної краси дівчина, мужнього темпераменту, безстрашна орлиця українських Карпат, брала участь у всіх гірських боях, боролася на легендарній Маківці, ходила у розвідку, пробиваючись до ворожого тилу. Брала участь в героїчному бою в селі Соколів на Тернопільщині. Чета Софії Галечко врятувала в цьому бою від загибелі цілий стрілецький курінь. Військовий кореспондент із галицького фронту Ф. Мальнара у звіті «Дівчата - бойовики у Розстрільній» за 13 серпня 1915 року писав таке: «Сьогодні я мав довгу розмову з однією з цих українських дівчат – панною Софією Галечко. 24-літня пані Галечко є студенткою університету, вона блондинка, надзвичайно дівоча з делікатно все кроєними рисами, дуже поважна і дуже гарна. Вона одіта у простий дещо вже надшарпаний польовий стрій з крісами на ремені, має на ковнірі відзнаки старшого десятника, на грудях медаль хоробрости... Молоде дівча є родовитою львів'янкою, студіювала у

Граці німецьку і слов'янську філософію, а з вибухом війни пішла враз з іншими галицько-українськими добровольцями у війну, бо не могла залишатися дома». На фронті Софія Галечко була до осені 1917 року. Її ім'я дуже швидко стало відоме й популярне серед січового стрілецтва. У Віденському військовому музеї навіть красувався портрет героїні. Першу бойову нагороду юнка одержала 10 листопада 1914 року разом з багатьма іншими стрільцями, які відзначилися під час жовтневих боїв в Карпатах. Тоді Софії присвоїли чин підхорунжої. Другу срібну медаль хоробрости здобула за бої на Маківці. Де лише за три роки перебування на фронті не довелося воювати! Ходила в багнетні атаки, форсувала ріки, пробивалася до своїх з ворожого оточення, проникала з своєю стежею за лінію фронту. Траплялося, що окремі партизанські двадцятки зникали безвісно, або верталися з великим втратами. А їй щастило. Навіть бувало вояки дивувалися хоробрости хорунжої, її вмінню прийняти правильне рішення в найскладнішій ситуації. Незабаром надійшла звістка, що жінок звільнено з війська. Відчувалося, що війна зближається до кінця. Це звільнення жінок з війська було для неї ударом.

Про трагічну загибель Софії Галечко ходили різні чутки. За словами Ольги Підвисоцької: 31 серпня 1918 року в с. Пасічна нашого району Софія купалась у річці Бистриця, потрапила у вир і втопилася. Поховано її в урочищі Розтока с. Пасічна. 4 листопада 1990 року на її могилі споруджено пам'ятник: у кам'яній брилі вміщено бронзовий барельєф із зображенням Софії Галечко у військовій формі, зверху хрест, а знизу напис: «Хорунжа УСС Софія Галечко 1891-1918. За Україну, за її волю, за честь, за славу, за народ».

Про неї:

Арсенич П. Пам'ятник героїні УСС: [про С. Галечко] / П. Арсенич // Народна Воля. -1991. – 29 серп.

Арсенич П. Національна героїня України: [про С. Галечко] / П. Арсенич // Народна Воля. – 1996. – 6 верес.

Бучко Я. Цвіт калини: [про С. Галечко] / Я. Бучко // Радянська Верховина. -1990. – 7 квіт.

Галюк М. Хорунжа Галечко / М. Галюк // Хата. -1996. – 1 січ.

Гжебеневська О. Жінка – хорунжий Легіону УСС: [110- років С. Галечко] / О. Гжебеневська // Рідна земля. – 2001. – 25 трав.

Зварчук Н. Недоспівана пісня Софії Галечко / Н. Зварчук // Народна Воля. – 2008. – 12 верес. – С. 6.

Куцах В. Пам'ятаємо тебе, героїне: [до 75-річчя від дня народження С. Галечко] / В. Куцах // Народна Воля. -1993. – 3 верес.

Родчин С. Образ жінки-воїна в стрілецькій драмі Миколи Угриня – Безгрішного «Софія Галечко» / З. Родчин // Вісник Прикарпатського університету. Філологія. Вип. 23-24. – Івано-Франківськ, 2010. – С. 234-330.

Українські січові стрільці [Текст]: препринт, відтворення з видання 1935 року. – Львів: Слово, 1991. – 160 с.

Червоної калини білий цвіт: [С. Галечко] / Юсип Д. Корона і вінок терновий [Текст]: жінки в історії України. – Івано-Франківськ: Сіверія - Галичина, 1998. – С. 37-58.

Гарасимович Іларій

Біографія Іларія Гарасимовича багато в чому подібна до біографії більшості галицьких громадсько-культурних і політичних діячів ХІХ ст. Народився він в родині священика 9 квітня 1854 року (деякі джерела стверджують - 1853 р.) в селі Биткові Надвірнянського повіту. Дитинство його пройшло в Микуличині. Навчався у Самбірській нижчій школі (1860-1864 рр.), у Станіславській гімназії, яку закінчив 1872 р. Відтак студював філософію у Віденському університеті, де пройшов перші «університети» громадсько-політичного руху галицьких студентів вищих шкіл Відня, об'єднаних у найстаріше українське студентське товариство «Віденська Січ». Тут же доля звела його з речником українського громадсько-політичного руху Остапом Терлецьким та Михайлом Драгомановим, знайомство з якими мало вплив на світоглядні позиції І. Гарасимовича. М. Драгоманов, до речі, навіть відвідав 1874 року І. Гарасимовича у Микуличині. Ці зв'язки, а також радикальні погляди молодого Іларія спричинили переслідування його австрійською поліцією, він, звісно, не одержав і урядової посади. Іларій Гарасимович був одним з піонерів радикального руху в Галичині. Як активний член Української радикальної партії, він спричинився до її зростання, організаційного зміцнення і популярності серед галицько-українського суспільного загалу. Організував і брав активну участь у вічах, нарадах, що відбувалися під гаслами галицьких радикалів. Як зазначав К. Трильовський: «радикали Покуття тямлять добре сего незвичайно щирого та справі хлопській відданого чоловіка. Він був справді рідним братом для кожного мужика, з котрим мав діло. Єго душа була незвичайно чиста і шляхетна, а серце не знало злоби і ненависти. Він лиш любив і навіть ворогови зла не бажав». За діяльною участю І. Гарасимовича 1891 р. в Коломиї почав виходити друкований орган радикальної партії в Галичині - «мужицький» (за висловом К. Трильовського) часопис, який мав розлогу і красномовну назву «Хлібороб». Письмо політичне, літературне і наукове для руських селян і робітників. Скорочено - «Хлібороб». Редагував його, звісно, сам І. Гарасимович. Видання часто конфісковували австрійські власті. До речі у ліриці «Хлібороб» він опублікував ряд творів І. Франка. Переймаючись тяжким становищем галицького селянства і робітництва, шукаючи шляхів поліпшення їхнього матеріального добробуту. І. Гарасимович у 1888 році стає одним з ініціаторів Коломийської виставки

народних промислів Гуцульщини й Покуття, і ним року він заснував у Коломиї товариство «Гуцульська спілка промислова», був обраний її директором. Тут же, в Коломиї, він заснував школу народних промислів, на базі якої 1986 року була створена державна школа народного промислу.

За порадою І. Франка і В. Шухевича, захоплений багатим і розмаїтим мистецтвом гуцулів, Гарасимович закупував ремісничі вироби гуцульських митців для різних музеїв, виставок, записував гуцульський фольклор. Більше того, він писав науково-популярні статті, які впродовж 1886-1887 рр. опублікував у часописі «Діло». Його перу належить ціла низка публіцистичних матеріалів з кооперативно-господарської тематики, зокрема студія «Яким способом розвинути промисел у нашого народу, аби з нього вийшла якнайбільша користь» (1886 р.), брошура «З науки гончарства» (Львів, 1887 р.) статті і доповіді «Селянське господарство в Бельгії» (1888 р.), «Про міські торги та ярмарки» і ряд інших.

Однак у кожній добрій справі знаходяться заздрісники, злостливці, критики. Так сталося і щодо патріотичної діяльності Іларія Гарасимовича в Коломиї: недруги не давали йому спокою і він змушений був податися на село. У Старуні (нині Богородчанський район) він закупує господарство, зводить пасіку і займається бджільництвом. Однак і тут не дають йому спокою. Врешті 1896 р. І. Гарасимович полишає рідну сторону і подається до Львова. Тут він обіймає посаду секретаря «Народної Торгівлі», на якій перебуває до останніх днів свого життя. Тяжко хворіє. Набідувшись, 15 грудня 1901 року, на 50-му році життя Іларій Гарасимович відходить у вічність. Похований на Личаківському кладовищі у м. Львові.

Про нього:

Арсенич П. «Взаємини Ржегоржа з українськими етнографами Галичини в кінці XIX ст.» / П.Арсенич // Гуцульщина. - 1991. - №7. - С. 14-15, 24.

Васильчук М. Енциклопедія Коломийщини [Текст] Т.4. / М.Васильчук; М.Савчук - Коломия: Вік, 2006. - С. 33.

Іларій Гарасимович // Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. - Львів: Світло й тінь, 1994. - С. 78.

Морозюк В. Серце, що не знало злоби: [про І. Гарасимовича] / В. Морозюк // Галичина. - 2001. - 15 груд. - С. 3.

Підкова І. Довідник з історії України [Текст] / І.Підкова, І. Шуст. - К: Генеза, 2002. - С. 1013-1014.

Романюк М. Українська періодика: історія і сучасність: [сьома Всеукраїнська науково-теоретична конференція] / М.Романюк. - Львів, 2003. - С. 604-607.

Семкіяш М. Іларій Гарасимович - організатор кооперативного руху, політик, людина // Семкіяш М. В плині віків [Текст] / М. Семкіяш. - Надвірна, 2010. - С. 136-140.

Яремчук В. Микуличин [Текст]: [до 590-річчя заснування] Т. 2. / В. Яремчук, В. М. Клапчук, Боберський Ю.Ю. - Брошнів: «Таля», 2002.- С. 207.

Герелишин Степан

Степан Ількович Герелишин народився у 1931 році у с. Стримба Надвірнянського району Івано-Франківської області. Початкову освіту здобув у місцевій школі. Перші спроби малювання робив олівцем. У шість років перемальовув з газети портрет Шевченка. Пізніше навчався у семирічній школі м. Надвірної. Закінчив Московський університет. Та чи не найкращим університетом стало саме життя. Воно зводило з досвідченими художниками і в армії, і на роботі. Працював Степан Ількович у Надвірнянському лісокомбінаті, у художніх майстернях Надвірної, Делятина, Яремчі. Окрема життєва сторінка – навчання у духовній семінарії. Вона сформувала світогляд як художника і як християнина. Він читає Псалтир і є дияконом у церкві. Зазнавши протягом життя немало несправедливості, не втратив твердої віри у Бога і передає її своїм односельцям. Односельчани пам'ятають його як музиканта. Ще в дошкільному віці отримав від батька в подарунок цимбали, а пізніше скрипку, з якою не розлучався до 35 років, грав на весіллях. Пізніше зрозумів, що домінує в ньому художник. А визнання його як художника прийшло завдяки наполегливій праці. Результат не забарився. Виставки картин Степана Герелишина відбувалися в Надвірній, Івано-Франківську, одна з них побувала у Києві. Під час Різдвяних свят, на Степана (2006 р.) у його селі Стримбі відкрито картинну галерею, в якій виставлено 87 робіт майстра Відкриття її збіглося із 70-річчям художника, яке видалося таким же неординарним, як і самий ювіляр.

Про нього:

Левицький М. На самоті із своїм покликанням... [про художню палітру С. Герелишина] / М. Левицький // Галичина. – 2009. – 10 листоп. – С. 8.

Лозинський Я. Чи буде в Надвірній картинна галерея / Я. Лозинський // Народна Воля. – 1995. – 4 жовт.

Петрішак О. Митці малярства // Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. – Львів: Світло й тінь, 1994. – С. 117-119.

Питлюк М. У селі картинна галерея: [про сільську картинну галерею с. Стримба] // Культура і життя. – 2006. -10 трав. – С. 8.

Співак О. Самобутньому художникові із Стримби Степанові Герелишину – 75 / О. Співак // Народна Воля. – 2006. – 13 січ.

Співак О. Мистецький доробок Степана Герелишина став надбанням села / О. Співак // Народна Воля. – 2001. – 19 січ.

Гобдич Микола

Микола Гобдич – український хоровий диригент, засновник і керівник муніципального камерного хору. Народився в смт. Битків 1961 року. Закінчив Битківську школу, після школи вступив в Дрогобицьке музичне училище та Київську консерваторію. Працював хормейстером у чоловічій хорівій капелі ім. Левка Ревуцького та Академічному хорі «Думка». У 1990 р. – музичний диригент Камерного хору «Київ», а також засновник фестивалю хорового співу «Золотоверхий

Київ». У царині відродження національної духовної музики Миколу Гобдича можна назвати безумовним лідером, а краще – мистецьким гетьманом. Він є лауреатом Національної премії ім. Т. Шевченка. Працює над розшифруванням і виданням призабутих чи заборонених творів із спадщини українського хорового мистецтва. Ці твори музикант укладає у нотні збірки, записує з хором «Київ» та видає на компакт-дисках. Микола Гобдич виступав у Карнегі Голі (перший українець за 70 років, котрий досяг цього мистецького «подіуму»), концертному залі ВВС (Лондон); Нотр-Дам та Катедральних соборах у містах Франції, філармоніях Утрехта, Роттердама, Берліна, Мінська, Києва та ін. Зі своїм духовним військом - славнозвісним хором «Київ» він виконав і записав на компакт-диски 20 літургій, понад 130 духових концертів, кілька канонів до свят, панахиду, вінчання, великодню службу та близько сотні окремих богослужбових творів українських авторів. Микола Гобдич знайшов свою вершину, до якої так наполегливо тягнувся. Його нагороди: Золотий диплом на першому конкурсі хорів ім. Р. Шумана, Цвікау (Німеччина, 1992); перша премія на XII конкурсі музики церковної, Хайнувка (Польща, 1993), Гран-Прі на VI Міжнародному хоровому конкурсі, Слайго (Ірландія, 1993); Друга премія на 49-му Міжнародному хоровому конкурсі, Гран-Прі на XX конкурсі серед лауреатів попередніх років, Хайнувка (Польща, 1996, 2001) національна премія України ім. Т. Шевченка (2007). Він одночасно опрацьовує творчість до десяти композиторів, аби повернути їхні імена та шедеври Україні..

Про нього:

Рудейчук Д. Небесний Гетьман ангельських хорів: [про духовний космос музики М. Гбдича] / Д. Рудейчук // Народна Воля.-2012.-6 лип. – С.8.

Степик Л. Битківчанин Гобдич – лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка 2007 року / Л. Степик // Народна Воля. – 2 берез. – С. 1.

Гонтюк Роман

Роман Гонтюк народився 2 лютого 1984 року у м. Надвірна. Закінчив Надвірнянську школу №3. Займався спортом з малих літ у спорткомплексі «Хімік», приймав участь у різних змаганнях з дзюдо. Його тренером був Євген Боднарук. Навчався після школи у Київському спортивному інтернаті, після чого повернувся у Надвірну, де продовжував займатися дзюдо. Його досягнення: бронзовий призер Кубка Європи серед кадетів (2000); чемпіонат Європи серед юніорів: «золото» - 2001, 2002рр., «срібло»; чемпіонат світу: «бронза» 2005 р. Неодноразовий переможець і призер чемпіонатів України, срібний призер XXVIII Літніх Олімпійських ігор 2004 році в Афінах. Тепер працює в м. Києві, виховує юних олімпійців. Роман Гонтюк нагороджений Орденом «За мужність» III ступеня.

Про нього:

Ордени Романа Гонтюка і Євгена Боднарука // Народна Воля. - 2008. – 12 верес. – С. 1.

Писуляк С. Зрілість – його перевага або той, котрий не зневірився у дзюдо / С. Писуляк // Народна Воля. – 2004. – 27 серп. – С. 1,3.

Писуляк С. Надвірнянських спортсменів знає світ / С. Писуляк // Народна Воля. – 2005. – 9 верес. – С. 4.

Тетяна Чік та Роман Гонтюк їдуть на чемпіонат світу з дзюдо // Народна Воля. – 2005. – 2 верес. – С. 8.

Гречко Іван

Іван Гречко... Краєзнавець, а ще - великий патріот свого краю, закоханий в його народ, традиції, звичаї. Все своє свідоме життя мандрує гуцульськими дорогами, визбирує старожитності, щоб не дати пропасти, зберегти для майбутніх поколінь культуру гуцулів у всіх її проявах: одяг, ікони, ліжники, речі побутового вжитку.

Народився Іван Гречко в м. Надвірні у 1929 р. у родині Євдокії (із Слюсарчуків) і Михайла Гречків. Навчався у Надвірнянській школі, потім - Львівський лісотехнічний інститут, лісоінженерний факультет. Але до лісу не поїхав, залишився у Львові в проектній

організації, яка пізніше дала йому можливість відвідати колишній Радянський Союз від Калінінграда до Іркутська.

Надвірнянець Іван Гречко вихований рідними Надвірнянськими "Просвітою" і греко-католицькою церквою, вливається в літературно-мистецьке середовище Львова. Він об'єднує в Клуб української греко-католицької інтелігенції пересічні мистецькі таланти, музейних працівників, колекціонерів і молодь, яка шукала альтернативу фальшивій ідеології. А вже цей Клуб налагоджує зв'язки з українською еміграцією. Тут створюється єдина в Україні діаспорна бібліотека. Ця бібліотека - то духовний скарб для спраглих за істиною.

Пан Гречко всю свою діяльність спрямував на об'єднання українців цілого світу, на розбудову нашої Церкви і держави. Йому належить ідея та її концептуальне опрацювання щодо Світового християнського конгресу українців. Глибокі знання, помимо фахових, в царині мистецтва, зокрема сакрального, християнської релігії, архітектури, історії, літератури, політики, краєзнавства спонукають його до пера публіциста. Понад 75 наукових статей написав І. Гречко. Він є членом редколегії часописів "Туцунщина", "Київська церква" і багатьох інших видань. Колекціонер Іван Гречко невтомно плекає дух рідного народу, рідної землі і міста з яким навічно пов'язав свою долю - Львова, але й не забуває про місто, яке його народило. Часто цікавиться його справами, розвоєм духовності. Неодноразово дарував добірки книг та журналів центральній районній бібліотеці, дитячим садкам, Будинкові дитини.

Про нього:

Зварчук О. Він досяг критеріїв незнищеного мистецтва: [нарис про надвірнянця Івана Гречка] // Народна Воля. - 2002. - 28 груд. - С.3

Стахів А. Івану Гречкові - 70 років / А. Стахів // Гуцульщина: 2000, Ч. 58, ілюстров. журн. об'єдн. гуцулів. - Львів, 1999. - 29 с. // Гуцульщина: 2000, 4.58: ілюстрований журнал Всегуцульської єдності. - Торонто: Укр. світ. Об'єдн. гуцул. - С.32.

Гринішак Емілія

Гринішак Емілія Іванівна народилася у м. Надвірна 22 жовтня 1908 року. Вона була вчителька, громадська діячка, член «Просвіти» та Союзу українок. Закінчила вчительську семінарію сестер Василіанок у Станіславові. Через націоналістичні погляди отримала від тодішніх властей відмову в роботі за спеціальністю, тому влаштувалася працювати вихователькою дитсадка. У 1930-х р. була членом товариства «Просвіта» та «Союзу українок». Разом з чоловіком влаштувала в навколишніх селах свята з нагоди визначних дат: утворення Західноукраїнської Народної республіки, днів народження Т. Шевченка та Лесі Українки, виступала перед селянами на різноманітні політичні теми. На громадських засадах працювала у «Рідній школі». Після арешту чоловіка в 1939 якийсь час переховувалася з дітьми у родичів. Згодом влаштувалася на роботу вчителем. У післявоєнні роки викладала українську мову та літературу в Надвірнянській середній школі №1. Заочно закінчила філологічний факультет Івано-Франківського педагогічного інституту. В умовах тотального контролю за навчальним процесом на уроках історії й літератури намагалася розповісти учням правдиву історію України, ставила з учнями п'єси за творами українських класиків. У роки незалежності включилася у відродження «Союзу українок» та «Просвіти», стала членом Народного руху України. Друкувала замітки про маловідомі сторінки української історії у «Віснику Надвірнянщини». За активну громадську роботу у 2006 р. Емілія Гринішак нагороджена Дипломом Міжнародного фонду Святої Марії та удостоєна почесного титулу «Українська Мадонна». У 2007 р. вийшла друком книжка «Поклик духу просвітянського», де зібрані усі її статті, що друкувалися у

різноманітних часописах. Емілія Гринішак померла 4 липня 2008 року. Похована на цвинтарі у м. Надвірна.

Про неї:

Гандзюк Р. Звід пам'яток Івано-Франківської обл. Надвірнянський район [Текст]: енциклопедичне вид.: у 2 кн. / Р. Гандзюк. - Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. – С. 116.

Гандзюк Р. Надвірна. Історичний нарис [Текст]/ Р. Гандзюк. - Івано-Франківськ, 1999. – С. 164,231.

Гридзук І. Нескорені літа // Гринішак Е. Поклик духу просвітянського [Текст] / Е. Гринішак. – Надвірна, 2007. – С. 6-20.

Гринішак Лука

Лука Михайлович Гринішак (псевдо «Довбуш»), майбутній командир куреня «Бескид», народився 1917 року в мальовничому гірському гуцульському селі Зелена Надвірнянського р-ну в заможній сім'ї. В його великій і просторій хаті розміщувалася школа і кооперативний склеп. Лука ходив до школи, навчався в Надвірнянській гімназії. Брав активну участь в діяльності «Просвіти», організовував осередок товариства «Січ», читав багато книжок. У хаті була своя домашня бібліотека, яку прикрашали твори Т. Шевченка, І.

Франка, Л. Українки, Б. Лепкого та ін. класиків української літератури. Крім ікон на стінах оселі висіли портрети провідників ОУН: Коновальця, Бандери, Стецька. На 21 році женився на 19-літній Анні (з дому Дирда). У 1938 році Лука Гринішак за завданням проводу ОУН разом з Михайлом Борисюком та Дмитром Максимчуком керував переплавлянням добровольців із Галичини на допомогу Закарпатській Січі. У 1939 році впродовж двох тижнів Лука особисто брав активну участь в бойових діях збройних сил Закарпатської України на чолі з президентом – отцем Августином Волошиним.

Після вдалої втечі із Закарпаття Луку вдома вже чекала повістка про призов до польського війська. У місті Бельськ він невдовзі закінчив під старшинську школу. Додому повернувся 21 листопада 1939 року. У 1942 році Лука організовує курінь «Бескид» і проводить вишкіл новобранців. У 1942-1943 рр. виконує функції надрайонного провідника СБ. у січні 1944 р.

призначений сотенним УПА. Від квітня 1944 року по 1948 рік – курінний УПА, звання – сотник. У цей період удостоївся найвищої нагороди УГВР – кавалер Золотого Хреста бойових заслуг першої кляси (нині це рівнозначно званню «Герой України»). У 1948 році він діє в якості референта СБ Надвірнянського надрайонного проводу. Це призначення він отримав від командира Воєнної Округи «УПА –Захід» Миколи Твердохліба (псевдо «Грім»). «Довбуш» був вродженим керівником і здібним організатором, мав дар передбачити події наперед. У серпні 1944 року Лука Гринішак, будучи командиром куреня «Бескид», провів великий бій з пограничними військами НКВД. Восени 1944 року «Довбуш» провів рейд на Закарпаття . перейшов границю, але згодом потрапив на засідку пограничників. У великому і важкому бою загинуло 20 повстанців, а всі решта прорвались і повернулись в гори Карпати Надвірнянського району. Лука дуже любив свою сім'ю і переживав за дітей, дружину та своїх батьків. У 1944 році, аби уникнути арешту, відправив свою матір Гафію і дружину Анну з двома дітьми в Австрію в безпечне місце. Але у м. Кошіце, на території Чехословаччини, гестапо арештувало сім'ю «Довбуша» і відправило під конвоем у місто Штейн (Східна Німеччина) на примусові роботи до бауера. Наближався фронт, бауер втік, а сім'я «Довбуша» потрапила в полон до москалів і була відправлена через Польщу назад, на батьківщину. Наприкінці березня 1945 року простудився півторарічний синочок Михасько і захворів. Він помер у лікарні міста Честохова (Польща) на запалення мозку. Ось так перервався славний рід Гринішаків... На початку 1945 –го енкаведисти заарештували батька «Довбуша» Михайла Гринішака. У тюрмі Станіслава його без суду і слідства закатували до смерті. 7 серпня 1945 року чекісти схопили матір «Довбуша» - Гафію Гринішак, яка повернулася з Німеччини і вивезли її в Сибір (Печерський район Комі АССР), звідки вона втекла і переховувалася по селах Станіславівської області аж до самої смерті.. 20 листопада 1945 року вистежили і заарештували дружину «Довбуша» Анну. 26 лютого 1946 року її засудили на п'ять років каторги і 3 роки висилки. Повернулася вона додому осінню 1953 року. Дочка Юля також мусіла переховуватись по різних селах, аж поки не повернулася із ув'язнення її мати. У 1953 році, в 14-річному віці, вперше пішла до школи. . здала екзамени екстерном за п'ятий клас і за два роки закінчила п'ятирічку. У 1957 році вийшла заміж за Івана Ключту. Померла в 1983 році, залишивши по собі дочку Юлю і сина Івана та внуків.... 15 вересня 1951 року через зраду побратимів на зв'язку енкаведисти схопили живим «Довбуша». Тієї ж осені з однакової причини живими до рук ворога потрапили надрайонні провідники «Курява», «Хмара», «Кіров», «Шварно». На допитах «Довбуш» важко страждав, але Бог йому допоміг зібратися з силами. 3 січня 1952 року, вибравши слушний момент «Довбуш» вирвався з гострих пазурів енкаведистів, знаходить крайового командира – полковника «Грома» і продовжує боротьбу з московськими окупантами. 12 травня 1954 року в селі Лоева у хаті

Романюка знову ж через підлу зраду на зустрічі з «побратимами» був пійманий живим «Довбуш» і переданий в руки енкаведистів. У лютому 1956-го його засудили до смерті. Однак довгі роки ні дружина Анна, ні дочка Оля, ні внуки не могли довідатися про його подальшу долю. Нарешті, на безупинне домагання родини, в умовах незалежної України СБУ надало довідку, що Луку Гринішака – «Довбуша» розстріляно в Києві 15 вересня 1956 року.

Про нього:

«Довбуш», «СД-5» - Гринішак Лука Михайлович // Коретчук Я. Командири відділів ТВ 22 УПА «Чорний ліс» [Текст] / Я. Коретчук; П. Ганцюк. – Торонто – Львів: Літопис УПА, 2014. – 31-32.

Бій у місті Делятин та під горою Синяк // Сіщук М. Неначе писанка, село Зелена [Текст] / М. Сіщук. – Дрогобич: «Посвіт», 2014. - С. 198-199

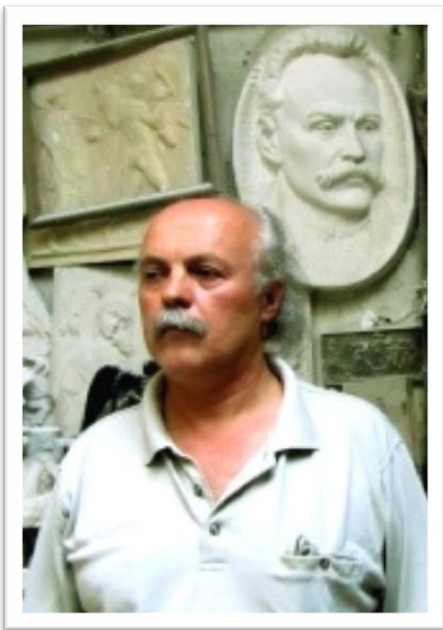
Із виступу Дмитра Черевка – «Проміня» про «Довбуша» // Сіщук М. Неначе писанка, село Зелена [Текст] / М. Сіщук. – Дрогобич: «Посвіт», 2014. - С. 207-208.

Надвірнянщина: хресна дорога народного болю / упорядник О. Зварчук [Текст]. – Івано-Франківськ, 2008. - С. 75.

Один з найбільших боїв куреня «Довбуша» // Сіщук М. Неначе писанка, село Зелена [Текст] / М. Сіщук. – Дрогобич: «Посвіт», 2014. - С. 195-197.

Спогади дружини «Довбуша» // Сіщук М. Неначе писанка, село Зелена [Текст] / М. Сіщук. – Дрогобич: «Посвіт», 2014. - С. 213-221.

Таким був курінний Довбуш // Сіщук М. Неначе писанка, село Зелена [Текст] / М. Сіщук. – Дрогобич: «Посвіт», 2014. - С. 192-195.

Гурмак Василь

Відомий скульптор Гурмак Василь Миколайович народився 5 січня 1950 року у с. Назавизів Надвірнянського р-ну Івано-Франківської області. Закінчив Назавизівську школу. З 1966 до 1970 року навчався у Косівському технікумі народних художніх промислів, продовжив навчання у Львівському інституті прикладного та декоративного мистецтва на факультеті проектування меблів та інтер'єру. У 1977-1989 роках – викладач Львівського поліграфічного інституту ім. І. Федорова, а з 1989 року - професор кафедри монументально-декоративної скульптури Львівської національної академії мистецтв. 24 серпня 2011 року у 20-ту річницю проголошення

Незалежності України Василю Гурмаку присвоєно почесне звання «Заслужений діяч мистецтв України». Учасник численних міжнародних виставок та симпозіумів. Його роботи зберігаються у музеях та приватних колекціях США, Франції, Бельгії, Італії, Польщі, Болгарії, Туреччині. Василь Гурмак є член НСХУ, голова монументально-концептуальної секції скульптури при Львівській обласній організації НСХУ. Головні твори митця:

- Камерна скульптура «Народний епос» (бронза, м. Габрово, Болгарія, 1986);
- пам'ятник Т. Шевченку (м. Надвірна, 1994);
- каплиця «Божа Матір» (м. Надвірна, 2012);
- пам'ятник І. Франкові (м. Коломия);
- пам'ятник Мар'яну Панчишину (м. Львів, 2000);
- пам'ятник Івану Виговському (Манявський скит);
- медаль «Папа Іван-Павло II» (Рим, Італія, 2001)

Про нього:

Василь Гурмак // Шляхами видатних людей, - Надвірна, 2012. – С. 8
Гандзюк Р. Надвірна. Історичний нарис [Текст] / Р. Гандзюк. – Івано-Франківськ, 1999. – С. 246.

Пам'ятник Шевченкові Т. Г // Звід пам'яток Івано-Франківської області. Надвірнянський район, місто Надвірна. Кн.. 1 [Текст] / Гандзюк, Л. Поліщук. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. – С. 112.

Символ братолюбства: [В. Гурмак] // Народна Воля. – 1995. – 14 січ.

Давидяк Іван

Іван Давидяк - письменник із Саджавки. Він мав освіту, бо закінчив Коломийську гімназію і вищу школу у Львові.

У 1939 році завершив навчання у Краківському університеті і хотів одержати місце для роботи у Львівському університеті, бажав вступити до Львівської Спілки Письменників України... Іван Давидюк залишився чистим і чесним перед своїм народом. Влада його арештувала, судила, позбавила життя. Епілогом до книги «Сила чи розум» стала сама загибель молодого вченого, як життєвий доказ справедливості

його слів. Знищили його всі рукописи, цінні довідкові видання, другу частину «Над Прутом», чорновик докторської дисертації «Проблеми советів у другій світовій війні». Молодого, повного сил, здоров'я і творчої наснаги Івана забрали у тридцять три роки на допити й тортури у підвали НКВС. 1940 року Давидяка довго не тримали у Ланчині. Перевезли у тюрму до Станіслава, там почалося страхітливе життя. Допити, нічні розмови із слідчими. Нарешті 20 грудня 1940 року відбулося засідання Станіславського обласного суду. З 1941 по 1951 його поетапно передавали із тюрми в тюрму аж до Харкова. Тут обірвалось його життя, де його тіло - нікому не відомо. Більшовицька диктатура знищила Івана Давидюка, не дала розквітнути його таланту.

Про нього:

Христан Г. «... Справедливість і розум, а не диктатура...» // Реабілітовані історією [Текст] Т. 2. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2001. - С. 449-451.

Христан Г. Йому дзвони не грали // Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. - Львів: Світло й тінь, 1994. - С.76-77.

Дем'янчук Василь

Видатний мовознавець, якому належить одне з почесних місць в Україні, Василь Дем'янчук народився 13 січня 1897 року в м. Надвірній. Дитинство минуло у старій хатині на околиці міста в сім'ї робітника цегельні.

Навчався у початковій школі, пізніше у Станіславській гімназії, яку успішно закінчив у 1915 році. Драматичні події Першої світової війни в Галичині глибоко позначилися в родині Дем'янчука. Юний Василь з родиною опинився в Москві, а звідти подався до Харкова, де почав працювати продавцем в українській книгарні. В 1918 році В. Дем'янчук переїжджає до Києва, де теж працює у книгарні. Тут він зустрічався з багатьма представниками української інтелігенції – вченими, письменниками: А. Кримським, М. Грунським, С. Тимченком, М. Рильським, О. Вишнею, М. Зеровим, М. Криловим – математиком, А. Домінім – ботаніком, П. Тутковським – геологом і іншими прогресивними діячами, які формували і мали вплив на світогляд майбутнього вченого. Цього ж року він вступає на історико-

філологічний факультет столичного університету, який закінчив у 1922 році.

Під час навчання в аспірантурі молодого галичанина залучають до комісії з питань організації Української Академії наук, у якій працював секретарем, а згодом – науковим співробітником історико-філологічного відділу. Це були найплототворніші роки Василя, йому пощастило працювати в оточенні багатьох відомих вчених, зокрема, таких яскравих постатей як Вернадський, який став президентом Української Академії наук. Саме під керівництвом А. Кримського після закінчення аспірантури в 1927 році В.К. Дем'янчук захищає дисертацію «Морфологія українських грамот XIV і першої половини XV віку» на вчений ступінь кандидата наук. А перед цим разом з ним уклав «Хрестоматію з пам'ятників староукраїнщини XI – XVIII в.». В. Дем'янчук – автор праць з української мови і літератури, історичної морфології, орфографії та історії мовознавства, які високо оцінили фахівці.

Здавалось би, перспективи у талановитого вченого повинні складатися якнайуспішніше. Однак, вже через 2 роки після захисту дисертації восени 1929 року Василя заарештовують органи НКВС. Провів п'ять років таборів у Карелії на будівництві Біломорсько-Балтійського каналу. Після повернення ув'язнення - знову арешт... У чому провина філолога, який досліджував давню українську мову? Тодішня тоталітарна система не могла простити йому дружніх зв'язків з М. Рильським і О. Вишнею... Його завзяття і наукові здібності дозволили досягнути посаду старшого наукового співробітника у комісії з історії української мови. Молодого, але вже відомого серед наукових кіл вченого запрошують до Київського університету читати лекції. Тут він працює на кафедрі, яку очолює професор М. Грунський. Тоді з'являється ряд його праць, котрі високо відзначили академіки І.К. Білодід, Л.А. Булаховський та інші.

Наукову працю «Морфологічні особливості наукових грамот XIV – початку XV століття», надруковану в 16-му томі Записок історично-філологічного відділу (Київ 1923р.), оцінили як видатне явище в українському мовознавстві, зокрема в галузі історії української мови. Наукова робота, за яку вчений дістав звання кандидата наук і сьогодні не втратила свого вагомого значення. Історичній морфології української мови присвячена його стаття «Чи румунського походження форми прийдучого часу на-му», написана як рецензія на розвідку І. Шаровольського «Прийдучий час на-му». Перу вченого належить дві рецензії на узагальнюючі праці з історії української мови, що вийшли у другій половині 20-х років – «Український язик у минулому і тепер» К. Німчинова та «Нарис історії української мови» П. Бузука. Виростаючи в Карпатському краю, який рясніє діалектами, Василь завжди цікавився українською діалектологією. Ним написана змістовна стаття «До характеристики гуцульського говору» як рецензія на працю Б. Кобилянського «Гуцульський говір і його відношення до говору Покуття».

Він склав «Бібліографічний огляд української діалектології за 1914-1927 роки».

В 1924 році окремим виданням виходить праця мовознавця «Гнат (Ватрослав) Ягич (1838-1923)», у якій автор викладає біографію видатного вченого – славіста й аналізує його багатогранну наукову діяльність, спираючись, зокрема, на професійну діяльність Г. Ягича в Одеському (1871-1874) та Петербурзькому (1880-1886) університетах. Василь Дем'янчук - автор праць з історії української мови і літератури, історичної морфології та історії мовознавства. Його наукові праці з українського мовознавства та історії української мови стали вагомим доробком у мовознавчій науці. Його знали як невтомного працелюба, скромну, зі щирою товариською вдачею людину.

У 1929 році, в розквіті сил і наукових задумів, у високому творчому злеті обірвалася діяльність талановитого мовознавця і педагога Василя Дем'янчука. Разом з співробітниками Академії наук та Київського університету його заарештували і засудили, звинувативши за участь у неіснуючій «Спілці визволення України». Почався тернистий шлях вченого, який не дав йому змоги розкрити багатство своїх наукових можливостей, невичерпний дослідницький потенціал.

У 32 роки він був відірваний від науки, в 36 – виснажений, хворий. Працювати в таборах ставало надзвичайно трудно. З важкої роботи в Комі АРСР його перевели у Медвежогорськ до канцелярії на посаду економіста. У 1938 році 28 листопада було розстріляно Василя Дем'янчука, як ворога народу. Вирок виконали на території Карельської АРСР не вказавши ні міста, ні села.

Жителі міста Надвірна не забули про свого славного земляка. Його іменем назвали одну з вулиць Надвірної, де й донині проживають рідні сестри видатного мовознавця. Певний згорток матеріалів знаходиться також у музеї історії Надвірнянщини. Василь Дем'янчук реабілітований в 1957 році.

Про нього:

Арсенич П. Мовознавець і педагог / П. Арсенич // Комсомольський прапор. – 1988. – 6 листоп.

Василь Дем'янчук // Марозюк В. Пам'ятник - 4 [Текст] / В. Морозюк. – Івано-Франківськ: «Гостинець», 2007. – С. 119.

Дем'янчук Василь // Гандзюк Р. Надвірна [Текст]: історичний нарис, від найдавніших часів до наших днів / Р. Гандзюк. 0 Івано-Франківськ: Сіверія, 1999. – С. 253-254.

Дем'янчук Василь // Енциклопедія Українознавства [Текст]. Т 2. – Львів, 1993. – С.496.

Дем'янчук Василь // Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. – Львів: Світло й тінь, 1994. - С 79.

Дем'янчук Василь // Українська радянська енциклопедія [Текст]. Т. 3. – С. 293.

Дем'янчук Василь Климентійович / Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України – 75. 1930-2005 [Текст]: матеріали до історії / В.І. Скляренко (відп. ред.). К.: Довіра, 2005.- С. 370.

Дем'янчук Василь Климентійович // Енциклопедія Сучасної України [Текст]. Т 7. – К., 2007. – С. 370.

Дем'янчук М. Мені перед ранком приснився сон: [про в Дем'янчука] М. Дем'янчук // Молода гвардія. – 1989. – 14 квіт.

Дутчак Л. Філолог: [про Василя Дем'янчука та його сина Ігоря, який приїжджав до Надвірної] / Л. Дутчак // Народна Воля. – 2004. – 20 серп. – С. 5.

Жовтобрюх М.А. Василь Климентійович Дем'янчук / М.А. Жовтобрюх // Мовознавство. – 1972. - № 1.

Жовтобрюх М.А. Дем'янчук Василь Климентійович // Українська мова [Текст]: енциклопедія / М.А. Жовтобрюх. – К.: Українська енциклопедія, 2000.

Іванченко М. Перед вівтарем науки: [про В. Дем'янчука - спогад] // «Опера СВУ- музика ГПУ [Текст]: спогади свідків. – Кам'янськ - Шахтинський: «Станіца», 1992. – С. 69-78.

Лазорко Я. На білокамінних островах / Я. Лазорко // Народна Воля. – 2007. – 19 січ. – С. 2: фото.

Лазорко Я. Наш славний галичанин / Я. Лазорко // Народна Воля. – 1992. – 14 січ. – С. 3: фото.

Лазорко Я. Реабілітований історією: [про В. Дем'янчука] // Народна Воля. – 1997. -15 січ. – С. 4.

Лазорко Я. Слово про мовознавця // Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. – Львів: Світло й тінь, 1994. – С. 74.

Мілянєнко Б. Вчений мовознавець / Б. Мілянєнко // Наша культура. – 1976. – № 1 С. 11.

Романишин Д. Основи мови рідної досліджував: [до 90-річчя з дня народження В.К. Дем'янчука] // Радянська Верховина. – 1987. – 13 січ.

Романишин Д. Пам'яті вченого-мовознавця, який у 20-х роках брав участь у створенні Української Академії наук, за що був репресований більшовицьким режимом / Р. Романишин // Народна Воля. – 1997. – 15 січ.

Фененко М. Пам'яті вченого / М. Фененко // Літературна Україна. – 1972. – 11 січ. – С. 4.

Дерев'янку Юрій

Юрій Богданович Дерев'янку народився 7 травня 1973 року в м. Надвірна. У 1990 році закінчив Надвірнянську ЗШО № 1 1-3 ст. Закінчив Київський державний економічний університет. Проводив підприємницьку діяльність. У 2009 році завершив підприємництво і створив благодійний фонд. Громадську

діяльність розпочав ще до створення благодійного фонду. Першою справою Юрія Дерев'янка для громади рідного краю стало спорудження спортивного майданчика в с. Чорний Потік Надвірнянського району Івано-Франківської області. Після перших кроків у благодійності та прийняття внутрішнього рішення, що це «його справа», наприкінці 2009 року заснував «Всеукраїнський благодійний фонд Юрія Дерев'янка». Фонд почав працювати в Надвірній і поступово розширював свою діяльність. На сьогодні діяльність Фонду сконцентрована в Івано-Франківській області: Надвірнянському, Богородчанському, Косівському, Верховинському, Долинському, Рожнятівському, Тисменицькому районах та Яремчанській і Болехівській міських радах. Зареєстрований «Всеукраїнський благодійний фонд Юрія Дерев'янка» у 15-ти областях України, на які в найближчий час також будуть поширюватися його проекти. Фонд реалізовує проекти такими напрямками: охорона здоров'я, підтримка медичних закладів, якісна освіта: створення умов, які б стимулювали дітей до отримання знань, підтримка обдарованої молоді; розвиток та підтримка фізичної культури і спорту; духовне відродження та культура: підтримка ініціатив, спрямованих на культурне виховання молоді та утвердження принципів християнської моралі; надання безкоштовних юридичних консультацій. У 2010 році Юрій Богданович був обраний депутатом Івано-Франківської обласної ради від політичної партії «Фронт змін».

У 2012 році Юрій Дерев'янку став народним депутатом Верховної Ради України 7-го скликання, позафракційний, голова підкомітету з питань контролю за дотриманням законодавства у сфері боротьби з організованою злочинністю і корупцією органами державної влади та місцевого самоврядування.

Одружений. Виховує трьох дітей. Проживає в м. Надвірна та м. Києві.

Про нього:

«Робінзон Крузо» в інтерпретації Марійки Підгірянки: за підтримки Фонду Юрія Дерев'янка // Звіт про роботу 2012-2013 рр. Благодійна організація «Всеукраїнський благодійний фонд Юрія Дерев'янка». – 2014 . – С. 18.

Депутати обласної ради облаштували спецлабораторію: [Юрій Дерев'янку] // Народна Воля. – 2011. – 11 лют. – С. 10.

Життєвий шлях: Юрій Дерев'янку - кандидат народної довіри. – Івано-Франківськ: ТОВ «Динаміка», 2013. – С. 19.

Звіт діяльності депутата Івано-Франківської обласної ради Юрія Дерев'янка за 2011-2012 роки. – Івано-Франківськ: ТОВ «СКІМП», 2012. - 59 с.

Казюк Г. Книга народжує читача: [Юрій Дерев'янку дарує книги бібліотекам] // Народна Воля. – 2014.

Юрій Дерев'янку подарував футбольну форму у Чорному Потоці // Народна Воля. - 2011. - 27 трав. - С. 8.

Юрій Дерев'янку турбується про здоров'я селян // Народна Воля. – 2011. - 4 берез. – С. 3.

Дзюба Марія

Марія Дзюба народилася 12 серпня 1961 року в селі Гвізд Надвірнянського району.

Закінчила місцеву школу, навчалася в Прикарпатському університеті ім. В. Стефаника. Одружена, має дві дорослі доньки. Вона не тільки письменниця, а й художниця. Її творчий шлях починався саме з малювання. Працює переважно у жанрі портрета – може з фотографічною точністю передати барвами і швидкоплинну людську емоцію.. За плечима Марії Дзюби кілька персональних виставок, одна з яких успішно відбулася у Варшаві. Останнім часом мисткиня тяжіє до графіки. Творчість Марії Дзюби оригінальна. У неї трепетна лірика і гостра проза. Перша поетична збірка «На перехресті почуттів» (1996). Однією з характерних ознак поезії Марії Дзюби є філософсько-естетичні мотиви, наближені до романтики. Вона сумує за передчасно втраченою мамою, любить життя, сонце, хороших людей, Україну. Вболіваючи за долю свого народу, за його майбутнє, поетеса прймається нестерпним болем, вона

закликає не дати згинуту генофонду української нації. Письменниця зображує життя простого сільського люду у своїх творах: романи «Укриті небом» та поетичній збірці «Світло – тіні для відважних», які вийшли у 2003 та 2005 роках. Також вийшли друком романи «Ранець для крил» та «Музейна баба», «БісеріАда або п'ять грамів для душі». Ці твори наразі залишаються візитівкою самобутньої романістки. Перша прозова праця пані Марії – роман «Укриті небом» принесла їй славу талановитого прозаїка. Вона є членом Спілки письменників України, лауреатом обласної премії ім. В. Стефаніка (2004 р.)

Про неї:

Баран Є. Звичайна історія... : [про книгу М. Дзюби «Укриті небом»] / Є. Баран // Галичина. – 2004. – 25 берез. – С 19.

Голіней М. І дарунок – книга [про книгу М. Дзюби «Укриті небом»] / М. Голіней // Галичина. – 2004. – 2 берез. – С. 5.

Гриджук І. «Я щаслива якось нетрадиційно...»: [інтерв'ю із М. Дзюбою з нагоди святкування дня народження] / І. Гриджук // Народна Воля. – 2001. – 12 серп.

Дзюба М. Марія Дзюба: «Людина в щасті – рівна Богові»: [інтерв'ю з письменницею М. Дзюбою / розмовляла О. Співак] // Народна Воля. – 2005. – 11 лют. – С. 3.

Зварчук О. Її талант спалахнув зорепадом слів та райдугою кольорових почуттів: [про творчість поетеси М. Дзюби] / О. Зварчук // Народна Воля. – 2003 – 9 верес.

Мороз В. Хто українець, той викупається в «Укритих небом»: [інтерв'ю із М. Дзюбою, письменницею] / В. Мороз // Галичина. – 2010. – 26 січ. – С.7.

Писуляк С. «Торкав мене світ цей, як неначе струну...»: [про творчість М. Дзюби] / С. Писуляк // Народна Воля. – 2005. – 1 січ.

Халак Г. Укриті небом: [про роман М. Дзюби із села Гвізд Надвірнянського району] / Г. Халак // Народна Воля. – 2003. -15 лип.

Довбенюк Володимир

Володимир Михайлович Довбенюк народився 8 травня 1959 року в селищі Делятин Надвірнянського району Івано-Франківської області. Після закінчення навчання в школі вступив до Косівського училища прикладного мистецтва. Закінчив Київський художній інститут (1987). Його

викладачами були М. Вронський, І. Макогон, В. Чепелик. Ще в студентські роки отримав золоту медаль на престижній студентській виставці. Довгий час він працював на Івано-Франківському художньо-виробничому комбінаті. Учасник всеукраїнських мистецьких виставок від 1997 року. Персональну зробив в Івано-Франківську у 1989 р. Він є учасником персональних виставок у Києві, Москві, Ленінграді. Член спілки художників України (1990р.) Володимир Довбенюк удостоєний премії Ярослава Луковецького (2011р.). Найкращі роботи: пам'ятник Т.Г. Шевченку у с. Гвізд, барельєф митрополита А. Шептицького на кадеральному соборі в Івано-Франківську, художньо-меморіальна дошка С. Бандері на однойменній вулиці в Івано-Франківську. Його творчі роботи: «С. Карпанюк» (1987), «Митрополит Андрей Шептицький», «Св. Ольга», «Св. Володимир», «Дружина Наталія» (усі-1988), «Ів. Франко» (1989), «С. Височан», «Леся Українка» (обидва 1990), пам'ятники - Т. Шевченко (1991), с. Гвізд Надвірнянського р-ну, 2000, с. Ззупіль Тисменицького р-ну, учасникам другої світової війни (1993, Міжгір'я Богородчанського р-ну Івано-Франківської обл.), борцям за волю України (1995, м. Тисмениця Івано-Франківської обл.), на честь столиці ЗУНР (2003, Івано-Франківськ), скульптура архистратига Михаїла в церкві с. Гвізд, пам'ятник Марійці Підгірянці у с. Білі Ослави (2014) (до речі, 425-та робота майстра від початку творчої діяльності). Знаний за багатьма монументальними роботами В. Довбенюк не надто відомий як творча особистість, бо скромний: «Не люблю я цієї славолубної метушні — такий уже вдався, - пояснює свою закритість митець. - Більша частина мого свідомого життя, крім перерви на сон, минула в стінах цієї невеличкої, обляпаній від підлоги до стелі алебастром, робочої кімнати. Але як добре працюється на самоті».

Про нього:

Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. – Львів: Світло й тінь, 1994. – С. 79.

Тугай Л. Народне мистецтво і дизайн – не конкурентно-спроможні: [мистецькі відзнаки, було відзначено В. Довбенюка, скульптора] / Л. Тугай // Галичина. – 2014. – 29 берез. – С. 8.

Церква у Гвозді – твір мистецтва: [скульптурний витвір В. Довбенюка] // Народна Воля. – 2014. – 11 квіт. – С. 4.

Киселюк Роман

Киселюк Роман Михайлович народився 22 червня 1947 року в смт. Делятин. Поет, прозаїк, член НСПУ, краєзнавець. Закінчив Яворівське художньо-ремісничє училище на Львівщині (1966) та Львівський університет (1974), історичний факультет. Навчався у Московському художньому інституті (заочно). Вчителював у Зарічанській восьмирічній школі на Надвірнянщині, з 1979 – 1981 рр. – екскурсовод Яремчанського

екскурсійного бюро, з 1981 -1985 рр. – старший інструктор дитячої туристичної бази «Прут», з 1985 – 2010 рр. – директор цієї бази, тепер завідує музеєм «Люди і віхи», є керівником туристично-краєзнавчих гуртків. Роман Киселюк - один із засновників літературної студії «Бистринь». Співавтор колективного видання «Плай» (м. Косів), Книги про Надвірнянщину «Страгора» (1994), літературних альманахів літературної студії «Бистринь»: «Жниво на стерні» (1997) та «Купальська злива» (2011 р.), путівника «Яремче» (1996).

Роман Киселюк за фахом учитель-історик, за складом душі – істинний лірик. До того ж від природи обдарований творчим літературним хистом, наділений спостережливістю дослідника внутрішнього світу людей, котрі його оточують, зустрічаються на буденних стежках-дорогах.

Роман Киселюк є автором книжок «Камінь Довбуша» (1995), «Папороть Чугайстра» (1996 р.), «Постскрипtum, любове» (2011 р.), «Старого двору ліхтарі» (2005 р.), «77 неприкаянних строф» (2012 р.), «Друге прищестя ріки» (2009 р.), «Поцілунок скорпіона» (2010 р.), «Голос Говерли» (2014 р.).

Роман Михайлович має багато приятелів серед літературного бомонду Прикарпаття. Шануючи кращі традиції класичної української прози та поезики, у своїй творчості схиляється до новаторства, експериментальності. Його кумири - Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка, Володимир Сосюра, і тут же Роберт Бйорнс, Рембо, Томас Стренг Еліот, Юрій Андрухович, Тарас Прохасько, Тарас Мельничук, Неоніла Стефурак, Василь Левицький, Тетяна Малярчук, Петро Мідянка.

Роман Киселюк - лауреат обласної премії ім. Марійки Підгірянки (2012).

Про нього:

Гаврилович І. «А чи відбудеться колись?»: [розмова із Р. Киселюком] / І. Гаврилович // Галичина. -2007. – 18 серп. – С. 7.

Його талант як витоки джерела з - під Говерли: [про Р. Киселюка] // Народна Воля. – 2012. – 22 черв. – С.4.

Кушнерчук М. І. «...Відщипую себе щоденно по шматочку...» [презентація книги Р. Киселюка «Голос Говерли»] // Народна Воля. – 2014.- 4 лип. – С. 12.

Кушнерчук М. Ужинок серед зими / М. Кушнерчук // Тижневик Галичини. -1998. – 22 січ. – С. 6.

Ніхто в цей світ не втрапить вдруге: [сторінка творчості Романа Киселюка] // Народна Воля. – 1997. – 9 лип.

Писуляк С. Тут встав родинний дух: [про презентацію книги Р. Киселюка «Камінь Довбуша»] / С. Писуляк // Народна Воля. – 1998. – 24 жовт.

Роман Киселюк // Жниво на стерні [Текст]: літ. альманах. – Коломия: Вік, 1997. – С. 36.

Романові Киселюку – 60 // Народна Воля. – 2007. – 22 черв. – С. 5.

Смерека – Малик О. Роздуми над поезією: [Р. Киселюка] / О. Смерека – Малик // Народна Воля. – 1992. – 7 серп.

Стефурак Н. Спрага вдосконалення / Н. Стефурак // Коломийський прапор. – 1980. – 27 груд.

У золотому ювілеї – дорідний ужинок: [Роману Киселюку – 50 років] // Народна Воля. – 1997. – 12 черв. – С. 2.

Клапчук Михайло

Поміж відомих постатей нашого краю чільне місце належить Михайлу Клапчуку – вченому, за покликанням краєзнавцю, активному борцю за волю України 30-40 – х років минулого століття за велінням серця і просто Людині з великої букви.

Михайло Миколайович Клапчук народився 25 лютого 1920 року в с. Корнич на Коломийщині. Навчався у Коломийській гімназії. Вже тоді проявив інтерес до історії, зокрема, рідного краю. Особливо його приваблювала археологія. Самостійно простудював монографію відомого західноукраїнського археолога Ярослава Пастернака «Коротка археологія

західноукраїнських земель» і вже в 15 років зробив свої перші відкриття, зібравши зразки кераміки трипільської культури, які, вивчивши, передав Коломийському музею.

Згодом з іншими сільськими хлопцями брав участь в археологічних розкопках, які проводив на Коломийщині професор В. Пастернак. Учений запитав допитливого хлопця і запросив на навчання до Львівського університету. Ще студентом став членом ОУН, а згодом провідником Союзу українських студентів та заступником редактора журналу «Студентський вісник». Обдарований юнак не лише успішно навчається, але й займається археологічними дослідженнями. Будучи студентом відкрив 22 верхньопалеолітичні та мезолітичні стоянки на Коломийщині і Городенківщині.

Війна перервала навчання і він повертається додому в с. Корнич. Тут активно включається у підпільну діяльність ОУН. Коломийський окружний провід, яким керує Василь Андрусак, доручає йому очолити військову розвідку, а згодом – військову реферантуру обласного проводу. Він організовує вишкіл добровольців, і в березні 1944 р. в с. Вербіж засновує інститут націоналістичної освіти, де читає лекції для слухачів.

22 червня 1944 р. у районі с. Тростянка енкаведистам вдалося затримати трьох озброєних вояків УПА. Один з них назвався Брустярником з Уторопів. Але припертий фактом, змушений був зізнатися, що його справжнє прізвище Клапчук. Радянський «гуманний» суд визначив йому 10 років концтаборів і 5 років позбавлення прав. Покарання відбував у «Степлагу» у Джезказгані, де утримувалось до десяти тисяч в'язнів. Але страшні умови не зломали молодого патріота.

Після звільнення з таборів заслання відбував у м. Караганді. Тут йому вдалося влаштуватися на роботу в геологічне управління. В непростих умовах заслання проявився його талант ученого і дослідника. Він вивчає геологію, палеоботаніку цього суворого краю, але весь свій вільний час віддає археологічним дослідженням Центрального Казахстану і заочно навчається у педінституті. За 15 років він дослідив понад 300 стоянок первісної людини в казахстанських степах. Зроблені археологічні відкриття лягли в основу кандидатської дисертації «Палеоліт Центрального Казахстану», яку схвально зустріли в наукових колах. Однак до захисту не дійшло. Очевидно, що на перешкоді стало минуле дисертанта. А неблагонадійних в радянську науку не допускали.

У 1969 р. Михайло Клапчук повертається в Україну. Поселяється в Делятині, звідки родом його дружина. Працював фотографом у Делятинському лісокомбінаті. У вільний час займався улюбленою справою – краєзнавством і археологією. Він відкриває і досліджує пам'ятки археології Надвірнянського району та Яремчанської міськради, що включені до Державного реєстру пам'яток, 47 відкрив і дослідив особисто М. Клапчук, або брав безпосередню участь. Всього вчений відкрив понад 170 археологічних пам'яток.

На рідній землі особливо проявився його різнобічний науковий інтерес. Він не обмежується лише археологією, але й творчо працює в царині етнографії, збирає народний фольклор.

Михайло Клапчук зібрав 1700 архівних документів, до сотні старовинних поштових листівок, фотографій, що мали відношення до історії краю, записав понад 500 народних пісень. У його колекції сотні вишивок, писанок, печаток.

На основі зібраних матеріалів пише наукові та науково-популярні статті, які друкуються в місцевій та центральній пресі.

Його цікаве дослідження про писані столи та кептарі Делятинщини друкував у ті часи популярний журнал «Жовтень».

У 1984 році Михайло Клапчук пішов у вічність, залишивши після себе велику наукову спадщину. Похований в смт. Делятин, на місцевому цвинтарі.

Про нього:

Арсенич П. Археолог і діяч ОУН : [про М. Клапчука] / П. Арсенич // За незалежність. – 1995. – 25 лют.

Арсенич П. Михайло Клапчук [Текст] / П. Арсенич // Наукові записки. Вип. 7-8. – Івано-Франківськ, 2003. – С. 251-254.

Арсенич П. По галицькій Гуцульщині: путівник: [згадується про М. Клапчука] / П. Арсенич // Галичина. – 1993. – 19 серп.

Архів Івано-Франківського УБСУ – справа 6076 М. Клапчука.

Байляк В. Пам'яті М. Клапчука : [до 75-ти річчя від дня народження] / В. Байляк // Народна Воля. – 1995. – 4 берез.

Васильчук М. Разом із Корнича / М. Васильчук // Вільний час. – 1999. – 14 лип.

Волощук З. Чорний прапор над Дзезказганом: [про М. Клапчука] / З Волощук // Галичина. – 2005. – 11 берез.

Гребеняк Д. 85-літтю з дня народження: [про родину Клапчуків з Делятина на сторінках друкованих видань краю] / Д. Гребеняк // Народна Воля. – 2005. – 11 берез. – С.4.

Гриджук І. А роботи за фахом йому не займати: [до 75 річчя М. Клапчука] / І. Гриджук // Галичина. – 1995. – 11 берез.

Гриджук І. Він любив і боровся за Україну / І. Гриджук // Народна Воля. – 1994. – 5 серп.

Дутчак Л. Михайло Клапчук - науковець і патріот / Л. Дутчак // Народна Воля. – 2005. – С. 5.

Киселюк Р. Його подвижницька зоря / Р. Киселюк // Галичина. – // Народна Воля. – 1995. – 25 лют.

Клапчук В. Відомі вчені на Делятинщині / В. Клапчук // Народна Воля. – 1996. – 12 черв.

Клапчук В. Михайло Миколайович Клапчук (25.02. 1920-05.08. 1984) // Страгора: книга про Надвірнянщину [Текст]. - Львів: Світло й тінь, 2000. - С. 82-85.

Клапчук В. Таким пам'ятаємо батька / В. Клапчук // Народна Воля. - 1993. - № 6. - 22 січ.

Клапчук В.М. Делятинщина [Текст]: історико-географічне дослідження / В. М. Клапчук, М.М. Клапчук. - Делятин, 2007. - 583 с.

Кулаковська Х. Дослідник палеоліту Михайло Клапчук / Х. Кулаковська // Постаті української археології. Вип.7. - Л., 1998. - С.31-33.

Левицький В. Захоплення - фотографія / В. Левицький // Прикарпатська правда. - 1985. - 12 січ.

Максим'юк М. Краянин, вчений, патріот / М. Максим'юк // Народна Воля. - 2005. - 11 берез.- С. 5.

Михайло Клапчук // Арсенич П. Краєзнавці Прикарпаття [Текст]: довідник / П. Арсенич. - Івано-Франківськ, 2002.

Михайло Клапчук // Гуцульщина. - 1995. - № 3. - С.4.

Тарнович Е. Розповідь знахідки: [про М. Клапчука] / Е. Тарнович // Радянська Верховина. - 1969. - 13 груд.

Тугай Л. Про Гуцульщину на зламі століть: [про М. Клапчука] / Л. Тугай // Галичина. - 2009. - 3 листоп. - С.6.

Фабрика Р. Музей лісокомбінату / Р. Фабрика // Прикарпатська правда. - 1971. - 27 листоп.

Якубчак І. Зустріч із земляком-науковцем : [про М. Клапчука] / І. Якубчак // Радянська Верховина. - 1970. - 30 жовт. - С.2; 3 листоп.

Кобилянський Антін

Мальовнича Надвірнящина стала батьківщиною для десятка відомих особистостей в царині літератури, мистецтва, науки, громадсько-політичного життя. Одним з них є Кобилянський Антін. Народився він 21 січня 1837 року в селі Перерісль. Тут його тато працював дяком у церкві. Початкову та середню освіту здобув у Станіславі і протягом 1857-1861 років навчався у Станіславівській та Чернівецькій духовних семінаріях. Саме в столиці Буковини познайомився з Юрієм Федьковичем, у майбутньому відомим українським письменником. Священнослужителем юнак не забажав стати, їде до Німеччини і навчається в університетах. З 1882 по 1888 роки вивчав медицину в університетах Праги, Відня, Кракова. В 1889 з успіхом захистив докторську дисертацію з медицини у Празі. Перевагу

віддав природничій медицині: лікуванню травами, зміцненню організму фізичними вправами. У праці «Українські лікарі Прикарпаття» підкреслюється, що Антін Кобилянський відомий винахідник, винайшов фізіократичну камеру для лікування дихальних шляхів, пристрій для вловлювання й корисної переробки диму, літальну машину, яку описав в брошурі «Повітряна яхта» (1898р.). Антін вільно володів українською, польською, німецькою, румунською і французькою мовами. Розумів англійську та італійську. У статті «Некрополь України» автор М. Кутинський підкреслює, що красивий, з довгим руським волоссям, дужий тілом Кобилянський був талановитим актором. Він з успіхом виступав на польських, німецьких театральних сценах, а також в м. Чернівці. У 1872-1874 роках викладав у вищій реальній школі Львова, а потім його запросили на викладацьку роботу в чеську Моравію. Помер в 1910 році у Львові. Антін Кобилянський відомий лікар-винахідник, борець за утвердження української мови.

Про нього:

Вознюк В. Мій Довбуш / В. Вознюк // Українська мова та література. – 2001. – 12 берез.

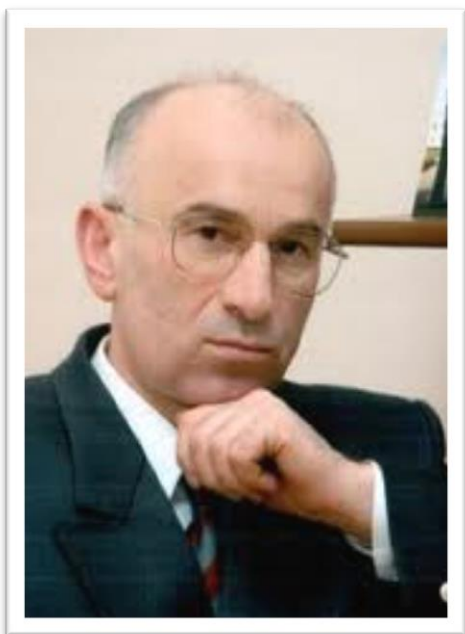
Качкан В. Українське народознавство в іменах [Текст] Ч.1 / В. Качкан. – К.: Либідь, 1994. – С. 82.

Кугутяк М. Галичина: сторінки історії [Текст] / М. Кугутяк. - Івано-Франківськ, 1993. – С.31.

Кутинський М. Некрополь України / М. Кутинський // Дніпро. – 1994. -№ 5-6. – С. 141.

Українські лікарні Прикарпаття [Текст]. – Коломия: Вік, 1995. – С. 39.

Хрестоматія критичних матеріалів [Текст] Т.1. - К.: Радянська школа, 1947. – С. 120.

Костицький Василь

Василь Костицький народився 20 червня 1956 р. в селі Заріччя Надвірнянського р-ну Івано-Франківської області. Народний депутат Верховної Ради України І,ІІ,ІІІ скликань (1993-2002рр.), секретар парламентського Комітету у закордонних справах і зв'язках з СНД (з 03.2000р.), член комітету у справах жінок, материнства і дитинства при Президентові України. Видатний український політик, правозахисник, дипломат, учений. Член

Парламентської Асамблеї Ради Європи (з1996р.), віце-президент фракції Європейської народної партії і християнських демократів ПАРЄ (з 1998р.). Старший радник з питань екологічної комісії, представник України (1991-1993рр.) – м. Женева, Член-коресподент АПрН України, почесний президент Інституту законодавчих передбачень і права України (з 1997 р.), академік, віце-президент Української екологічної академії наук (з1992р.), президент Української спілки підприємств малого та середнього бізнесу (з1997р.), директор Науково-дослідного інституту приватного права і підприємства Академії правових наук України (з 1996р.), заступник міністра охорони навколишнього середовища України(1991-1993), головний редактор економіко-правового часопису «Малий і середній бізнес» та наукового щорічника «Приватне право і підприємництво», президент благодійної організацій «Фонд імені Івана Виговського», президент Української екологічної спілки, голова редакційної ради міжнародної фундації «Український літопис».

Нагороджений орденами: «За заслуги» III ступеня (1996) – Відзнака Президента України «Князя Володимира» III ступеня (2000), «Різдва Христового» (2001), Грамотою Верховної Ради України (2001).

Про нього:

Костицький Василь // Хто є хто на Івано-Франківщині: Видатні земляки. – К.: Новий світ, 2002. – С. 226-228.

Костицький Михайло

Михайло Костицький – доктор юридичних наук, професор, суддя Конституційного Суду України (1996р.), член – кореспондент Академії педагогічних наук (1992р.), заслужений юрист України(1996р.), народний депутат України XIII скликання (1994-1996), голова підкомісії з правової політики та законодавчих передбачень Верховної Ради України, член Конституційної комісії, академік Академії правових наук України (з1993р.), генерал-лейтенант внутрішньої служби, професор Національної академії внутрішніх справ України, член Спілки юристів України та Товариства психологів України.

Нагороджений орденом князя Володимира III ступеня (2000р.), Відзнакою УПГ КП – орденом Різдва Христового (2001), нагрудним знаком

«За Відзнаку в службі» II (1999) і I (2000) ступенів – відзнака МВС України, Золотим Хрестом Спілки юристів України (2000), Почесною грамотою президента Академії педагогічних наук України.

Народився 14 січня 1948 р. в с. Заріччя Надвірнянського р-ну Івано-Франківської області. Закінчив юридичний факультет Львівського державного університету ім. І. Франка (1971) та психологічне відділення факультету підвищення кваліфікації Московського університету (1982). Працював консультантом відділу юстиції Львівського облвиконкому. Професор кафедри теорії та історії держави і права, завідувач кафедри психології філософського факультету, декан юридичного факультету Львівського національного університету ім. І. Франка. У 1995-1997 р – проректор з наукової роботи, з 1997 р. - професор кафедри філософії Національної академії внутрішніх справ України. Читав лекції в університетах США, Німеччини, Болгарії. М. Костицький – видатний український юрист, учений, науковий діяч, який сміливо запроваджує нові демократичні форми права. Науковий підхід – основа його професійного успіху. Автор понад 100 наукових публікацій з проблем юридичної психології, філософії права, конституційного права. Виховав плеяду кандидатів і докторів наук.

Про нього:

Новітня історія України т. 1: довідково-бібліографічне видан. – Київ, 2004. –С. 138.

Костицький Михайло // Хто є хто на Івано-Франківщині [Текст]. –К.: Національна академія, 2002. –С. 160-161.

Кугутяк Микола

Микола Кугутяк народився 27 жовтня 1952 р. в с. Назавизів Надвірнянського району. Історик і педагог, доктор історичних наук (1996), доктор філософії УВУ в Мюнхені (1994), професор (1996). Закінчив історичний факультет Івано-Франківського педагогічного інституту ім. В Стефаника (1981) та аспірантуру при Інституті суспільних наук АН УРСР у Львові (1984). З 1984р. асистент, старший викладач, доцент (1990-го завідувач) кафедри загальної історії, декан історичного факультету

(1993) Прикарпатського університету ім. В. Стефаника. Співавтор праць «Політичні партії Західної України» (1991) «Україна в ХХ ст.» ((1992), автор книг «Галичина: сторінки історії» (1993) . Голодомор 1933-го і Західна Україна» (1994) та багатьох статей з історії національно-політичного руху в Україні. Головний редактор науково і просвітницького журналу «Галичина» (з 1997) та Вісника Прикарпатського університету, серія «Історія». В 1995-1998 рр. - голова Івано-Франківської обласної організації Конгресу інтелегенції Лауреат Всеукраїнської премії ім. А. Синявського. Володіє польською мовою.

Про нього:

Кугутяк Микола // Краєзнавці Прикарпаття [Текст]: довідник / П. Арсенич, Б. Гаврилів, Ю. Угорчак. – Івано-Франківськ: Плай, 2002. – С. 55.

Полек В. Відомі педагоги Прикарпаття [Текст]: біограф. Довідник / В. Полек, Д. Дзвнчук, Ю. Угорчак. – Івано-Франківськ, 1997. – 204с.

Лагодинська Ярослава (Леся Верховинка)

Лагодинська Ярослава Миколаївна (псевдонім – Леся Верховинка) народилася 3 квітня 1903 року в Делятині на Івано-Франківщині в родині адвоката Миколи Лагодинського, члена Загальної української ради і Національної ради ЗУНР, посла до Віденського парламенту. Леся Верховинка жила з родиною у Відні, від 1935 року - в Делятині. Закінчила Віденський університет і отримала ступінь доктора медицини.

Майбутня письменниця зростала в будинку, де витав справжній український національний дух, у великій пошані був Тарас Шевченко з його безсмертним «Кобзарем». Батько Ярослави не раз у колі сім'ї ділився спогадами про свою поїздку з однодумцями по партії до Канева на Чернечу гору, про своїх друзів – громадських діячів і політиків-письменників А. Чайковського, К. Трильовського. Певний вплив на виховання молодої Ярослави мали молоді письменники Марко Черемшина й М. Козоріс, які проходили в канцелярії її батька адвокатську практику. А ще стверджують місцеві старожили, що дівчинці випало бачити Івана Франка, який дорогою до Криворівні зупинився в Делятині і виступив на обійсті Лагодинських перед великим гуртом людей. Шляхетна аура родинного гнізда поєднувалася для неї щодня з картинами тяжкого життя гуцулів, які

бачила на власні очі. Ті враження не могли не оселитися в серці вразливої дівчини аби потім вилитися на папір. Своє літературне поле Леся Верховинка почала засівати поезіями, оповіданнями, п'єсами. Її залюбки друкували галицькі часописи «Нова хата», «Нові шляхи», «Світ дитини», «Нова Україна». Тому й більшість її оповідань про життя – буття гуцулів. Найкращими оповіданнями Лесі Верховинки з гуцульського побуту є «Старе лихо», «Вечорниці», «Невістка», «На полонині».

Перші твори письменниці почала друкувати у «Молодій Україні» 1922 року. У видавництві «Діточа бібліотека» вийшли дві п'єси «Іменини Влодка» та «Стріча в лісі». Твори відзначалися стрункістю фабули, майстерністю побудови діалогів, глибоким ідейно-художнім змістом. Вони - незаперечний доказ того, що в літературу входила неординарна особистість.

У журналі «Український скиталець», що виходив у 1923 році у Відні, було надруковано два твори письменниці - оповідання «Сіра книжечка» і «Їх доля».

Ярослава Лагодинська – майстер проникнення у душу персонажів. Вона вміла відтворити переживання, настрої, а через них показати характери. Отже, Ярослава Лагодинська, як її попередники – письменники новелісти кінця ХІХ поч. ХХ ст. – майстер живописання словом. Безперечно, новела «Вечорниці» - кращий твір Я. Лагодинської (Лесі Верховинки) – дає повне право зарахувати її автора до здібних учнів західноукраїнських новелістів Василя Стефаника і Марка Черемшини.

Львівський часопис «Нова хата» №7-8 за 1936 рік помістив великий некролог – світлої пам'яті про Лесю Верховинку: «Ярослава Лагодинська померла. З далекого Відня, де жила з чоловіком і дочкою приїхала по смерть до рідного Делятина. 21 лютого 1936 року її не стало між живими. Мабуть велике горе – ненадійна смерть чоловіка, так зломали її, що не була в силі перенести тяжкої недуги».

Леся Верховинка похована в Делятині. Вона лежить у гробниці з дідусем, бабусею, матусею – славним родом Лагодинських.

У Лесі Верховинки є одна дочка Оксана, яка у три роки залишилася круглою сиротою. Доля закинула її аж за океан. В Америці вона, як і мати, проявила своє літературне обдарування.

Про неї:

Бурдулянюк В. Історія культури Прикарпаття [Текст] / В. Бурдулянюк. – Івано-Франківськ, 1997.

Клапчук В. Леся Верховинка / В. Клапчук // Народна Воля. – 1996. – 12 черв.

Левицький В. Із гнізда Лагодинських: [постаті] / В. Левицький // Народна Воля. – 2003. – 1 квіт.

Левицький В. Леся Верховинка / В.Левицький // Народна Воля. – 1999. – 10 верес.

Левицький В. Письменниця із гір / В. Левицький // Гуцульський календар. – 2003. – С. 38.

Леся Верховинка // Енциклопедія Сучасної України: [Текст] Т. 4. – К., 2005. – С. 292.

Леся Верховинка // Енциклопедія Українознавства. – Львів, 1993. – С. 233.

Леся Верховинка // Українська літературна енциклопедія [Текст]: в 5 т. – К.: 1988. – Т.1. – С. 297.

Леся Верховинка// Знаменні дати: календар. – 2003. – С. 6-123.

Письменниця Леся Верховинка (Ярослава з Лагодинських Кучковська) // Клапчук В.М., Клапчук М.М. Делятинщина: [Текст] історико-географічне дослідження / В.М. Клапчук; / В.М. Клапчук; М.М. Клапчук. – Делятин, 2007. – С. 546.

Полєк В. Бібліографічний словник Прикарпаття [Текст] / В. Полєк. – Івано-Франківськ, 1994. – Зошит № 4. – С. 62.

Сеньків І. Гуцульська спадщина [Текст] / І.Сеньків. – К.: Українознавство. – 1995. – С. 316.

Симчич М. Вшануймо пам'ять Лагодинських / М. Симчич // Українське слово. – 1999. – 21 січ.

Табачин Л. Майстер живописанням словом / Л. Табачин // Перевал. – 1998. – №4. – С. 145-148.

Трофимук С. Революційна поезія Західної України 1917-1939 [Текст] / С. Трофимук. – Львів: вид-во Львівського університету, 1970. – 246 с.

Ярослава Лагодинська: [біографія] // Нова хата. – 1936. – №7-8.

Лагодинський Микола

Народився Микола Лагодинський 21 жовтня 1866 р. у с. Доброводи (тепер Збаразького р-ну Тернопільської обл.) у сім'ї священика. Згодом Лагодинського перевели до Тернополя й там Микола відвідував початкову школу. Після передчасної смерті батька, брат Лев забрав маму та Миколу до Золочева й записав наймолодшого з родини Миколу до місцевої гімназії. У цій школі М. Лагодинський познайомився із старшим на два роки учнем Кирилом Трильовським, який зумів зорганізувати своїх товаришів та керувати їх

позашкільною роботою. Після переїзду К. Трильовського з Золочева до Коломиї М. Лагодинський перейняв провід над гімназистами. Після закінчення школи та успішного складання екзаменів М. Лагодинський поступив на юридичний факультет Львівського університету, а закінчивши його – на адвокатську практику в Микуличині. Після практики він захистив дисертацію на звання доктора права й женився з Клавдією. У подружжя Лагодинських в 1896 році народилася донька Марія, в 1896 – Ірина, в 1901 – Галина, в 1903 – Ярослава (поетеса Леся Верховинка). Спочатку М. Лагодинський належав до народовців, відтак, ще будучи адвокатським практиком, вступив до Української радикальної партії (УРП) та до самої смерті був її зразковим членом. У 1900 році М. Лагодинський приїхав на адвокатську роботу до Делятина. Тут за сої збереження та придане дружини побудував собі два будинки, в одному з яких відкрив свою адвокатську канцелярію, а вільні кімнати віддав у розпорядження товариства «Бесіда» та «Руська каса». Другий будинок був родинний, проте на другому поверсі у 1906-1912 роках жив І. Семенюк (Марко Черемшина), а в 1912-1914 – М. Козоріс, які були адвокатськими практиками. У 1902 році за ініціативою та при активній участі Миколи Лагодинського створено у Делятині читальню товариства «Просвіта», а також щаднично-позичкову «Руську касу», яка успішно стала конкурувати з подібними польськими та єврейськими установами. З вересня 1907 року він - у віденському парламенті. На початку 1908 року Лагодинський активно включається у передвиборчу компанію за кандидата радикальної партії на посла до галицького сейму. 19 квітня 1908 року в Станісловові відбувся перший краєвий з'їзд «Січі», головою якого був Микола Лагодинський. Вперше виступив Лагодинський у парламенті у Відні 17 червня 1909 року. У серпні Лагодинський знаходився в Делятині. 21 серпня в його будинку в Делятині відбулася нарада радикальних послів. 22 травня 1910 року відбулися загальні збори повітової організації «Січ» у Делятині. Головою зборів вибрано М. Лагодинського. Влітку 1910 року М. Лагодинський перебував на Делятинщині. 17 липня цього року він звітував про свою посольську роботу на вічу в Надвірній, 7 серпня – в Камінній, 14 серпня разом з І. Сандуляком та Л. Бачинським у Дорі. 28 липня 1914 року почалася війна, що з локальної відтак переросла в світову. З наближенням російських військ до Делятинщини, М. Лагодинський з родиною виїхав до Відня й там перебував майже цілу війну. Перед баченням національної катастрофи й наступу польських військ, заподіяв собі смерть. У некролозі писалося, що «... в покійному тратить українська суспільність одну з найінтелігентніших політичних голів...». На сімейній гробниці на цвинтарі в Делятині написано: «Др. Микола Лагодинський. 28.X. 1866-12.V. 1919».

Про нього:

Клапчук В. М. Делятинщина: історико-географічне дослідження [Текст] / В.М. Клапчук, М.М. Клапчук. – Делятин, 2007. – С. 526-533.

Клапчук М. Історико-етнографічний нарис Делятинщини [Текст] / М.М. Клапчук, В.М. Клапчук. – Делятин, 2000. – 120с.

Клапчук М. Шляхи Марка Черемшини / М. Клапчук // Радянська Верховина. – 1981. – 30 квіт.

Микола Лагодинський // Домашній архів Клапчуків. – Фонд 8. – опис 1. – Справа .

Микола Лагодинський // Республіка. – 191. – 15 трав.

Левицький Василь

Народився Василь Юрійович Левицький 25 березня 1957 року у незаможній селянській родині. Його дитячі роки минули у селі Красній нашого району серед розкішної природи, стихій народних пісень і казок.

Після закінчення місцевої восьмирічки, Василь Левицький поступає у Нікопольське педагогічне училище Дніпропетровської області. Провчившись два курси, переводиться у Бродівське педучилище на Львівщині. Після закінчення розпочинає свою трудову діяльність учителем праці та креслення у невеликому гірському селі на Закарпатті. Через кілька місяців Василь – у солдатській шинелі. У 1978 році після армійської служби вступає на підготовче відділення Львівського держуніверситету, а через рік - студент першого курсу факультету журналістики. Навчання в університеті – період формування В.Левицького як письменника-новеліста. Він багато читає. Його улюблені прозаїки – Василь Стефаник і Григій Тютюнник. Він вважає їх своїми вчителями. Навчання давалося легко. Справжню насолоду приносила робота у літературній студії «Франкова кузня», котра започаткувала творче життя Василя Левицького. До свого гурту збирає розумних і талановитих юнаків, які пізніше стануть відомими читацькій аудиторії збірками своїх творів – Віктор Неборак, Олексій Вільчинський, Василь Терещук та інші.

Розмаїтий і непересічний талант студента Василя Левицького помітив, зокрема, Роман Іваничук, який посприяв публікаціям у «Жовтні», «Дніпрі», «Вітчизні». Василь одержав путівку у Велику літературу. 1983 року Дмитро Герасимчук на правах секретаря правління Львівської

організації СПУ зараховує одруженого вже Василя Левицького на посаду директора львівського клубу літераторів. Василь поринає у роботу. Готує рукопис першої збірки. Цей первісток – «Великий день» – став передвісником молодого таланту, котрий засвідчив, що з цього молодого прозаїка виросте великий майстер художнього слова. Згодом – прийом у Спілку письменників України. Василь продовжує працювати у Спілці до кінця 1988 року. А потім... Його подальша праця у Спілці стала неможливою. Не було квартири, не було змоги пристойно отримувати сім'ю, тож мусив їздити влітку не на курорти, а на заробітки, щоб матеріально забезпечити сім'ю. Трагічна смерть на заробітках обірвала політ великого таланту до світових вершин. Дві книги нашого краянина читають з великим інтересом. Жаль, що тільки «Пізнє літо» і «Великий день» залишилися нам у спадок.

Василь Левицький пішов рано з життя у 1989 році. Прожив усього 33 роки. І спочиває на Личаківському кладовищі м. Львова.

Про нього:

Баран Є. Слово мудрості й добра. // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 421 – 422.

Василь Левицький повертається у рідний край своїм «Великим днем» і «Пізнім літом» // Народна Воля. – 2011. – 4 лют. – С. 4

Вільчинський О. Його слово у відгомоні львівських бруків // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 409 – 411.

Габор В. Третя ненаписана книга Василя Левицького // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 393 – 400.

Ганущак В. «...Глибоко розумів людей» // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 389.

Гриджук І. Він любив світ великою любов'ю / І.Гриджук // Народна Воля. – 2011. – 25 берез. – С. 6

Гриджук І. Осягав високе і благородне слово // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: Новели та оповідання / В.Левицький. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 3 – 13.

Грицак Н. Такий учень – на все життя // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 440 – 441.

Іваничук Р. Я назвав його карпатським характерником // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 365 – 366.

Киселюк Р. Про Василя, вимріяну Майданівку і не тільки... // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 437 – 439.

Косів М. Цей дивовижний, лагідний Василь // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 376 – 378.

Кухарчук Ф. Красний письменник із Красної // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 447 – 448.

Кучер Б. І «Пізнє літо» полинове... // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 383 – 388.

Левицька О. «Він назавжди житиме у своїх новелах...» // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 382.

Маткобожик-Якубовська М. Небесні крила Василевої душі // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 412 – 413.

Нагорняк-Левицька Р. Розкіш образного слова // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 442 – 446.

Рябий В. Цвіт тернової новели // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 418 – 420.

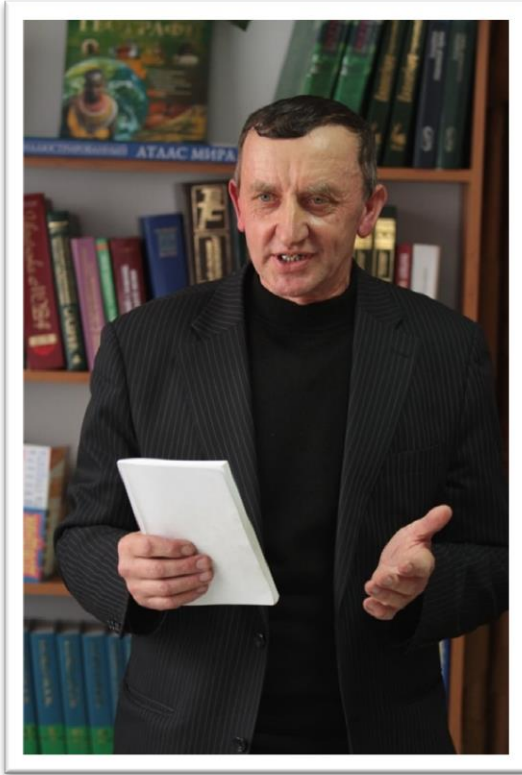
Семенюк В. Гавань тиші // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 414 – 417.

Смерека-Малик Реквієм за Василем // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 449.

Терещук В. «Більше не побачу Василевих Карпат // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 405-408.

Чир Н. Поділімся пам'яттю // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 443 – 436.

Яворівський В. Василь, якого нема // Левицький В. Великий день. Пізнє літо [Текст]: новели та оповідання / В.Левицький; упоряд. та ред. І.Гриджук. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – С. 364-365

Левицький Василь

Василь Левицький народився 27 січня в 1958 році в с. Білі Ослави Надвірнянського р-ну Івано-Франківської обл. Закінчивши в 1975 році школу, одразу вступив на трудову стежку, працював в Делятинському лісокомбінаті. За направленням цього підприємства навчається в Закарпатському лісотехнікумі. Чверть віку трудиться слюсарем у механічній майстерні лісокомбінату. Разом з дружиною Настею виховують дочку та сина. Роботою і невсипущими домашніми клопотами зміст життя для Василя далеко не обмежується. Білоославчани знають його як людину, котра бере активну участь у

громадських справах, записує місцевий фольклор, давні звичаї, вивчає історію рідного села і веде літопис його сьогодення. В. Левицький був членом ініціативної групи з будівництва в селі пам'ятника Т. Шевченку, в даний час Марійці Підгірянці. Василь очолює сільський краєзнавчий музей, є керівником краєзнавчого гуртка Ланчиського будинку школяра. Одна з найяскравіших граней неспокоїної творчої натури Василя – журналістика і літературно-дослідницька діяльність. Ще 13-м хлопчиком уперше надрукував замітку в районній газеті «Радянська Верховина», а пізніше його дописи про життя села, культурно-мистецькі і літературні новини Надвірнянщини почали появлятися і в обласних газетах, «Молоді України». Статті, дослідження було вміщено в журналах «Київ», «Перевал» та «Гуцульщина», у колективних книгах літераторів району «Страгора» (1994), «Жниво на стерні» (1997). Був співавтором півгодинної радіопередачі «Співець підгірського краю», що звучала на українському радіо (1991). У 1993 році став лауреатом премії ім. М. Підгірянки Івано-Франківського ТУМ ім. Т. Шевченка «Просвіта» в галузі літератури і мистецтва за краєзнавчо-пошукову роботу і популяризацію літературної

спадщини поетеси Марійки Підгірянки. Пан Василь є автором книги «Білі Ослави. Село моє – колиска моя»(2000). Працюючи в бібліотеках, приватних та державних архівах Івано-Франківська, Коломиї, Львова, Ужгорода, Києва вивчає і систематизує ще не відомі нашим сучасникам твори Марійки Підгірянки, матеріали про неї. Василь Юрійович займається дослідницькою роботою по вивченні її творчості понад 25 років. За цей час підготував до друку, впорядкував і видав 10 книг її творчої спадщини. Найповніша і найоб'ємніша – «Для України вірно жиймо» (2009). Також сприяв у виданні книги Даниеля Дефо «Робінзон Крузо» в перекладі Марійки Підгірянки (профінансував видання книги народний депутат України Ю. Дерев'янка). І надалі В. Левицький докладає великих зусиль до популяризації творчості Марійки Підгірянки. Василь Юрійович є лауреатом премії ім. Н. Попович 2012 р.

Про нього:

Бойко С. Літопис Білих Ослав / С. Бойко // Експрес. – 2000. – 31 серп.
Василь Левицький // Жниво на стерні [Текст]: літературний альманах. – Коломия: Вік, 1997. - С. 246.

Гаврилович І. Гірські верхи Марійки Підгірянки. Найбільше зусиль до популяризації цієї галицької письменниці доклав Василь Левицький із Білих Ослав / І. Гаврилович // Галичина. – 2013. – 1 серп. – С. 15.

Гаврилович І. Наснагу дає рідна земля [про В. Левицького] // Білі Ослави. Село – колиска моя [Текст]. – Надвірна ЗАТ «Надвірнянська друкарня». – 2000. – С. 3-4.

Гриджук І. Гуцульщино, таїно моя нерозгадана: [В. Левицький] / І. Гриджук // Народна Воля. -200. – 10 серп.

Писуляк С. Білі Ослави: [В. Левицький] / С. Писуляк // Народна Воля. - 2000. – 18 січ.

Писуляк С. Перша книжка про Білі Ослави / С. Писуляк // Народна Воля. -2000. – 1 лип.

Питлюк М. Книжковий урожай Василя Левицького / М. Питлюк // Галичина. -2000. - 18 січ.

Питлюк М. Ювілей множить оновлення: [про В. Левицького] / М. Питлюк // Молодь України. – 2000. – 19 серп.

Савчук М. Білі Ослави мають теж історію / М. Савчук // Галичина. - 2000. – 18 лип.

Савчук М. Презентація у Білих Ославах / М. Савчук // Молодь України. – 2000. – серп.

Левицький Михайло

Наш земляк, митрополіт греко-католицької церкви Михайло Левицький народився 16 серпня 1774 року у смт. Ланчин, Надвірнянського району, Івано-Франківської області в сім'ї місцевого священика. В 1790 році закінчив Станіславську гімназію, згодом теологічний факультет Віденського університету. Михайло Левицький викладав у Львівському університеті богослов'я. Згодом він повністю присвячує життя розбудові та зміцненню греко-католицької церкви. З 1808 року він канонік Галицької митрополії. 20 вересня 1813 р. митрополит Ангелович висвятив отця Михайла на Перемишлянського єпископа. Події тих часів дозволили повідомити про це Римський Апостольський Престол і папа затверджує його висвячення в єпископи в 1815 році. Єпископську діяльність розпочинає з вивчення релігійного життя 23 деканатів. В звіті до австрійського цісаря Франца I він зупиняється на важкому матеріальному стані греко-католицьких священиків, на необхідності відкриття парохіальних шкіл з українською мовою викладання. Видає указ, яким зобов'язує священиків виховувати в селян обов'язок святкувати основні церковні свята та відправляти недільні богослужіння. Єпископ Левицький вніс вагомий вклад в розвиток нової системи шкільництва. Лише з 1816 по 1819 рр. подбав про заснування 383 початкових шкіл з українською мовою викладання. В 1816 р. перемишлянський єпископ стає галицьким митрополитом. Завдяки митрополиту австрійська влада вирішила, що там, де більшість дітей в початкових класах українці, навчання повинно вестись на рідній мові. Митрополит цінував талановиту молодь.

В 1850 році митрополит розпочав підготовчі заходи до заснування Станіславського єпископату. Однак ця справа вже закінчилась після його смерті. Владика приймав активну участь в політичному житті Австрійської імперії. Митрополит Михайло Левицький заслужив високий авторитет і шану в достойників римо-католицької церкви. Був обраний до колегії кардиналів. За заслугою перед Церквою і народом Михайло Левицький нагороджений орденом Леопольда. 10 вересня 1856 року до Львова прибув празький кардинал Шванцерберг, який від імені папи Пія IX вручив митрополиту атрибуту – берет і пурпуровий пояс. Це був другий кардинал греко-католицької церкви після Ізидора. В останні роки Владика важко хворів і перебував у Унівському монастирі. Продовжував займатися справами милосердя, заснував фонд допомоги вдовам і сиротам померлих священиків. Після 42-х років пастирського служіння помирає в 1858 році і за заповітом його поховано в Унівському монастирі.

Про нього:

Великий А. Г. З літопису християнської України [Текст]. – Т. 7/ А.Г. Великий. – Торонто, 1975. – С. 222-227.

Грабовецький В. Уторопи. Сторінки історії [Текст] / В. Грабовецький. – Івано-Франківськ, 1997. – С. 85.

Заклинський О. Записки пароха Старих Богородчан [Текст] / О. Заклинський. – Торонто, 1960. – С. 35-36.

Записки Наукового Товариства ім. Т. Шевченка [Текст]. – Т. 146. Записки філологічної секції. – Львів, 1927. – С. 116-118.

Кугутяк М. Галичина: сторінки історії [Текст] / М. Кугутяк. – Івано-Франківськ, 1993. – С. 23.

Марчук В. Українська греко-католицька церква [Текст] / В. Марчук. – Івано-Франківськ, 2001. – С. 48-50.

Мудрий С. Нарис історії церкви в Україні [Текст] / С. Мудрий. – Рим, 1999. – С. 237-238.

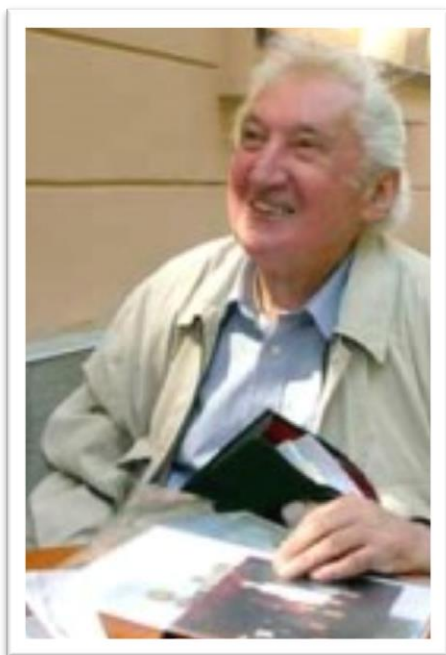
Назарко І. Київські та Галицькі митрополити: [Текст] / І. Назарко. – Торонто, 1962. – С. 169-171.

Підкова І. Довідник з історії України [Текст] / І. Підкова. – К.: Генеза, 2002. – С. 398.

Семкіяш М. В плині віків [Текст] / М. Семкіяш. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня, 2005. – С. 47-53.

Сеньків І. Історія Гошева і Гошівського монастиря [Текст] / І. Сеньків. – Гошів, 1994. – С. 16-17.

Федунків З. Галицький релігійний центр [Текст] / З. Федунків. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2001. – С. 166.

Луців Володимир

Володимир Луців наш земляк. Народився він 5 червня 1929 р. у м. Надвірній. Наприкінці другої світової війни потрапив у Німеччину, де, власне, і розпочав свою діяльність як співак і музикант у капелі бандуристів імені Миколи Леонтовича (місто Госляр, 1947). 1948 року Луців переїхав у Великобританію. Навчався вокалу у коледжі Святої Трійці (Лондон), а потім – консерваторії Святої Кекилії (Рим). Свою професійну діяльність В.Луців розпочав на III Міжнародному європейському пісенному конкурсі у Бельгії, де здобув перше місце.

Маючи професійну вокальну школу, він співає як соліст із хором «Гомін», організовує концертні турне Європою, Канадою, США, Австралією, фестивалі. Все своє життя збирав бібліотеку – цінні видання – як нотні, так і книжки. Як визначний громадський діяч він активний у відзначенні визначних подій. Був координатором святкування 1000-ліття Хрещення України (Рим 1988), повернення Глави УГКЦ кардинала Любачівського (1991) та переховання патріарха Йосипа Сліпого (1952), відзначення 400-річчя Берестейської унії (Рим, 1996). Великого значення набула робота Володимира Луціва поза Батьківщиною. Він організовує на державному рівні творчі вечори, рецензування для радіопрограм на Бі-Бі-Сі. Він був особисто відзначений нагородами першими особами України за вагомий особистий внесок у популяризацію історичних та сучасних надбань України у світі, формування її позитивного міжнародного іміджу. У 2002 році засновує іменний благодійний культурно-мистецький фонд у Надвірній, який опікується талановитою молоддю Карпатського краю. Сам Володимир Луців є почесним громадянином міста Надвірна. Важливим для української діаспори Великобританії є часопис «Українська думка», що виходить у Лондоні, де постійно друкуються замітки, статті В.Луціва. А написана ним книга «Від Бистриці до Темзи» охопила всю історію життя української діаспори на чужині. Пан Луців, як висловився Роман Яців, є живим зв'язком між Україною та українською діаспорою Великої Британії. Володимир Луців здобув музичну освіту при Лондонській консерваторії, як оперний співак набув популярності, виконуючи англійський та італійський репертуар. З дружиною Лесею, яка стала його вірною супутницею, порадицею і мамою їхніх дітей. Як співак-бандурист, як оперний виконавець концертував на вшануваннях важливих дат – Т.Г.Шевченка, Лесі Українки, УПА та ін. не тільки в Лондоні, Манчестері, а й містах Європи, Канади, Америки, Африки, Австралії. Як організатор він відкрив дорогу багатьом українським колективам Великобританії на великі сцени, фестивалі, гастролі. Великим відкриттям був і є «Візантійський хор» з Голландії під керівництвом М.Антоновича, якому В.Луців відкрив концертну дорогу в світ. Це – унікальний український хор, виконавцями якого є голландці. Володимир Луців, людина за своїм характером акуратна, точна, вимоглива до себе і до оточуючих, з надзвичайною скрупульозністю збирав усе, що супроводжувало його впродовж тривалої мистецької кар'єри. Це афіші і програмки концертів, в яких брав участь, невеликі рекламні листівки, або, як він їх називає «летючки», що передували концертам, нарешті численні відгуки в пресі про його виступи. До цього слід додати і незліченні публікації Луціва-журналіста, що появлялися на сторінках різних часописів і видань у діаспорі і в Україні. Володимир Луців жив Україною і по сьогоднішній день живе нею.

Про нього:

Багатий дар земляка В.Луціва Надвірнянському музею // Українська Думка. – 2001. – 8 листоп. – С. 7. – (Лондон)

Від Бистриці до Темзи [Текст]: спогади, документи, публікації, листи /худож. оформ. О.Нош. – Львів: Дивосвіт, 1999. – 608 с.: 4 арк. іл., портрет.

Володимир Луців // Гуцульський календар. – 2009. – С. 28.

Володимир Луців: [нагороджений орденом «За заслуги» II ступеня] // Рідна Земля. – 2008. – 3 жовт. – С. 11.

Гаврилович І. Несе надвірнянець українську пісню за моря-океани... / І.Гаврилович // Галичина. – 2001. – 27 верес.

Галицький Б. Від Темзи до Бистриці / Б.Галицький // За вільну Україну. – 2000. – 8 серп.

Гречко І. Життя однієї людини: [про В.Луціва] / І.Гречко // Гражда. – 2004. – №10. – С. 68-70.

Гриджк І. Я українець і цим все сказано: [про маестро В.Луціва] / І.Гриджук // Народна Воля. – 2007. – 7 верес. – С. 4.

Гриджук І. Володимир Луців – кавалер ордена «За заслуги» III ступеня – як власний кореспондент «Народної Волі» пропагує наш часопис в Англії / І.Гриджук // Народна Воля. – 2001. – 13 листоп.

Гриджук І. Хай серце наповнюється любов'ю і радістю за Україну: [про відзначення літнього ювілею Луціва] / І.Гриджук // Народна Воля. – 2004. – 9 лип. – С.4.

Гриджук І. Шана митцеві і людині: [В.Луців] / І.Гриджук // Народна Воля. – 2009. – 7 серп. – С. 5: фото

Гринишин П. Володимир Луців – пропагандист української культури / П.Гринишин // Народна Воля. – 2002. – 18 черв.– 2002. – 30 серп.

Духовна велич від щирих зустрічей: [про творчу зустріч В.Луціва у Львові] // Народна Воля. – 2008. – 23 трав. – С. 5.

Кирилюк В. Вітаємо маестро: / В.Кирилюк // Літературна Україна. – 2001. – 29 листоп. – С. 1.

Кирилюк В. Наш славний земляк: [про Луціва] / В.Кирилюк // Культура і життя. – 2002. – 11 груд.

Луців В. Володимир Луців: «Шанувати себе нам ніхто не боронить»: [розмова із Маестром В.Луцівим / розмовляв Іван Гриджук] / Народна Воля. – 2006. – 27 жовт. – С. – 8.

Максим'юк О. Володимир Луців – співак-бандурист світової слави / О.Максим'юк // Народна Воля. – 2002. – 15 січ.

Максим'юк О. З Україною у серці / О.Максим'юк // Народна Воля. – 2002. – 12 січ.

Неврлий М. Місіонер українського мистецтва / М.Неврлий // Сучасність. – 2000. – 11 лист.

Слово про ювіляра: [про В.Луціва] // Народна Воля. – 2009. – 12 черв. – С. 4.

Турів М. Маестро, який гордо проніс ім'я України по світу...: [В.Луців] /М.Турів // Шлях перемоги. – 2009. – 27 трав. – С.8

Хмельовський Л. Співак Володимир Луців не забув рідне місто /Л.Хмельовський // Народна Воля. – 2008. -23 трав. – С. 5.

Шевченко М. Володимир Луців: співак, бандурист, діяч / М.Шевченко // Галицька просвіта. – 2011. – 15 верес. – С. 3.

Ювіляр про себе: [В.Луців] // Народна Воля. – 2009. – 12 черв.

Макось Ганна

За покликанням Ганна Дмитрівна - педагог, вчитель музики. Так записано в дипломі Івано-Франківського державного педагогічного інституту ім. В. Сефаника, який закінчила в 1973 році.

Ганна Стасюк (Макось) народилася у с. Сарники Галицького р-ну, там закінчила школу, після поступила в Снятинське культурно-освітнє училище. Після закінчення навчання почала працювати в Надвірнянській ДМШ, де працює по сьогоднішній день. Більше 40 років пов'язує Гану Дмитрівну з класом і дітьми, що випорхують із гнізда умілими летунами. Дуже не просто навчити невмілі ручки вправно торкатися клавіш фортепіано, творити музику. Але ж яка насолода слухати музичний твір у віртуозному виконанні своєї учениці! Багато її випускників продовжили справу наставниці, обравши своєю професією – музичну спеціальність. Ганна Макось не просто педагог, вона – жінка вона – мати, яка виховала двох синів – Едварда і Артура – музикантів. Ганна Макось блискуче виступила у Львові з нагоди 125 –річчя від дня народження І. Франка, де отримала диплом I ступеня міжобласного фестивалю за краще виконання творів на вірші І. Франка, отримала бронзову медаль огляду художньої самодіяльності в 1977 році. Ганна Макось – заслужений працівник культури України. У 2003 р. стала лауреатом районної премії ім. Н. Попович в номінації «культура». У її репертуарі - пісні-шедеври оперного співу: арії з опер М. Лисенка, Гулака-Артемівського, обробки українських пісень, класичні українські романси, її називають «надвірнянським соловейком».

Про неї:

Вишпольська Т. Усі концерти – як перший: [на здобуття премії ім. Н. Попович, Ганна Макось] / Т. Вишпольська // Народна Воля. -2003. -25 лип.

Микитюк Л. Надвірнянський соловейко – це Ганна Макось / Л. Микитюк // Народна Воля. - 2003. -11 лип.

Халак Г. Не прощобетала доля // Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. – Світло й тінь, 1994. – С.107-109.

Максим'юк Михайло

Максим'юк Михайло Іванович народився 10 червня 1940 року в с. Битків. Навчався у Битківській середній школі. Закінчив історичний факультет Івано-Франківського педагогічного інституту. Із 1970 року працював на педагогічній роботі в рідній школі учителем історії, а з 1976 – директором. Йому встановлено кваліфікаційну категорію «вчитель-методист», його нагороджено знаком «відмінник народної освіти». Уже на студентській лаві в нього зароджується зацікавлення до наукової роботи. Він бере активну участь в у Республіканському та Всесоюзному конкурсах студентських наукових робіт з проблем суспільних наук, а в 1969-1970 роках – у I та II Прикарпатських науково краєзнавчих конференціях. Друкується на сторінках районних, обласних та центральних періодичних видань. Серед них «Олекса Довбуш і опришківський рух на Надвірнянщині», «Простим людям правду нести» (з історії просвітянського руху в краї), «Мури на березі Дністра», «Дух українства» та багато ін. п. Михайло - член Національної спілки краєзнавців, відповідальний секретар Надвірнянської міськрайонної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, лауреат обласної премії ім. І. Вагилевича та ім. В. Полека (2000) та районної ім. Н. Попович (2009). У місцевій та центральній пресі ним опубліковано понад 70 наукових та науково-популярних праць з історії краю. Автор книг «Пнівська твердиня» (1997,2008) «Просвіта на Надвірнянщині» (1999), «У віках збудована, з попелу відроджена» (2002), «Безцінні скарби нашого краю» (2006), «Нафтові копальні Надвірнянщини» (2010), «Кооперація Надвірнянщини» (2010), «До чарівної Бистриці»(2007), співавтор книг «Страгора. Книга про Надвірнянщину» (1994), «Надвірна. Поема в світлинах (1999), «Хто є хто на

Івано-Франківщині» (2006), «Новітня історія України. Галичина» (2006), «Кооперація Надвірнянщини» (2010). Михайло Іванович -пайовик споживчої кооперації з 1970 року. Завжди брав активну участь у її роботі. Оберався делегатом XV (1989), X VI (1994), позачергового X VIII (2000) з'їздів споживчої кооперації України. У 1997 році брав участь у роботі першої конференції кооператорів України. Член ради уповноважених та правління Надвірнянського споживчого товариства

Про нього:

Будзак І. Про автора // Макси'мюк М. У віках збудована, з попелу відроджена [Текст] / М. Макси'мюк. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2002. – С. 3-4.

Кулик Г. Михайло Макси'мюк // Макси'мюк М.І. «Просвіта» на Надвірнянщині [Текст] / М.І. Макси'мюк. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 1999. – С. 58-59.

Макси'мюк Михайло Іванович / Макси'мюк М. Кооперація Надвірнянщини [Текст] / М. Макси'мюк. – Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – 268 с.

Мальгівський Остап

Остап Мальгівський народився 4 лютого 1940 року. Малюванням захопився ще у шкільні роки. Навчався у народного художника України, скульптора Емануїла Миська. Основні жанри – пейзаж, натюрморт. Працює у техніках олії, акварель. Почав виставлятися у 1970 роках. Написав понад 300 картин, брав активну участь в багатьох обласних, республіканських виставках та верстатах, де визначні фахівці неодноразово ставили його твори на чільне місце. Основні та персональні виставки:

1970 р. – обласна виставка творів художників та майстрів декоративно - ужиткового мистецтва у виставочній залі краєзнавчого музею м. Івано-Франківськ.

1972 р. – «Республіканський фестиваль мистецтва». Нагороджений грамотою II ступеня (м. Київ).

1976 р. – участь в обласній виставці художників і майстрів декоративно-прикладного мистецтва на I Всеукраїнському фестивалі художньої творчості (м. Івано-Франківськ).

1982 р. – 3-тє місце на обласній виставці образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва (м. Івано-Франківськ).

1983 р. – надіслав свої твори на республіканський аукціон, кошти від продажу якого переказано на рахунок фонду миру, голова Українського комітету захисту миру Олесь Гончар надіслав йому «Подяку».

1987 р. – нагороджений дипломом за краще втілення в народній творчості теми праці (м. Москва).

1987 р. – учасник Республіканської виставки, присвяченої XIV з'їзду профспілок України (м. Київ), нагороджений дипломом.

1990 – перша персональна виставка у виставковій залі Івано-Франківського краєзнавчого музею.

1993 р. – брав участь у виставці «Образотворче мистецтво художників України» (м. Київ). Експонувались твори «Весняний струмок», «Терен цвіте». Був нагороджений дипломом II ступеня. 1994 р. – республіканська виставка «Мистецтво гуцульського краю»(м. Київ). Нагороджений грамотою косовської регіональної організації Співки художників України.

1995 р. персональна виставка (м. Івано-Франківськ).

1998р. – виставка малярства художників Прикарпаття (м. Івано-Франківськ). Нагороджений грамотою.

2000 р. – персональна виставка з нагоди 60-ї річниці від дня народження (науково-методичний центр культури Прикарпаття (м. Івано-Франківськ).

Роботи зберігаються у Надвірнянському музеї та Івано-Франківському краєзнавчому музеї, а також у приватних колекціях в Україні, Канаді, США.

Про нього:

Оленюк Я. Остап Мальгівський – майстер пейзажного жанру / Я. Оленюк // Народна Воля. -2008. - 8 серп. – С. 4.

Остап Мальгівський // Галичина [Текст]: новітня історія України. Т.1. – Київ, 2004. – С. 165.

Чир Н. Ріка людської долі: [про Остапа Мальгівського] // Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. – Львів: Світло й тінь, 1994. –С.115-117.

Мандичевський Іван

Теперішня вулиця Соборна у Надвірній у період австро-угорського і польського панування носила ім'я Корнила Мандичевського. Навіть людям старшого покоління це прізвище маловідоме. Парох міста отець Корнило Мандичевський відіграв значну роль у піднесенні культурного й освітнього рівня життя повітового центру. Не менш відомим у Східній Галичині було ім'я його сина Івана Мандичевського. Народився він у Надвірній 17 січня 1854 р. Навчався на юридичному факультеті Львівського університету, де познайомився з І. Франком, М. Павликом, І. Терлецьким. І недаремно в «Енциклопедії Українознавства» його названо соратником Великого Каменяра. Із 1877 р. бере активну участь у виданні

популярного журналу «Друг», член його редколегії, згодом адміністратор. За участь у національно-визвольному русі його, як і М. Павлика та І. Франка, у 1877 р. заарештовують на два місяці. Це перша масова поліційна акція, спрямована проти радикалів, яка мала на меті залякати їх. У 1890 р. відбувається установчий з'їзд Русько-української радикальної партії, членом якої він стає. Від імені станіславської «Руської бесіди» Іван Мандичевський запрошує Івана Франка для виступу на святкуванні 75-их рокових із дня народження Тараса Шевченка. Цікава доповідь Каменяра викликала велике зацікавлення не лише громадськості Станіслава, а й цілої Галичини. Доказом цьому є те, що газета «Діло» помістила на своїх сторінках Франковий виступ із Шевченківського свята. З Іваном Мандичевським радилися інтелектуали Галичини, бажали почути його думку. У 1879 р. у Львові виходить переклад І. Мандичевського з німецької мови праці відомого історика і філософа Г. Шеля «Суспільно-політичні стороництва в Німеччині». Працював над доповненнями до «Покащика нової української літератури (1798-1883)» М. Комарова. Примірник книги з помітками І. Мандичевського зберігався в особистій бібліотеці відомого українського літературознавця, дійсного члена Наукового товариства ім. Т. Шевченка Михайла Возняка. У 1908 р. з ініціативи І. Мандичевського у Станіславі діє «Кружок правників» як незалежний від академічного товариства правничий осередок. За оцінкою Костя Левицького, цей «Кружок» готував юристів-українців до оборони прав простого народу. Його члени ставили завдання охопити діяльністю галицькі міста і «взяти у свої руки провід національного життя». Приміром, Окуневський працював на Коломийщині, Олесницький – на Стрийщині, Мандичевський і Бачинський – у Станіславі. Власну бібліотеку подарував Науковому товариству ім. Т. Шевченка. Але, на жаль, як цілісність вона не зберігалася і розпорошена у фондах наукової бібліотеки ім. Стефаника у Львові. У 1925 р. Іван Мандичевський помирає. Могила збереглася на цвинтарі в Івано-Франківську.

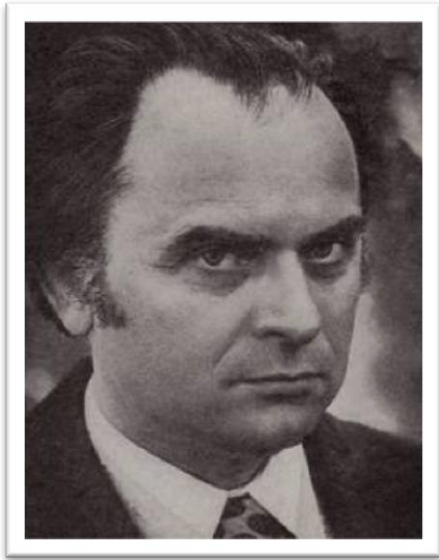
Про нього:

Іван Мандичевський // Галицька просвіта. – 2014. – 9 січ. – С. 4.

Мандичевський Іван. Енциклопедія Українознавства [Текст] т. н. – Львів: «Молоде життя», 1962. – С. 1461.

Мандичевський Іван// Гандзюк Р. Надвірна [Текст]: історичний нарис / Р. Гандзюк. – Івано-Франківськ: Сіверія, 1999. – С. 256-257.

Семкіяш М. Правник Іван Мандичевський / М.Семкіяш // Народна Воля. – 2013. – 4 листоп. – С. 7.

Мисюк Іван

Іван Мисюк народився 29 квітня 1946 року в селищі Делятин Надвірнянського району, Івано-Франківської області. Успішно закінчив Косівське училище прикладного мистецтва та Івано-Франківський педагогічний інститут. За багатолітню творчу працю на ниві освіти (з 1970 року по 1994 рік працював вчителем образотворчого мистецтва та музики у Соколівській неповній середній школі) І. Мисюку присвоєно звання «Вчитель методист» та «Відмінник народної освіти та України». Як редактор сільського народного сільського університету образотворчого мистецтва і директор громадського краєзнавчого музею, удостоївся звання лауреата обласної літературної премії ім. М. Ірчана. За вмиле керівництво шкільним клубом юних любителів мистецтва, за створення оригінальних самобутніх сценаріїв для сільського вокального ансамблю «Веселка» та успішні виступи на обласній та всеукраїнській сценах в складі Косівського народного оркестру Іван Юрійович став тричі лауреатом всеукраїнських фестивалів самодіяльного мистецтва. Кращі вірші, пісні, нариси про митців народного мистецтва, створені І. Мисюком, друкувались на сторінках всеукраїнських газет і журналів в книгах «Осяйний день», «Не хилися, червона калино», «Скарби серця», «Казки, народжені у вогні», «Гірська веселка», «Мистецька скарбниця», Дивосвіт Петра Карпанюка», «Різець творить казку» та «Син Карпатських гір». Іван Юрієвич є автором книги «Весілля на Гуцульщині».

Про нього:

Іван Мисюк // Арсенич. П. Краєзнавці Прикарпаття [Текст]: довідник / П. Арсенич, Б. Гаврилів, Ю. Угорчак. - Івано-Франківськ. - Івано-Франківськ: Плай, 2002.

Лосюк П. Слово про автора-упорядника // Мисюк І. Весілля на Гуцульщині [Текст]/ І. Мисюк Снятин: ПрутПринт, 1999. - С. 3-4.

Мищан Мирон

Мищан Мирон народився 7 квітня 1995 року в м. Надвірна. Інженер, краєзнавець, громадський діяч, почесний турист України, лауреат міської премії ім. І. Франка (2008). Закінчив Надвірнянську школу. Навчався та

закінчив Львівський політехнічний (1977) та Московський патентний (1986) інститут. Працював у Харківському НДІ «Електроважмаш», на машинобудівних заводах Хриплинського промислового вузла на посадах інженера, начальника відділу фінансів, заступником головного конструктора. Автор ряду винаходів і багатьох рацпропозицій, нагороджений медалями Виставки досягнень народного господарства СРСР, удостоєний звання «Кращий молодий раціоналізатор» міського конкурсу (1984). Почесний громадянин м. Івано-Франківська. Очолюючи первинну структуру товариства охорони пам'яток історії та культури ВО «Карпатпресмаш», М. Мищан ініціював ряд загальноміських культурологічних проектів та організував збір коштів для їхньої реалізації. Брав активну участь у суспільно-політичному житті міста, сприяв відновленню діяльності товариства «Просвіта», ТУМ ім. Т. Шевченка, був керівником первинних осередків та членом обласних управлінь, заступником голови правління туристко-краєзнавчої спілки, членом обласної Акредитаційної комісії з питань видачі дозволів на туристичний супровід, членом комісії обласного конкурсу проектів з розвитку туризму. У 1998-2002 – заступник міського голови Івано-Франківська з питань економіки. Один з ініціаторів створення першої в Україні стратегії економічного розвитку міста й області, складовими якої, окрім традиційних галузей, визначив туризм і культуру. Виховав кілька поколінь гідів-екскурсоводів. Помер у м. Івано-Франківську 28 жовтня 2011. Похований у м. Надвірна на цвинтарі.

Про нього:

Гандзюк Р. Звід пам'яток Івано-Франківської обл. Надвірнянський район [Текст]: енциклопедичне вид.: у 2 кн. / Р. Гандзюк. - Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. – С. 118.

Діда Р. Мищан Мирон // Івано-Франківськ [Текст]: енциклоп, словник. - Івано-Франківськ, 2010. – С. 239-294.

Почесні громадяни Івано-Франківська // Західний кур'єр. – 2012. – 3 трав.

Молодій Ольга

Доля Ольги Молодій щаслива перш за все тому, що вона з дитинства займається улюбленою справою. Всевишній запалив іскорку в своїй обраниці, наділивши її талантом співачки. І все своє життя вона щедро ділиться з людьми, виспівуючи рідні українські пісні. Надвірнянці добре знають

Ольгу, насолоджуються співом на її концертах. Вона закінчила школу з золотою медаллю, музичну школу закінчила з похвальною грамотою, педінститут з відзнакою. Талант помножений на працелюбність завжди приносить добрі плоди. Ще навчаючись в музичній школі, брала участь в обласних оглядах дитячої музичної самодіяльності. Справжній успіх здобула з ансамблем «Юність» (муз. кер. І Тацюк), естрадним ансамблем НПЗ. Участь у знаменитій «Росинці», яку багато років очолює Христина Михайлюк, була школою артистизму, професіоналізму. З «Росинкою» Ольга Молодій побувала у Києві, Харкові, Львові, Чернівцях, Білорусії, Польщі, Румунії, співали для студій «Укртелефільм» та «Укркінохроніка». З нагоди 25-річчя колективу отримала звання «заслуженого працівника культури України». Ольга Молодій не лише талановита співачка. Батьки, праотчий дух карпатського краю виховав її справжньою патріоткою, віруючою людиною. Вона постійно в творчому пошуку. Творчі задуми знаходять своє втілення в сольних концертах, у виступах улюбленого вокального ансамблю «Бистрянки», який очолює не один рік. Нині Ольга Молодій у розквіті творчих сил і таланту. За свою працю на творчій ниві одержує численні нагороди: грамоти, подяки, дипломи. У 2004 році О. Молодій присвоєно звання заслуженої артистки України. Вона є доцентом Прикарпатського університету ім. В. Стефаніка, лауреатом премії ім. Н. Попович у галузі культури.

Про неї:

Багрійчук О. Мереживо пісень Ольги Молодій / О. Багрійчук // Народна Воля. -2004. -6 серп. -С. 4.

Івасюк В. Аристократизм і чарівність пісні Ольги Молодій / В. Івасюк // Народна Воля. -2013. - 4січ. -С.8.

Куцах В. Краса душі – в пісні: [творчий звіт О. Молодій] / В. Куцах // Народна Воля. -2002. -18 жовт.

Мочерний Степан

Мочерний Степан Васильович народився 1 січня 1943 року в с. Заріччя Надвірнянського району Івано-Франківської області. В 1970 році закінчив економічний факультет Київського державного університету (нині Київський університет ім. Тараса Шевченка) і цього ж року вступив до аспірантури КДУ. Після захисту кандидатської дисертації працював асистентом кафедри політичної економії обліково-економічних факультетів Київського інституту

народного господарства (нині Київський Національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана); через рік - старшим викладачем. З 1978 – на посаді доцента цієї ж кафедри, з 1981 – на посаді професора. В 1986 році перейшов працювати в Київський державний університет ім. Т. Шевченка на кафедру природничих факультетів. У 1988 році Степан Васильович був обраний на посаду завідувача кафедри політичної економії Львівського державного університету ім. І. Франка і працював на цій посаді 10 років. З 1998 р. працював в Тернопільському економічному університеті професором кафедри менеджменту. Помер 30 липня 2005 року в м. Києві. Створив наукову школу теорії власності та методології економічного дослідження. Автор близько 3000 наукових робіт, у т.ч. 65 монографій, підручників і посібників з економічної теорії, політичної економії, основ підприємницької діяльності та ін., серед яких 15 індивідуальних монографій та 20 колективних. Відповідальний редактор і автор більше 1000 статей першої в Україні «Економічної енциклопедії» в 4-х томах (2000 – 2002). Підготував п'ятдесят два кандидати та три доктори наук. Творчий доробок професора Мочерного С.В. не залишає байдужими тих, хто вивчає економічну теорію, а також відомих вчених, які друкують відгуки та рецензії на його праці у провідному економічному журналі “Економіка України”. Щодо змісту наукових праць Степана Васильовича, то вони відбивають широке коло творчих пошуків вченого, його вельми високий інтелектуальний рівень, науковий смак і інтелігентність. Без вивчення широкого наукового доробку С.В.Мочерного важко уявити все багатство української економічної науки.

Про нього:

Видатний діяч української економічної науки // Схід. – 2003. – № 1. – С. 2.

Відомий вчений економіст: [до 60-ти річчя С. В. Мочерного] // економіка України. – 2003. - № 2.

Вчені тернопільської академії народного господарства [Текст]. - Тернопіль: «Економічна думка», 2003. – С. 75-77.

Вчені Тернопільської академії народного господарства [Текст]. – Тернопіль: «Економічна думка», 2003. – С. 135-137.

Мочерний Степан Васильович // Провідні вчені Західного регіону України (Економіка та право) [Текст]: довідник. Вид. / редкол.: відп. ред.акад. НАН України М. І Долішній та ін. – Львів, 2003. – С. 135-137.

Особистості нашої науки // Трибуна. – 2003. – № 9/10. – С. 2

Оленюк Ярема

Ярема Васильович Оленюк народився 4 жовтня 1940 року в мальовничому селі Смерклів Тлумацького району Івано-Франківської області. Батько Василь був ремісником, а мати Стефанія привчила сина любити красу, природу. В 1963 р. Ярема закінчив народний університет мистецтв у Москві, 1997 – Український поліграфічний інститут у Львові (відділення графіки). Учителював у селищі Ланчин Надвірнянського району з 1964- 1994 рр. Творчість Яреми Оленюка багатогранна та найбільш притаманна йому графіка. Проілюстрував книжки таких авторів: В. Кравець «Людина

народжена для щастя» (1977), Степан Пушик. Перо золотого птаха. 1978, Марко Черемшина. Вибране, Серія «Шкільна бібліотека». 1979, 1982, 1984, Євгенія Лещук. «Мамині квіти», 1985, Євгенія Лещук «Прибій», 1996, Сидір Воробкевич. Вибрані твори, 1986, серія «Шкільна бібліотека».

Василь Добрянський «Глибока криниця», 1989 Ужгород «Капати». Василь Гренджа – Донський Вибрані твори, 1991. Серія «Шкільна бібліотека». Ужгород. Вид. Карпати. Сильвестр Яричевський. Видані твори 1992. Серія «Шкільна бібліотека». Ужгород. Вид. Карпати. Володимир Качкан «Хай святиться ім'я твоє» 1994, 1996. Володимир Качкан. Кетяги Рибняської осені. 1995. та багато інших. За свої роботи Ярема Оленюк нагороджений двома срібними медалями Республіканського фестивалю образотворчого мистецтва 1967, 1972 рр., бронзовою медаллю Всесоюзного фестивалю образотворчого мистецтва, 1967. і золотою медаллю, 1985., Москва. Він - чотириразовий лауреат різних конкурсів, відмінник народної освіти України, вчитель-методист.

У 1995 р. всесвітньо відомий колекціонер і видавець Маріо де Філіппіс, який за благодійність у мистецтві занесений до Книги рекордів Гіннеса, видав в Італії чотири буклети з екслібрисами Яреми Оленюка, а ще один в 1997 році видав з творами Є. Лещук. Одна з найбільш персональних виставок - 120 творів живопису та графіки була відкрита у м. Яремча до 5-ї річниці Незалежності України, до II світового Конгресу гуцулів і IV Гуцульського фестивалю. Ярема Оленюк є член Національної Спілки художників України з 1999 року. Він є лауреатом премії ім. Василя

Стефаніка 2001 р. Його твори знаходяться в музеї в Чернівцях, а також у приватних колекціях Канади, США, Польщі, Німеччини, Бразилії, Італії, Росії. Провідною темою художника є створений ним великий цикл графічних і живописних творів про героя Карпат Олексу Довбуша та його побратимів, ілюстрації до творів Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українки, В. Стефаніка та ін.

Про нього:

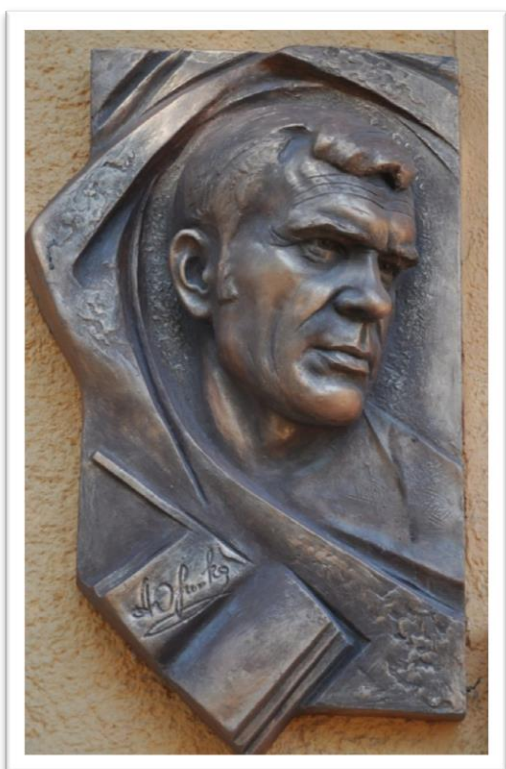
Голіней Л. Має дар Божий – відчувати красу і відкривати очі на неї іншим: [про Я. Оленюка] / Л. Голіней // Галичина. -2001. – 24 листоп.

Казюк Г. Веселкові роси // Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. – Львів: Світло й Тінь, 1994. – С. 112-113.

Качкан В. Оленюкова палітра // Качкан В.– Київ: Молодь, 1981. –С. 91-95.

Киселюк Р. Розрилля творчого дару // Жниво на стерні [Текст]: літер. Альманах. – Коломия: Вік, 1997. -1997. –С. 268-269.

Ярема Оленюк // Художники Івано-Франківщини [Текст]: альбом. – Київ: Образотворче мистецтво, 2002. – С. 52.

Онишко Анатолій

Онишко Анатолій (літ. псевдонім Антін Крикіт) народився 6 серпня 1940 року у м. Стрий Львівської області. Український перекладач і поет, член Спілки письменників України. Ріс і вчився у Надвірній. Закінчив Дрогобицький Нафтовий технікум (1958) та факультет романогерманської філології Львівського університету ім. І. Франка (1977). З квітня 1963 року мешкав у м. Калуші, куди переїхав на будівництво хіміко-металургійного комбінату. Працював механіком цеху, диспетчером, начальником кількох компресорних відділень, майстром зміни. Брав участь у будівництві виробництв аеросилу, хлорвінілу, етилену-

пропілену.

Він жив справді велично й натхненно. Завжди долав шлях до вершин - все вищої і вищої.

Ще підлітком, коли пас корови на зарінку в Надвірній, тричі перечитав «Витязя у тигровій шкурі» Шота Руставелі. Тоді юнакові дуже

хотілося насолоджуватись чудовою поезією в оригіналі, тому й почав самотужки вивчати іноземні мови. І найперше англійську. Коли під час літературно-мистецьких вечорів, зустрічей, розмов за горнятком кави, які упродовж двох десятиліть відбувалися в Калуші, в Івано-Франківську, Дрогобичі, Львові, Тернополі, Києві запитували, скільки ж мов він знає, то відповідав, що вільно розмовляє шістьма, а «дає собі раду більше як з двома десятками». При цьому неодмінно додавав: перекладачеві необхідно найперше досконало володіти своєю рідною мовою.

Як перекладач Анатолій Онишко дебютував у 1972 році в журналі «Жовтень» (нині «Дзвін») добіркою лірики Генріха Гейне і блискучим перекладом поетичного шедевра Едгара Аллана По «Ворон». У 1983 році «Всесвіт» публікує «Поему про старого мореплавця Семюеля Колдріджа» у перекладі Анатолія Васильовича (то була його найзаповітніша мрія - друкуватися у «Всесвіті»), відтак з'являються в перекладах нові добірки віршів Е. По, поетичні переклади з англійської, німецької, польської, а в 1996 – три переклади давньонімецького епосу «Пісня про Нібелунгів». Перекладав українською мовою шість оповідань Айзека Азімова (К.: Дніпро, 1991), «Так казав Заратуйра» Фрідріха Ніцше (К.: Основи, Дніпро, 1993), соціологічне дослідження «Структурні перетворення у сфері відкритості» Ю. Габермаса (Львів: Літопис, 2000), частину «Історії Австрії» Є. Цьольнера (Львів: Літопис, 2002), оповідання «Жабка» та драму «Поліціан» Е.По (К.: Дніпро, 2002). У доробку А. Онишка – переклад з німецької повісті «Загибель Пассау» К. Амері, стаття «Різнобіжні паралелі» (Всесвіт, 1996, ч. 12), практично вся поетична спадщина Едгара По («Ельдорада», Тернопіль, 2005р), праця Дж. Коляски «Партнерство тиранів» (уривки в «Новому часі» за 1998), окремі переклади з польської, білоруської поезії, власні вірші. Разом із П. Таращуком переклав роман М. П'юзо «Останній Дон» (Всесвіт, 1997-1998).

В його перекладі визначна праця Георга Острогорського «Історія Візантії» стала книжкою року в номінації «Переклад наукової літератури» на IX форумі книговидавців у Львові в 2002 році. А за ошатний том «Ельдорадо» (2005), в якому переклади майже всього поетичного доробку американського письменника Едгара По, Анатолій Онишко удостоєний обласної премії імені Василя Стефаника. У цьому ж році він завершив переклад фундаментальної праці Е. Р. Курціуса «Європейська література і латинське середньовіччя». Ввесь цей час не припиняється його плідна співпраця та обмін досвідом з такими відомими перекладачами, як Євген Крижевич, Михайло Тупайло, Петро Таращук, Максим Стріха, Ігор Качуровський та ін.

Оригінальна творчість А. Онишка теж самодостатня. Він був не для всіх зрозумілим, може іноді занадто експресивним та імпульсивним, безкомпромісним, коли йшлося про важливе і принципове. Мав загострене почуття справедливості й глибокої відрази до будь-якої фальші. Він не боявся висот, не згубив правдивої дороги. Понад усе любив Україну.

Дочасно догоріла свічка, спинився творчий лет великого Майстра, зафіксований у власних поезіях останньої його книжки – «Замкнене коло» (2005).

Про нього:

Анатолій Онишко: [біограф.] // Від Карпат до Опілля [Текст]. – Коломия: Вік, 2007. – С. 282-297.

Анатолій Онишко: [пам'ять про поета] // Західний кур'єр. – 2006. – 3 серп. – С 16.

Анатолій Онишко: «Ельдорадо» - це вершина, до якої я йшов тридцять років»: [розмова із поетом А. Онишком / розмовляла Оксана Тебешевська] // Галичина. – 2005. – 29 січ.

Анатолій Онишко: «Якщо варто робити взагалі...»: [бесіда із письменником А. Онишком / бесіду записала Наталія Ковальова] // Всесвіт. – 2008. – № 3-4. – С. 206-211.

Ганущак В. Спроба характеристики ювіляра: [Анатолію Онишкові - 60] / В. Ганущак // Перевал. – 200. - № 4. – С. 170.

Коломиєць М. Перше повернення майстра / М. Коломиєць // Галичина. – 2007. – 28 лип.

Скаврон Б. Перекладач «Всесвіту» / Б. Скаврон // Галицький коресподент. – 2006. – 2 лют. – С. 20.

Стріха М. Штрихи до портрету перекладача: [про Анатолія Онишка] / М. Стріха // Вікна. – 2008. – 25 лип. – С. 12.

Тебешевська О. «Йду на завтра в гори..»: [карпатські мотиви у творчості Анатолія Онишка] / О. Тебешевська // Перевал. – 2008. – № 3. – С. 223-227.

Тебешевська О. Присутність Майстра / О. Тебешевська // Галичина. – 2008. – 2 серп. – С. 7.

Тебешевська О. Присутність Майстра: [про Анатолія Онишка] / О. Тебешевська // Перевал. – 2009. - №3. – С. 154-156.

Тебешевська О. Слово про Майстра / О. Тебешевська // Дзвін. – 2006. - № 10. – С. 157.

Шевчук П. Анатолій Онишко був поетом «непередбачуваним» / П. Шевчук // Галичина. – 2007. – 8 листоп.

Онищук Антін

Мальовнича Надвірнянщина стала батьківщиною для Антіна Онищука – етнографа з Галичини.

Антін Онищук народився у Коломиї 7 червня 1883 року у сім'ї робітника. Тут закінчив в 1989 році ділову школу. Згодом навчався у Станіславській вчительській семінарії. Вищу освіту здобув заочно у

Чернівецькому університеті. Улюблений йому курс народознавства читав студентам відомий професор, дослідник Гуцульщини Кайндль. З великим ентузіазмом розпочав вчителювати в 1901р. у с. Зелена. Тут під його керівництвом створено читальню. З 1906 року пан Антін вчителював в с. Зелениця (Черник). Разом з сім'єю живе в кімнаті при школі. Через два роки в хаті Онуфрака Якова засновує читальню. З ініціативи Онищука Львівська «Просвіта» подарувала гірській читальні 178 книг. Серед них «Історія України-Руси» М. Грушевського, календарі «Просвіти», Шевченківський «Кобзар» також брошуру «П'янство – нещастя і погибель народу». Завдяки енергійній діяльності вчителя кількість членів «Просвіти» зростає з 10 до 86. Горяни поважали Онищука за розум, людяність, простоту. З вчительської платні виділяв гроші, щоб купити взуття босоногим, бідним гуцулам. Усі горнулися до нього. Улюбленим заняттям вчителя стало збирання етнографічних матеріалів, пов'язаних з життям гуцулів. У 1909 році опубліковано працю А. Онищука «Матеріали до Гуцульської демонології». Він доводив, що вірування гуцулів тісно прив'язані до вселенної, до рослинного та тваринного світів. У другій збірці матеріалів «Народний календар у Зелениці Надвірнянського повіту» автор розглядає проблеми рекруччини в гірських селах, характеризує гуцульські промисли. Велику зацікавленість серед вчених викликала стаття «Останки первісної культури гуцулів». В праці «Вірування, прив'язані до великих предметів природи» (ч. I) зафіксовано цінні етнографічні дані з життя гірських населених пунктів. У гірських селах учителем записано декілька бувальщин та легенд. Серед них: «Як Довбуш змудрував погоню під Соколицею», «Довбушева смерть» та «Довбушанка», «Як опришки напали на сім'ю вожака у Чернику» та ін. Український фольклорист та етнограф В. Гнатюк поряд з відомими дослідниками Гуцульщини Шухевичем, Кайндлем ставить Антіна Онищука. Він був палким українським патріотом, виховував сільських дітей Зелени та Зелениці в національному дусі. У Коломиї Онищук видав книгу «350 загадок молодим і старшим на забаву». Перша світова війна перериває творчі плани Онищука – його мобілізовано в австрійську армію як санітара. За влади ЗУНР у Галичині присвятив себе розбудові української держави. В лютому 1919 року пана Антіна обрано послом до сейму в Станіславі.

Свою наукову та творчу діяльність на Наддніпрянській Україні Антін Онищук розпочав з міста Вінниці, де завідував обласним архівом і філією Книжкової палати. З квітня 1920 року він оселився в Києві. Тут працював у видавничому відділі XII армії, згодом у Всеукраїнському історичному музеї. Зібрані Онищуком етнографічні колекції лягли в основу створення Музею народознавства при відділі етнографії Кабінету ім. Ф. Вовка УАН, який було відкрито в грудні 1922 року в м. Києві. У 1925 році за ініціативою українських вчених – етнографів утворене Етнографічне товариство при ВУАН, секретарем якого довгий час працював Антін Онищук. У 1927-1933

роках А. Онищук обіймав посаду доцента у Київському художньому інституті. На порозі вже 1937 рік... Антіна Онищука чекала невблаганна доля. Його заарештували і відправили на Соловецькі острови, де він і загинув. Він прожив всього 54 роки.

Про нього:

Антін Онищук – відомий педагог, науковець, людина // Семкіяш М. Вплив віків [Текст] / М. Семкіяш. – Надвірна. – С. 63-69.

Арсенич П. Етнографічна діяльність А. Онищука / П. Арсенич // Народна творчість та етнографія. – 1989. – № 4. – С. 22-23.

Арсенич П. Криворівня / П. Арсенич. – Івано-Франківськ, 2000. – С. 49.

Енциклопедія українознавства [Текст] Т.5 – С. 1855

Онищук Антін // Арсенич П. Краєзнавці Прикарпаття [Текст]: довідник. – Івано-Франківськ: Плай, 2002. – С. 68.

Семкіяш М. Антін Онищук – відомий педагог, науковець, людина: [до 120-річчя Антіна Онищука] / М. Семкіяш // Народна Воля. – 2006. – 28 січ.

Щербак І. Прометеї українського духа: національна ідея з погляду культури / І. Щербак // Берегиня. – 2001. – № 1. – С. 83-86.

Орел Любов

Любов Орел народилися 1951 року у співочому селі Заріччя Надвірнянського району. Закінчила Зарічанську восьмирічну школу, після школи навчалася в Івано-Франківському торговельному технікумі. Навчаючись в технікумі, брала активну участь в оглядах-конкурсах художньої самодіяльності, де ставала переможницею. Закінчуючи технікум Любу Білінкевич (подівочому) уже знали як солістку народного вокального ансамблю «Смерічка» Івано-Франківського будинку культури №1 під орудою заслуженого працівника культури України, прикарпатського композитора Богдана Юрківа. На державній практиці в 1969 році прийшло несподіване запрошення працювати у державному Гуцульському ансамблі пісні і танцю обласної філармонії. Любов Орел - заслужений працівник культури України. Пані Люба є лауреатом I Всеукраїнського фестивалю народної творчості. Її нагороджують єдиною

золотою медаллю серед жінок – вокалістів області. Любов Василівна закінчила Київський інститут культури. На базі будинку культури м. Надвірна Любов Орел створила фольклорно-етнографічний колектив «Шовкова косиця», який займався збором маловідомих пісень, старовинної музики і танців, забутих легенд, оповідей, відродженням етнічного костюму свят та обрядів. «Шовкова косиця» стала переможцем багатьох конкурсів, виступала в Києві по республіканському телебаченні, перша одержала звання «народний» серед фольклорних колективів краю у 1987 році. Любов була і є солісткою ансамблю «Аркан». І завжди у всіх починаннях, у всіх задумах була і є поруч з чоловіком Сергієм. Люба – незмінна солістка й ведуча оркестру. Всі сценарії, всі програми відповідно до певного контингенту, до кожного концерту – це плоди її творчого втілення. Вона невтомна, невгамовна на сцені, завжди у творчому пошуку.

Про неї:

Орел Л. Любов Орел: «Поштиво виступати на великих сценах, а я найбільше люблю співати для простих трударів»: [розмова із Любою Орел / розмовляла О. Співак] // Народна Воля. -2011. – 3 черв. –С. 6.

Фабрика Р. Вечорниці в «Синьогорі» [де були присутні надвірнянці Л. Орел та Р. Гурмак] / Р. Фабрика // Рідна земля. – 2003. – 20 листоп. – С. 1.

Халак Л. Любов Орел // Страгора [Текст]: Книга про Надвірнянщину. – Львів: Світло й тінь, 1994. – С. 122-123.

Халак Л. Політ Орлів // Страгора [Текст]: Книга про Надвірнянщину. – Львів: Світло й тінь, 1994. – С.121-123.

Орел Сергій

Сергій Степанович Орел народився 25 березня 1952 року в м. Коломиї. Навчався в Івано-Франківському та Дрогобицькому музичних училищах, закінчив Київський інститут культури ім. Корнійчука в 1984 р. за фахом «соліст і диригент оркестру». Скрипка нерозлучна з ним. Розпочав трудову діяльність на Коломиїщині вчителем у музичній школі, був директором Сопівського

СБК, музичним керівником Коломиїського будинку вчителя, солістом гурту «Коломияни». Все це передувало становленню Сергія Орла як скрипаля, соліста-віртуоза. Віддавши себе професійній музиці в

Державному гуцульському ансамблі пісні танцю, познайомився з майбутньою дружиною, солісткою ансамблю Любов'ю Білінкевич. У цей час у майбутнього маестро народжується мрія створити свій оркестр народних інструментів. Так у 1977 р. в Делятині утворився новий музичний колектив «Аркан», який бурєю увірвався в мистецький світ Івано-Франківщини. Цей оркестр до нині є відомим, а маестро Сергія Орла, заслуженого артиста України, нині мають за вчителя і корифея.

Світові авторитети Міжнародного кембриджського центру знаменитостей двічі – в 1992 та 1993 роках визнали українського скрипаля Сергія Орла людиною року в галузі інструментального мистецтва. За багаторічну творчу працю Сергій Степанович Орел та його оркестр народної музики «Аркан» Надвірнського РБК здобули любов популярність у багатьох вітчизняних і зарубіжних слухачів. Географія гастролей широка – від Тюмені до провінцій Канади. Колектив під його керівництвом побував майже у всіх країнах Європи. Оркестр «Аркан» переможець сімох Міжнародних гуцульських фестивалів, а в 1998 та 2008 рр. здобув Гран-прі. В 1989 р. нагороджений Грамотою Президії Верховної Ради УРСР, у 1997 році Указом Президента України йому присвоєно звання «заслужений артист України», в 2012 році нагороджений відзнакою Президента України – ювілейною медаллю «20 років Незалежності України». В 1992 та 1993 роках йому присвоєно титул «Людина року» в галузі мистецтва Міжнародного кембриджського центру знаменитостей та його ім.»я занесено до Королівської англійської енциклопедії. Творчість Сергія Орла – плід довгих і нелегких пошуків самовідданої праці.

Про нього:

«Аркан» - на майдані Незалежності: [У Києві на концерті до Дня Злуки] // Народна Воля. – 2011. – 28 січ. – С. 5.

Дубчак Л. За мотивами класики і ... сьогодення: [про творчість С. Орла] / Л. Дутчак // Народна Воля. - 2006. – 9 черв.

Орел Л. Престижний форум мистецтва горян: [про муніципальний оркестр народної музики «Аркан»] / Л. Орел // Народна Воля. – 2005. – 23 верес.

Орел С. Вибрані твори [Текст]: Т.1 / С. Орел. – Надвірна, 2013. – 176 с.

Писуляк С. Ця щоденна солодка каторжана праця: [про народний муніципальний оркестр «Аркан» під кер. заслуж. артиста України С. Орла] / С. Писуляк, М. Питлюк // Високий замок. -2001. – 14 верес. – С. 4.

Скрипаль рівня «Абсолют»: [про С. Орла] // Народна Воля. – 2002. – 22 берез.

Халак Г. Політ Орлів // Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. – Львів: Світло й тінь, 1994. – С. 121-122.

Халак Г. Політ Орлів // Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. – Львів: Світло й тінь, 1994. – С. 124-125.

Павлик Надія

Надія Павлик народилася 4 липня 1979 року у м. Надвірна. Закінчила місцеву школу, Надвірнянський коледж – юридичний факультет, а також Київський фінансово-економічний інститут за спеціальністю фінансист- економіст. Живе і працює у м. Надвірна.

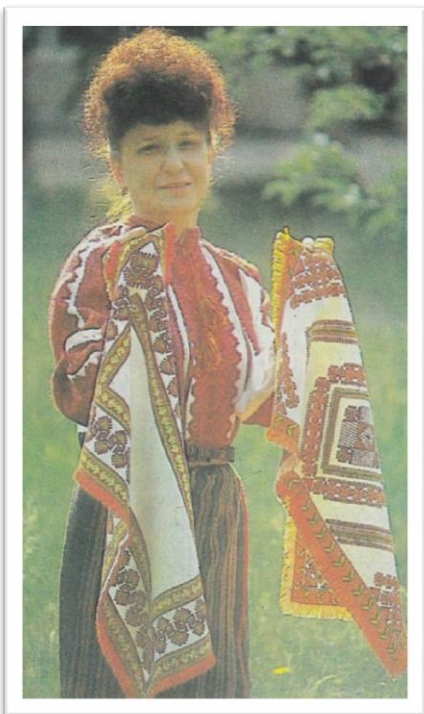
Надія видала три книги: у 2004 р. - збірку поезій «Поміж рядками», у 2009 р. другу збірку - «P.S.», у 2012 р. - дитячу книжку «Овочі – здоров очі». Пірнути у світ поезії Надії Павлик – це свідчити душею, намілуватися неймовірним і незвичайним, якого в житті стає все менше і менше. У її поезії - це смуток і біль за тим, що мрії не сумісні з дійсністю. У ній є філософська формула «чоловіка і жінки», в якій вона шукає вдосконалення у природі, злиття з природою, вічністю, космосом.

Надія Павлик є членом спілки письменників України.

Про неї:

Баран Є. Ці сірі дні, неначе сірі миші...[про вірші Н. Павлик] / Є Баран // Надія Павлик. P.S. [Текст]: поезії. – Івано-Франківськ: Місто НВ. 2009. – С. 3-4.

Дутчак Л. А. «Поміж рядками» - жінка, закохана в осінь...: [перша книга Надії Павлик на шляху до читачів] / Л. Дутчак // Народна Воля. – 2004. – 8 жовт. – С. 9.

Писарук Ольга

Унікальні роботи Ольги Писарук, заповнені вишиттям і мережкою по всій площині полотна, ввібрали в себе барвистий голос Покуття, строгість Горган, щирість своєї родини. Пані Ольга родом з села Королівки, що відразу за карпатським містом Коломиєю. Народилась 19 серпня 1945 року в селянській родині, де понад усе цінувались правдивість і невтомна праця біля землі. Багатий етнос села, квітучий сад, найдорожча серцю батьківська хата – теплі спогади дитинства. І зараз пам'ятає п. Ольга десь яскраві, десь стримані вишиті сорочки, в яких поважні молодіжці і щебетливі

дівчата, статечні газди ходили до церкви. Закінчила початкову школу в рідному селі. Пізніше навчалась в сусідньому, теж славному своїми традиціями селі – Корнич. Вона любить природу, особливо рослини, знала їх лікарські властивості, тому пішла вчитись на фармацевта, закінчила у 1966 році Коломийське медичне училище. Будучи змалечку працелюбною, поєднувала навчання з роботою в центральній районній аптеці №31 м. Коломиї. Далі з чоловіком переїхали жити на Надвірнянщину. Тут вона працювала в аптеці №44, а потім аж до виходу на пенсію – в аптеці № 100, що знаходилась по вул. Грушевського. Як правило, вміння вишивати передається по роду від матері до доньки. Феномен Ольги Писарук в тому, що вона навчилась вишивати «сама від себе». В роду не вишивав ніхто. Дивлячись на сотні вишитих і змережених виробів Ольги Писарук, не можна повірити, що це було насправді, адже це майстерність виміром в життя. В неї у будинку є майстерня, де вона працює, тут зібрані вишивки: сорочки, рушники, подушки, обруси, доріжки. Найулюбленішою технікою вишиття є «низинка» - справжня українська техніка. Всі вишивки виконані заслуженою майстринею України, членом Спільноти художників України Ольгою Писарук і зберігаються в неї. Близько двох сотень робіт знаходяться в приватних колекціях в Україні та за кордоном - у Канаді, США, країнах Європи. Загальна кількість робіт сягає чотирьохсот.

Про неї:

Вишивки Ольги Писарук // Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. – Львів: Світло й тінь, 1994. –С.140-141.

Дивосвіт Карпат у вишивці О. Писарук / перекл.. В Губко. – Львів: Гриф-фонд, 2010. - 96 с: фото.

Дивосвіт Карпат у вишивці О. Писарук [Текст]. – Львів: Гриф-фонд, 2010. -96 с.

Навроцька С. Казка, намальована кольоровими нитками: [альбом «Гуцульські вишивки», «Карпатське мистецтво орнаменту, де згадується О. Писарук] / С. Навроцька // Українське слово. – 2006. -22-28 лют. – С. 8.

Підгірянкa Марійка

Марійка Підгірянкa народилася 29 березня 1881 року у селі Білі Ослави на Гуцульщині у родині лісничого. У сусіднє село Заріччя бігала до дідуся - священика, який навчив її читати і писати українською та кількома іншими мовами. Пізніше батько Марійки Омелян дістав призначення в село Уторопи Косівського району. Тут дівчинка закінчила початкову школу, сюди повернулася

вчителювати після Львівської жіночої вчительської семінарії.

Уже в 1902 році у періодичних виданнях з'явився її перший вірш «Ой, не нам в кайданах ходити» за підписом «Марійка Підгірянка». У 1908 вийшла у світ перша поетична збірка «Відгуки душі».

У 1905 році Марійка Підгірянка вийшла заміж за учителя, громадського діяча Августина Домбровського. Разом з ним проживала і працювала у селах Рибне, Ворона. Тут народились їхні діти - Остап, Роман, Маркіян, Дарія.

Під час Першої світової війни чоловіка забирають на фронт, а Марійка і діти потрапили у спеціальні табори для переселенців у містечку Гмюнді (Австрія). Про всі жахіття перебування там пізніше написала в поемі «Мати – страдниця»

У 1919-1928 роках сім'я Домбровських проживала на Закарпатті. Разом з чоловіком Марійка не тільки навчала дітей, але провадила велику українську патріотичну роботу, за що чеська влада звільнила її з посади вчительки. Якийсь час давала приватні уроки у Довгому Іршавського району онукам І. Франка Тарасові й Миронові. У цей час Марійка Підгірянка була у творчому розквіті. У 10-30 роках ХХ століття у Львові, Ужгороді, Відні, Філадельфії вийшли друком її книжки «Відгуки душі», «Мати – страдниця», «Вертеп», «Святий отець Миколай в гостині на Підкарпатській Русі», «Малий Василько», «Кравчиня Маруся», «Юркова мандрівка», «Зайчик і лисичка» і сотні поезій, оповідань, байок, казок, пісень, загадок, а також педагогічні і літературно-критичні статті, переклади.

У 1928 році Марійка Підгірянка з чоловіком і дочкою виїхала в село Рудне під Львовом. Вранці 18 травня 1963 року її не стало. Похована у Львові на Личаківському цвинтарі.

У радянську добу книги Марійки Підгірянки майже не видавались, лише окремі вірші друкувалися у журналах. Пізніше було видано маленькі збірочки «Безконечні казочки», «Граї, бджілко!», «Школяррики йдуть», «Ростить великі». У роки незалежності України твори Марійки Підгірянки перевидавались у Києві, Харкові, Львові, Ужгороді, Тернополі, Івано-Франківську, Чернівцях, Коломиї.

Багато років присвятив вивченню життя і творчості Марійки Підгірянки краєзнавець з Білих Ослав Василь Левицький. Його стараннями побачили світ чимало книг Марійки Підгірянки, зокрема найповніша збірка творів письменниці «Для України вірно жиймо» (2009 р.).

У листопаді 1989 року в рідному селі письменниці урочисто відкрито художньо-меморіальну дошку, з 1996 року працює Музей Марійки Підгірянки.

В 1991 році засновано обласну премію її імені, яку присуджує Івано-Франківське обласне Товариство української мови імені Тараса Шевченка «Просвіта». Іменем Марійки Підгірянки названо академічний обласний

ляльковий театр в Івано-Франківську, а також вулиці у багатьох населених пунктах Прикарпаття і Закарпаття.

У 2014 р. в селі Білі Ослави відкрито пам'ятник поетесі і вчительці Марійці Підгірянці (скульптор В. Довбенюк).

Твори Марійки Підгірянки високо оцінили М. Рильський, П. Тичина, І. Вільде, Є. Маланюк, Ф. Погребенник. Її творчий набуток є своєрідною материнською енциклопедією, яка актуальна у всі часи.

Про неї:

Баляк П. Посилаю вам дружний привіт!: [до 100-річчя з дня народження Марійки Підгірянки] / П. Баляк // Прикарпатська правда. – 1981. – 29 берез. – С. 4.

Бондарчук П. Марійка Підгірянка і Тлумаччина: [до 122 -х роковин з дня народження Марійки Підгірянки] / П. Бондарук // Освітнє слово. – 2003. – 3 квіт.

Бути музею в Білих Ославах: [до 114-ї річниці з дня народження Марійки Підгірянки] // Народна Воля. – 1995. – 29 берез.

Вівчар Б. ... І від народу подяка і честь: [125 років з дня народження української поетеси Марійки Підгірянки] / Б. Вівчар // Галичина. – 2006. – 28 берез. – С. 8.

Вільщук М.П. Марійка Підгірянка: [з відомого і невідомого в житті та творчості М. Підгірянки] / М.П. Вільщук // Агро. – 1990. – 25 серп. – С. 3-6.

Гриджук І. Слово своє вилонювала з карпатських джерел: [музей М. Підгірянки в Білих Ославах] / І. Гриджук, М. Питлюк // Культура і життя. – 2006. – 1 листоп. – С. 2.

Грищак Н. У гостях у дочки Марійки Підгірянки / Н. Грищак // Народна Воля. – 1996. – 27 квіт.

Грушецька Р. Співачка смерекового краю / Р. Грушецька // Народна Воля. – 1996. – 20 берез.

Домбровський А. Щоб стати вчителькою: [із спогадів про М. Підгірянку] / А. Домбровський // Педагог Прикарпаття. – 1991. – 22 берез. – С. 5.

Жук З. Забута й віднайдена перлина: [про перевидання творчої спадщини Марійки Підгірянки завдяки зусиллям краєзнавця Василя Левицького] / З. Жук // Слово просвіти. – 2006. – 28 верес. – 4 жовт. – С. 11.

Заклинська О. Марійка Підгірянка – Марія з Ленертів Домбровських / О. Заклинська // Поліття. – 1996. – 12 берез.

І нині плекає дух свободи: [про Марійку Підгірянку] // Галицька просвіта. – 2007. – 12 січ.

Киселюк Р. У дочки Марійки Підгірянки / Р. Киселюк // Народна Воля. – 1996. – 12 черв.

Купновицька І. Смерекова мова: [про життєвий і творчий шлях Марійки Підгірянки] / І. Купновицька // Комсомольський прапор. – 1990. – 25 серп. – С 3-6.

Купчинський М. Поетеса з гір Карпатських [про Марійку Підгірянку] / М. Купчинський // Історичний календар. – 2001. – С. 168 -169.

Листи талановитої поетеси Марійки Підгірянки: [знайдено в фондах Львівської наукової бібліотеки] // Галичина. – 1999. – 1 жовт.

Мамчук М. Шана славній землячці: [до 119-річниці з дня народження Марійки Підгірянки] / М. Мамчук // Народна Воля. – 200. – 27 черв.

Марійка Підгірянка: бібліограф. покаж. – Л., 1981. – 102 с.

Мацалка Р. Вчителька від Бога / Р. Мацалка // Дністрова хвиля. – 1996. – 26 берез.

Наш гість – дочка Марійки Підгірянки // Народна Воля. – 1996. – 6 черв.

Парипа П. Чергове повернення Марійки Підгірянки: [В. Левицький видав «Мати-страдниця»] / П. Парипа // Галичина. – 2006. – 14 груд. – С. 8.

Питлюк М. «Мелодії дитинства»: [про книгу поезій Марійки Підгірянки «Мелодії дитинства» кн. 1] / М. Питлюк // Галичина. – 1996. – 12 черв.

Питлюк М. Слово Марійки близьке заробітчанам / М. Питлюк // Демократична Україна. – 2007. – 4 трав. – С. 10.

Підгірянчині мелодії...: [про вихід книги Марійки Підгірянки, яку упорядкував В. Левицький] // Народна Воля. – 1996. – 6 квіт.

Поварчук Т. «Мелодії дитинства»: [про книгу Марійки Підгірянки] / Т. Поварчук // Світ молоді. – 1996. – 21 трав.

Поетеса з гір Карпатських // Шкільна бібліотека. -2011. - №2. – С. 23.

Поетичне намисто Марійки Підгірянки // Рідна земля. – 1991. – 22 берез. – С. 8.

Полек В. Народна вчителька: [до 100-річчя з дня народження Марійки Підгірянки] / В. Полек // Педагог Прикарпаття. – 1991. – 22 берез. – С. 2;4.

Полек В. Талант, хапаючий своїм ліризмом за серце: [29 березня минає 110 років з дня народження Марійки Підгірянки] / В. Полек // Західний кур'єр. - 1991. – 29 берез.

Рудковський М. «Мати - страдниця»: [нове видання Василя Левицького] / М. Рудковський // Галицька просвіта. – 2006. – 14 груд.

Середа Н. В гостях у Марійки Підгірянки: година спілкування / Н. Середа // Розкажіть онуку. – 2004. - № 31-32. – С. 56-59.

Слезінський В. «Мій краю, чи не ти»: [про Марійку Підгірянку] / В. Слезінський // Радянська Верховина. – 1989. – 23 груд. – С. 3.

Слезінський В. Марійка Підгірянка – перекладач / В. Слезінський // Народна Воля. – 1991. – 28 берез. – С. 1.

Слезінський В. Марійка Підгірянка: [образи до портрета вчительки і поетеси] / В. Слезінський. – Калуш, 1992. – 57 с.

Слезінський В. Наспівність її вірша: [до 100-річчя з дня народження Марійки Підгірянки] / В. Слезінський // Новий час. – 1991. – 28 берез. – С. 4.

Слезінський В. Співачка сонячної віри: [до 100-річчя з дня народження української поетеси Марійки Підгірянки] / В. Слезінський // Радянська Верховина. – 1981. – 28 берез. – С. 3.

Співак О. Дивосвіт Марійки Підгірянки: [літературно-музичне свято «Дивосвіт Марійки Підгірянки – духовна сила українського народу»: до 125 ліття ювілею] / О. Співак // Народна Воля. – 2006. – 14 квіт. – С. 2.

Стельмахович М. Добро для народу: [до 100-річчя з дня народження Марійки Підгірянки] / М. Стельмахович // Коломийський прапор. – 1981. – 28 берез.

Стельмахович М. Славна дочка України / М. Стельмахович // Педагог Прикарпаття. – 1991. – 22 берез. – С. 1.

Сушевський Б. З любов'ю до рідного краю: [до 130-річчя від дня народження Марійки Підгірянки] / Б. Сушевський // Освітнянське слово. – 2011. – 17 берез. – С. 3.

Шалата М. Хвалячи, зауважу...: [про книгу «Марійчин Великдень» Марійки Підгірянки, яку впорядкував В. Левицький] М. Шалата // Дзвін. – 2007. - №4. – С. 145-148.

Щербюк В. Земляки Марійці Підгірянці / В. Щербюк // Народна Воля. – 1996. – 24 квіт.

Яцик Р. Візит сина Марійки Підгірянки з далекої Австралії [до Коломиї] / Р. Яцик // Злагода. – 1996. – 28 верес.

Попович Надія

Надія Попович народилася 16 січня 1961 року в селі Фитьків Надвірнянського району. У 1976 р. закінчила восьмирічну школу і продовжувалася навчатися у Переріслянській середній школі. У травні 1977 року захворіла тяжкою недугою. Прикута до ліжка, не зламалася духом, а творила поезію, сповнену оптимізму. У 1990 році вступила на філологічний факультет Прикарпатського університету ім. В. Стефаника, який закінчила з відзнакою. Надійка була активним членом обласного літературного об'єднання «Іскри юності» (Івано-Франківськ) та літстудії «Бистринь» (Надвірна). У 1988 році вона створила літературно-драматичну студію «Первоцвіт» для обдарованих дітей.

У 1993 році стала дипломантом Симоненкового збору молодих поетів України, а також дипломантом Міжнародного конкурсу молодих

українських літераторів «Гранослов-93». Важка хвороба 7 травня 1995 року відібрала в поетеси життя.

Її книги «Серед минущості буття», «Портрет долі», збірник сценаріїв свят «Співаю тобі, Україно» надзвичайно популярні серед користувачів бібліотек району, області. Поезія Надії Попович чиста своїм внутрішнім світом, пройнята вірою у добро, сповнена любов'ю до людей та рідної України:

О, Боже, дай сили святої,
Любові і Віри і Волі,
Надії пошли золотої
В твої, Україно, простори!

В 2001 році засновано районну премію ім. Надії Попович у галузі літератури, культури, образотворчого і народного мистецтва. У 2010 році вийшов поетичний збірник «Свічі Любові», який упорядкував Н. Чир. Ця книга є як пам'ять про талановиту поетесу Н. Попович. Вулицю у с. Фитькові, на котрій проживала Н. Попович, названо її іменем, а у місцевій школі, де поетеса навчалася, відкрито музей-кімнату.

Про неї:

Андрусак М. Сприйняли серцем / М. Андрусак // Народна Воля. – 1994. – 23 верес.

Бакота О. Були важкі години і прекрасні миті / О. Бакота, Г. Шуфлин // Народна Воля. – 1996. – 28 лют.

Бурнашов Г. Згасла, щоб світити людям [Текст] / Г. Бурнашов. – Івано-Франківськ: Просвіта, 2006. – 70 с.

Василик Л. Не уявляла «Бистрині» без Надійки / Л. Василик // Народна Воля. – 1996. – 28 лют.

Вшануймо подвижництво Надії Попович // Народна Воля. – 1994.- 7 груд.

Гавучак Я. Замість вінка на могилу / Я. Гавучак // Гуцульщина. – 1995. - № 3. – С. 17.

Гавучак Я. Надійка понесла молитву до Бога / Я. Гавучак // Гуцульщина. – 1995. – № 3. – С. 16.

Гнатюк В. Зустріч з поезією: [про Надію Попович] / В. Гнатюк // Радянська Верховина. – 1987. – 12 груд.

Гридчук І. Життєствердження словом: післямова до репрезентації книги «Серед минущості буття» Надії Попович і книги «Страгора» / І. Гридчук // Народна Воля. – 1995. – 14 січ.

Гридчук І. Чутливішими до чужого болю...: [презентація першої книги поетеси із Фитькова Надії Попович] / І. Гридчук // Галичина. – 1995. – 6 лип.

Завітайте у Фитьків на літературно-мистецьке свято: [присв. 50-річчю з дня народж. Н.Попович] // Народна Воля. – 2011. – 14 січ.

- Киселюк Р. О, Господи... як холодно весні... / Р. Киселюк // Народна воля. – 1995. – 17 черв.
- Лазорко Я. Ти в нашій пам'яті / Я. Лазорко // Народна Воля. – 1995. – 17 черв.
- Надія Попович; Нестор Чир: [про місцевих поетів та їх поезію] // Народна Воля. – 1994. – 22 серп.
- Перша поетична збірка на Надвірнянщині після 1939 року: [поетеси із Фитькова Надії Попович] // Західний кур'єр. – 1994. – 15 лип.
- Писуляк С. З любові й муки народжується письменник: [у с. Фитькові відкр. літ.-мемор. кімнату ім. Н. Попович] / С. Писуляк // Народна Воля. – 2006. – 2 черв.
- Писуляк С. Надії Попович: [вірш] / С. Писуляк // Народна Воля. – 2006. – 13 січ.
- Писуляк С. Надії Попович: [вірш] / С. Писуляк // Народна Воля. – 1995. – 17 черв.
- Писуляк С. Перша збірка Надії Попович // Народна Воля. – 1994. – 28 черв.
- Питлюк М. Пам'яті талановитої поетеси / М. Питлюк // Рідна земля. – 2001. – 16 лют.
- Попович Надія: [біогр.] // І. Пелипейко. Гуцульщина в літературі / І. Пелипейко. – Косів, 1997. – С. 90-106.
- Слоньовська О. «Не бійтеся смутку, що плине з великої любові»: [вступ. сл.] / О. Слоньовська // Попович Н. Портрет долі. – Надвірна, 1995. – С. 4.
- Слоньовська О. Ця спадщини нас буде гріти довго / О. Слоньовська // Попович Н. Співаю тобі, Україно: сцен. свят., літ-муз. композ., казки, вистави. – Івано-Франківськ, 1999. – С. 5-6.
- Співак О. «Надіє, зоре, дух твій не погас...»: пам'ять / О. Співак // Народна Воля. – 2001. – 16 лют.
- Співак О. У Фитькові не стихають віншування і не гасне свічка любові: [про Н. Попович] / О. Співак // Народна Воля. – 2002. – 28 січ.
- Стефурак Н. На прюзі болю, на межі століть... : [про поетичну збірку «Серед минуцості буття» Н. Попович] / Н. Стефурак // Галичина. – 1994. – 4 серп.
- Стефурак Р. Всі дерева вагітніють цвітом...: [вірш Н.Попович «Від первоцвіту»] / Р.Стефурак // Народна Воля. – 1995. – 17 черв.
- Чир Н. «Лиш з почуття народжується слово...» / Н. Чир // Попович Н. Свічі любові: Поезії. – Коломия: Вік, 2010. – С. 5-18.
- Чир Н. Вона горіла стоіскрою ватрою / Н. Чир // Літоплин над Бистрицею. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2007. – С. 194-195.
- Чир Н. Коли не спить душа: короткі нотатки до збірки поезії Н. Попович «Портрет долі» / Н. Чир // Народна Воля. – 1995. – 30 верес.
- Чир Н. Надія Попович. Доля і поезія: [до 50-річчя від дня народж. поетеси] / Н.Чир // Народна Воля. – 2011. – 14 січ. – С. 4-5.

Чир Н. Нові видання – завдяки меценатам / Н. Чир // Народна Воля. – 1996. – 23 берез.

Чир Н. Прощальне: [пам'яті поетеси Надії Попович] / Н. Чир // Народна Воля. – 1995. – 17 черв.

Чир Н. Світло далекої зорі: [до 45-ти річчя від дня народження Н. Попович] / Н. Чир // Народна Воля. – 2006. – 13 січ.

Чир Н. Слово народжується з болю душі: [про Н. Попович] / Н. Чир // Народна Воля. – 2001. – 16 січ.

Чир Н. Стежка до пам'яті: штрихи до поезії Н. Попович / Н. Чир // Народна Воля. – 22 січ.

Чир Н. Щедрість таланту: [нарис про поетесу Н. Попович] / Н. Чир // Народна Воля. – 1994. – 28 січ.

Пушкар Володимир

Сміх – штука корисна. Щось на зразок вітамінів. Він необхідний здоровій, нормальній людині. Володимир Пушкар має добрий смак на веселе слово і до того ж гострий гумористичний зір.

Він народився 7 серпня 1955 року в с. Камінне Надвірнянського району Івано-Франківської області, де й постійно проживає.

У 1982 році закінчив Львівський лісотехнічний інститут за фахом лісоінженера, працював на кількох підприємствах області.

З дитячих років читає гумор у різноманітних концертних програмах художньої самодіяльності, лауреат багатьох регіональних і Всеукраїнських конкурсів у номінаціях художнього читання і як автор–виконавець власних гумористичних творів. Популярність Володимира Пушкара-сміхотворця України на високій планці. У творчому доробку гумориста збірки «Кавалерка у Нью-Йорку» (1995 р.), «Міць яець і сила духу» (2005 р.), «Вас не чути...!» (2013 р.)

Володимир Пушкар одружений. Виховує разом з дружиною двох синів.

Періодично друкує свої гумористичні твори в обласній пресі.

За вагомий внесок у розвиток національної культури і мистецтва, високий професіоналізм указом Президента України у липні 1997 року Володимир Пушкарю присвоєно почесне звання заслужений артист України. У селі Нобель Рівненської області Володимир Пушкарю присудили звання лауреата у номінації «Краще гумористичне видання України 2005 року». Так Володимир Пушкар став лауреатом «Нобельської премії».

Володимир Максимович є лауреатом багатьох престижних фестивалів, продовжує працювати в царині гумору, даруючи людям гарний настрій.

Про нього:

Володимир Пушкар : [біогр.] Жниво на стерні [Текст]: літ. альманах. – Коломия: Вік, 1997. – С. 107.

Володимир Пушкар: [біогр.] // Перевал. – 2003. – №1. – С. 170.

Володимир Пушкар: «Мій гумор завжди буде доброзичливим»: [інтерв'ю із В. Пушкарем / брала інтерв'ю Н. Стефурак] // Тижневик Галичини. – 1997. – 21 серп.

Володимир Пушкар: «Український гумор ще живий, здоровий і гострий...» // Як є. – 2005. – 5 серп.

Добрянський П. Дорогий читачу: [про поета-гумориста В. Пушкара] /Кавалерка у Нью-Йорку [Текст]: гуморески. – Коломия: Вік, 1995. – 62 с.

Зеленюк І. До «золотоосінніх» завітав Володимир Пушак / І.Зеленюк // Галичина. – 2013. – 10 верес. – С. 6.

Писуляк С. Коли ще так посміється Надвірна: [концерт з нагоди 50-річчя артиста В. Пушкара] / С. Писуляк // Народна Воля. – 2005. – 26 серп.

Писуляк С. Ювілейний «мінінгіт» Володимира Пушкара / С. Писуляк // Народна Воля. – 2005. – 5 серп. – С. 6.

Питлюк М. Володимир Пушкар на вершині сміху в Ужгороді / М. Питлюк // Народна Воля. – 2005. – 22 лип. – С. 4.

Пушкар В. Виживаю тому, що сміються: [розповідь про себе] / В. Пушкар // Галичина. – 1999. – 18 верес.

Стефурак Н. Сміхованець з Камінної: [про поета- гумориста В. Пушкара] / Н. Стефурак // Галичина. – 1994. – 12 лют.

Фабрика Р. Міць таланту й сили сміху...: [про В. Пушкара] / Р. Фабрика // Репортер. – 2007. – 1 листоп. – С. 8.

Юсип Д. Гуморист справжній: [про В. Пушкаря] // Тижневик Галичини. – 1997. – 21 серп.

Юсип Д. І поет, і гуморист, і автор- виконавець: [про нову збірку В. Пушкаря «Вас не чути...»] // Галичина. – 2013. – 9 верес. – С. 6.

Свищ Василь

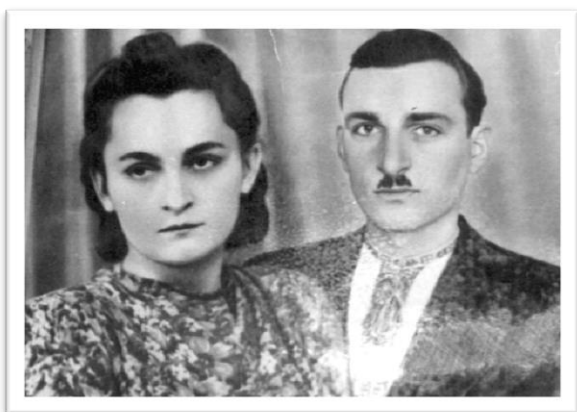
Свищ Василь народився у м. Надвірна 2 січня 1879 року, купець, громадсько-політичний діяч, голова філії Спільки українських купців у Надвірній (з 1934), член товариства «Просвіта». У 1920-х роках - голова міської управи. Брав участь у боротьбі багатьох українських товариств і організацій Надвірнянського повіту, займався благодичністю, підтримував бідні родини. В роки німецької окупації (1941-1944) провадив дрібну

торгівлю та був чиновником харчового уряду. Після війни радянські урядовці виселили Василя Свища з власного будинку, а все майно конфіскували. Щоб якось заробити на прожиття, деякий час працював бухгалтером на місцевому молокозаводі. Помер у 1952 році 8 червня у м. Надвірна.

Про нього:

Гандзюк Р. Надвірна. Історичний нарис [Текст] / Р. Гандзюк. – Івано-Франківськ, 1999. – С. 87,11

Максим'юк М. Український купець Василь Свищ / М. Максим'юк // Народна Воля. -2009. – 24 квіт.

Свідрук Мирон та Свідрук Марта

Свідрук Мирон Іванович (Пімста, Вільшенко) народився у м. Надвірна 18 березня 1928 року. Стрелець СБ Солотвинського райпроводу ОУН. Пройшов вишкіл у групі особливого призначення в лісі поблизу с. Гвізд Надвірнянського р-ну. Брав участь у бойових діях на теренах Станіславської, Львівської та Чернівецької областей. За вдало проведену операцію із звільнення з полону зв'язкової ОУН Анни Попович нагороджений Срібним Хрестом Заслуги. Загинув у бою з оперативно-військовою групою Солотвинського райвідділу МДБ, котра 18 лютого 1952 в рамках спеціальної акції з розшуку членів Карпатського проводу ОУН прочісувала ліс біля сіл Дзвиняч і Жураків Богородчанського р-ну. Помітивши з бункера наближення військових, разом із стрільцями кущового проводу ОУН Насадюком Миколою Івановичем (Кисляком) і Шваюком Василем Івановичем вибралися на гору і спробували дістатися до села. Але через переслідування чекістами були змушені прийняти бій, під час якого М. Свідрак та М. Насадюк загинули.

Свідрак Марта Іванівна (псевдо Марійка, Настя, Черемшина) народилася 18 березня 1928 року у м. Надвірна, сестра -близнючка Мирона Свідрука. Секретар-друкарка референта пропаганди Крайового проводу ОУН Михайла Дяченка (Гомона). У підпіллі з 1944 року. Працювала на терені Маняви та Дзвиняча (тепер Богородчанського р-ну), писала вірші під псевдонімом Настя Черемшина. Загинула майже одночасно з братом під час проведення чекістсько-військової операції з розшуку та знищення керівників Карпатського крайового проводу ОУН. Одна з військових груп управління МДБ у Станіславській області натрапила у лісі на бункер, в

якому перебували М. Дяченко (Марко Боєслав, Гомін), керівник Солотвинського рай проводу ОУН О. Онуфрак (Орест Дерчак), друкарка М. Свідрак та чотири охоронці: М. Дрогомирецький (Захар), Й. Семанів (Смілий), М. Фесюк (Чумак), М. Янішевський (Вихор, Яструб, Мічько). Підпільники, за трагічним збігом обставин, саме в той час вибралися на свіже повітря, пізно помітили військових. Не маючи можливості втекти, вони відкрили вогонь і поранили одного з солдатів. Сховавшись у бункері, який одразу ж був оточений та блокований з усіх боків, повстанці почали рвати й палити документи, а потім пострілялися. Енкаведисти витягнули тіла убитих підпільників і забрали до тодішнього райцентру Солотвина. Довгі роки ніхто не знав про місце їх поховання. У 1922 члени товариства «Меморіал» під час розкопок виявили в рові біля солотвинського цвинтаря зв'язані линвою скелети сімох осіб, серед яких був один жіночий. Комбатанти ОУН припустили, що це Марта Свідрук, тому рідна сестра підпільниці забрала останки до Надвірної і поховала в одній могилі разом із загиблим братом – близнюком.

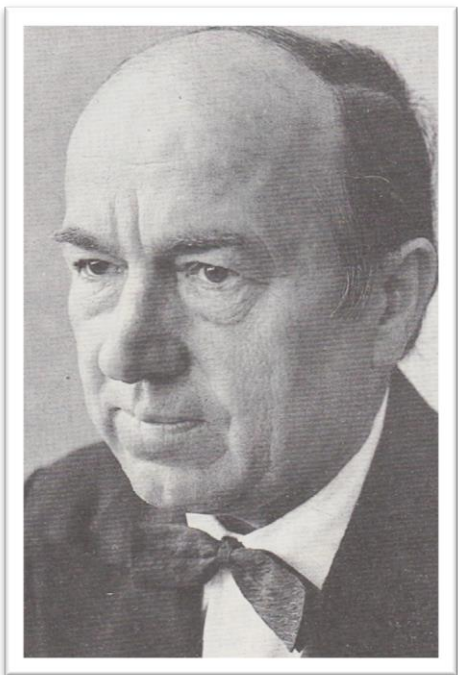
Про них:

Гандзюк Р. Надвірна [Текст]: історичний нарис / Гандзюк. – Івано-Франківськ, 1999. – С. 190.

Гандзюк Р. Пам'ятний знак на місці криївки, де загинув М.Дяченко // Звід пам'яток Івано-Франківської області: Богородчанський район [Текст]. – Івано-Франківськ, 2008. – С. 127-128.

Іщук О. Життя та доля Михайла Дяченка – «Марка Боєслава» / О. Іщук. – Торонто-Львів, 2010. – С. 69,71,84,113,114.

Смерека Є. Їм йшов 24-й рік / Є. Смерека // Народна Воля. – 1992. – 22 верес.

Скікун Дмитро

Дмитро Скікун народився 28 грудня 1936 року у с. Збори Калуського р-ну, Івано-Франківської області. З дитинства захоплювався музикою. Після школи поступив 1952 р. до Івано-Франківського музичного училища ім. Д. Січинського на духовий відділ по спеціальності «труба». З призовом до лав Радянської армії в 1956 р. грає у військовому оркестрі, яким керував талановитий диригент Ю. Грибоєдов. Невдовзі стає солістом оркестру й командиром відділення музичних вихованців.

Восени 1959 року, після звільнення в запас, Дмитро Федорович повертається в Надвірну і береться за створення духового оркестру на базі гуртка духової музики, який він організував ще навчаючись на старших курсах училища. Із створенням музичної школи в 1960 році – перший викладач духового відділу. В 1962 році організував оркестр і здобув серед шкіл визнання і першу нагороду – Почесну грамоту обласного управління культури. Дмитро Скікун став лідером й агітатором духової музики у м. Надвірна. Оркестр виконує церемоніальну музику, виступає з концертами на підприємствах міста в селах. Одночасно оркестр виховує музикантів-професіоналів, майбутніх педагогів і керівників художньої самодіяльності. Більшість викладачів духового відділу Надвірнянської ДМШ – учні Дмитра Федоровича. Більше 44 років працював на культурно-освітній ниві. Керований ним духовий оркестр РБК у 1974 році здобув звання «Народного». На той час це вже був великий (близько 50 учасників) з високою майстерністю колектив відомий по концертах в області, виступах у м. Києві. У репертуарі оркестру – твори М. Глінки, В. Моцарта, Дж. Верді, К. Вебера, П. Чайковського, Г. Свиридова, Дж. Россіні. Класичний репертуар вміло трактується диригентом, видає його потяг до символічної музики, яку він з такою майстерністю творить з симфонічним оркестром Надвірнянської ДМШ. Талан його оцінений почесним званням «Заслужений працівник культури України», відзначений медаллю «За доблесну працю» в 1970 році, значком «Відмінник культурного шефства над селом» в 1972 році, нагороджений срібною медаллю самодіяльного мистецтва України в 1974 році, в 1975 році - Дипломом II ступеня фестивалю самодіяльної художньої творчості, дипломами і грамотами інших фестивалів, оглядів.

Д. Ф. Скікун відійшов у потойбіччя 23 березня 2004 року. Похований на цвинтарі м. Надвірної. Його іменем названа одна з вулиць у м. Надвірній, на районному Будинку культури встановлена меморіальна дошка.

Про нього:

Бойчук Б. Надвірнянській музичній – 35 / Б. Бойчук // Народна Воля. -1995. – 29 квіт.

Гандзюк Р. Надвірна. Історичний нарис від найдавніших часів до наших днів [Текст] / Р. Гандзюк. – Івано-Франківськ, 1999. – С. 235.

Могила Скікуна Д.Ф. // Звід пам'яток Івано-Франківської області. Надвірнянський район [Текст] кн.1 / Р. Гандзюк, Л. Поліщук. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. – С. 119.

Пам'яті Дмитра Скікуна // Народна Воля. - 2004. – 2 квіт. – С. 7.

Паньків М. Бринить обірвана струна: [Дмитра Скікуна] / М. Паньків // Народна Воля. -2004. – 2 квіт. – С. 7.

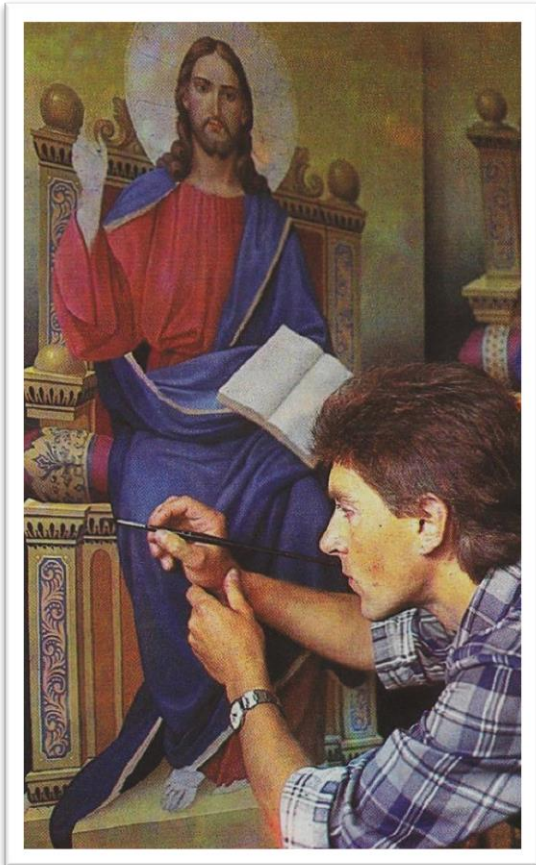
Питлюк Духовий оркестр, немов жайвір у небі / М. Питлюк // Народна Воля. - 2002. - 6 серп.

Питлюк М. Творчі вершини Дмитра Скікуна [про диригента з Надвірної] / М. Питлюк // Галичина. -2002. – 23 листоп. – С. 6.

Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. – Львів: Світло й тінь, 1994. –С. 126-127.

Умайло Г. І милувався Брошнів мелодіями оркестру Дмитра Скікуна / Г. Умайло // Народна Воля. -2001. -29 груд.

Чир Н. Повернення: [у день відкриття меморіальної дошки пам'яті Д. Скікуна] / Н. Чир// Народна Воля. -2004. - 29 жовт. –С. 5.

Стефурак Василь

Талановитий і надзвичайно скромний молодий самодіяльний художник з села Фитьків – Василь Стефурак. В ньому зріє благословенна Божя іскра – художника-іконописця. Великий вплив на сина мав батько – Василь Стефурак – старший, добрий коваль-майстер своєї справи. Василь Стефурак, навчаючись в Фитьківській восьмирічній школі, відвідував уроки у Надвірнянській художній школі (клас Василя Демича). У 1984 р. закінчив архітектурне відділення Львівського будівельного технікуму. Півтора року навчався у Львівському державному інституті прикладного та декоративного мистецтва. Збігом щасливих обставин Василь Стефурак познайомився з

Володимиром Борисюком. Річ у тім, що п. В. Борисюк здавна плекав ідею спорудити у парку Слави в м. Івано-Франківську меморіал борцям за волю України і в першу чергу – Січовим Стрільцям, які загинули на фронтах в роки Першої світової війни 1914-1920 років. Задля цього звернувся до молодого художника В. Стефурака з пропозицією підготувати проект Меморіалу Січовим стрільцям. Виконана робота викликала схвальні відгуки прикарпатців, про що писали районні часописи, обласна газета «Галичина» та на превеликий жаль, все залишилось у проекті. Та співпраця з п. В. Борисюком тривала. Згодом п. Володимир став головним ініціатором і натхненником майбутньої картини Стефурака – «Покров Цариці України». За традицією української іконографії центральне місце картини «Покров Цариці України» займає образ Пресвятої Богородиці. За манерою майстрів академічної школи виписане вродливе лице, особливо очі Діви Марії, що уособлюють її душу і одночасно проникають в серце кожного

християнина. Поважним мистецьким здобутком художника є виконаний іконостас для церкви св. Косми і Дем'яна с. Стрентів Кам'яно-Буського р-ну Львівської області. У рідному с. Фитькові допомагав художникам із Львівщини реставрувати храм св. Параскеви – П'ятниці, двері якого були закриті 27 років.

З- під пензля земляка вийшло дев'ять великих полотен, що прикрашають Фитьківську церкву: «Благовіщення», «Благословення», «Цариця Небесна», «Вигнання з раю», «Жертвоприношення Авраама», «Каїн і Авель». Приваблюють ікони свіжістю кольорів, безпосередністю трактування релігійних сюжетів. Творчим поступом молодого маляра є група ікон (образів), виконані для церков св.. Миколая (с. Стримба), св. Івана Хрестителя (Маркове Богородчанського р-ну, с. Смодна Косівського р-ну), в селах Рогатинщини Івано-Франківської області та Тернопільщини. Особливий інтерес представляють образи в Стримбі: св. Йосафат, св. Миколай, Мати Божа – Цариця вервиці, а також 12 празничних образів у с. Марковому.

Художник-маляр із Фитькова належить до талановитих народних художників. Василь Стефурак є лауреатом районної преміїм. Н. Попович в галузі образотворчого і народного мистецтва (2003 р.)

Про нього:

Бакота Ольга і Оксана. Дорога до храму // Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. – Львів: Світло й тінь, 1994. – С. 127-129.

Співак О. Еманация любові – найхарактерніша риса ікон Василя Стефурака / О. Співак // Народна Воля. – 2003. – 18 лип.

Стрембіцький Ігор

Ігор Стрембіцький народився в с. Парище 1974 року. Закінчив Парищанську середню школу, Київський національний університет І. Карпенка-Карого. Він створив короткометражний документальний фільм «Подорожні», за який здобув найвищу нагороду на Міжнародному Канському кінофестивалі - «Золоту пальмову гілку». З такою перемогою режисера привітав Президент України Віктор Ющенко 25 травня 2005 року. Він живе і працює у м. Києві. Після визнання у Каннах Ігор отримав пропозиції співпрацювати у проектах

Канадської кіноради, Французької кіноасоціації. Свій наступний фільм «Урок німецької» Ігор присвятив темі відлуння минулої війни.

Про нього:

Гриджук І. Гай, літа мої, роки мої, думки мої, щастя моє... Подорожні / І. Гриджук // Народна Воля. – 2005. – 10 черв. – С. 1-2.

Гриджук І. Уродженець Парища кінорежисер Ігор Стрембіцький став вперше в Україні лауреатом Міжнародного Канського кінофестивалю / І. Гриджук // Народна Воля. – 2005. – 24 трав. – С.1.

Золота Пальмова Гілка в Україні: [переможцем став Ігор Стрембіцький родом із с. Парище] // Галичина. – 2005. – 24 трав. – С. 8.

Із Канн до Парища: Анонс: [про І. Стрембіцького] // Галичина. -2005. - 26 трав. – С. 2.

Христан Галина

Христан Галина Петрівна народилася 31 травня 1952 року в с. Саджавка Надвірнянського району Івано-Франківської області. Загальну середню освіту здобула в Ланчинській школі. З відзнакою закінчила Харківське культосвітнє училище. Працює в рідному селі бібліотекарем. Член літературної студії «Бистринь» з 1987 року, член НСПУ з 2005 р. Автор багатьох новел, які друкувалися в обласній та районній періодиці, журналах «Дзвін», «Четвер», «Перевал», «Січеслав», «Гражда», «Ятрань»,

співавтор книги про Надвірнянщину «Страгора», друкувалась в альманахах літстудії «Бистринь» «Жниво на стерні», «Купальська злива», «Літоплин над Бистрицею», «Сонячні обрії слова», збірнику «Під Франковою зорею». Видано п'ять книг: «Старий і кіт» (2002 р.), «Я вернуся» (2002), «Великоднє чудо» (2004 р.), «Білий острів» (2007 р.), «Вірність» (2012 р.). У новелах Галини Христан впадає в око уважність до виразистої художньої деталі як складової своєрідного індивідуального стилю. Неоніла Стефурак, аналізуючи здобутки надвірнянських літстудійців в «Тижневику Галичини» від 20.06.1997 року, писала: «Літературна студія «Бистринь» в Надвірній цікава саме тим, що в ній нуртують різножанрові струмені. Звичайно переважає поезія... Але є добра проза – Галини Христан». Галина Христан була учасницею X-го зльоту творчої молоді Прикарпаття (1988 р.) та наради молодих письменників України в Києві (1989 р.), лауреат першого та другого Всеукраїнських фестивалів гумору та сатири в Києві (1992,1993 рр.), делегат четвертого

з'їзду «Просвіти» в Києві (1994 р.), з'їзду письменників в Києві (2011 р.) від Надвірнянщини. Нагороджена медаллю та грамотою української діаспори (США, Канади, Англії) за відродження та активну роботу осередку «Просвіти» в селі (1994 р.). В 2002 році Українською Христовою Церквою нагороджена почесною грамотою за участь у конкурсі духовності пісні та поезії «Пісня єднає нас». Галина Христан є почесним членом літоб'єднання «Радосинь» (м. Київ). У 2003 р. їй присвоєно звання лауреата районної премії ім. Н. Попович в номінації «література» за збірки новел «Старий і кіт» (2002 р.), «Я вернуся» (2002).

В даний час Галина Христан виконує обов'язки керівника літературної студії «Бистринь».

Про неї:

Бойко Б. Дебют у «Перевалі» / Б. Бойко // Перевал. – 1996. - №1. – С. 156.

Бойко Б. Свято новели і поезії: [про Г. Христан] / Б. Бойко // Перевал. – 1996. - №1. – С. 3.

Бойко І. Галина Христан // Христан Г. Великодне чудо [Текст]: казки та легенди Гуцульщини: Нова Зоря, 2004. – С. 1.

Вацик А. Сповідь чутливого серця: [вечір-зустріч з новелісткою у Зарічанській б-ці] / А. Вацик // Народна Воля. – 2012. – 30 черв. – С. 7.

Герасимчук Д. Бодай хоч раз у сні явись мені, моя любове: [про Г. Христан] // Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. – Львів: світло і тіні, 1994. – С. 138-139.

Гриджук Г. У Кобзаря черпаєм мудрості: [літератори рідного краю] / І. Гриджук // Народна Воля. – 1998. – 7 берез.

Грудник М. Сміх виходить з берегів: [лауреати першого Всеукраїнського фестивалю гумору] / М. Грудник // Літературна Україна. – 1992. – 1 жовт.

Диба А. Репортерський щоденник: [про перебування Г. Христан у «Радосині»] / А. Диба // Радосинь. – 2007. - № 1-3. – С. 5.

Дорошенко Я. Галина Христан // Христан Г. Така знайома рука [Текст]:/ Г. Христан. – Коломия: Вік, 2001. – С. 3-6.

Дорошенко Я. Поезії гірської звучні струни: [про Г. Христан] // Жниво на стерні[Текст]: літ. альманах . – Коломия: вік, 1997. – С. 10.

Дутчак Л. Новели, як і люди – чекають, сподіваючись на сьогодні: [погляд письменника] / Л. Дутчак // Народна Воля. – 2005. – 25 лют. – С. 6.

Зеленюк І. Білий острів мрій та високих почуттів: [ювілярка Г. Христан] / І. Зеленюк // Галичина. – 2007. – 5 черв. – С. 8.

Кожен стає на своє крило: нотатки про республіканську нараду молодих письменників // Радянська Верховина. – 1989. – 20 квіт.

Кушнерчук М. Сповідь чутливого серця: [знайомство зблизька з Г. Христан] / М. Кушнерчук // Народна Воля. – 2000. – 7 берез.

Кушнерчук М. Твори Галини Христан дивують талантом / М. Кушнерчук // Галичина – 2002. – 31 трав.

Луцький О. З книгами до людей: [про Г. Христан] / О. Луцький // Галичина. – 2004. – 25 трав. – С. 7.

Моя зброя – перо гостре: [про літературну зустріч із Г. Христан - новелісткою] // Народна Воля. – 2002. – 9 лип.

Павличко Д. Так починають знамениті письменники / Д. Павличко // Літературна Україна. – 2004. – 22 квіт.

Писуляк С. «Ці казки почула й до вас донесла: літер. обрії / С. Писуляк // Народна Воля. – 2004. – 11 черв. – С. 4.

Писуляк С. Вийшли на Всеукраїнський рівень: [про Г. Христан та Н. Чира] / С. Писуляк // Народна Воля. – 2004. – 30 квіт. – С. 8.

Писуляк С. Талант Галини - всеукраїнський: [на здобуття премії Н. Попович] / С. Писуляк // Народна Воля. – 2003. – 29 лип. – С. 4.

Писуляк С. Хто побував на «Білому острові» - не пошкодував / С. Писуляк // Народна Воля. – 2007. – 8 черв. – С. 8.

Питлюк М. Галину Христан вшанували в Києві / М. Питлюк // Народна Воля. – 2004. – 8 жовт. – С. 2.

Питлюк М. Третя книга Галини Христан / М. Питлюк // Рідна земля. – 2004. – 3 черв. – С. 9.

Плитус С. Талант Галини - всеукраїнський: [про Г. Христан] / С. Плитус // Народна Воля. – 2003. – 29 лип. – С. 4.

Сербенюк М. Ми не забули, де родились / М. Сербенюк // Гуцульщина . – Торонто. – 2000 – 7 берез.

Стефурак Н. Літстудія «Бистринь» в Надвірній: [про Г. Христан] / Н. Стефурак // Тижневик Галичини. -1997. – 20 лип.

Стефурак Н. Продовжує дивувати правдою: [про Г. Христан] / Н.Стефурак // Галичина. – 2002. – 10 трав

Третя книга Галини Христан // Народна Воля. – 2004. – 16 квіт.

У маленьких оповіданнях - великі істини: [про книгу Г. Христан «Великоднє чудо»] // Галичина. – 2004. – 10 квіт.

Христан Г. Галина Христан: «Так хочеться, щоб світ цінував дари Божі...» : [розмова із новелісткою, бібліотекарем Г. Христан / розмовляв Іван Гриджук] // Народна Воля. – 2012. – 25 трав. – С. 6-7

Чир Н. Правда душі: [про Г. Христан] / Н. Чир // Народна Воля. – 2002. – 31 трав.

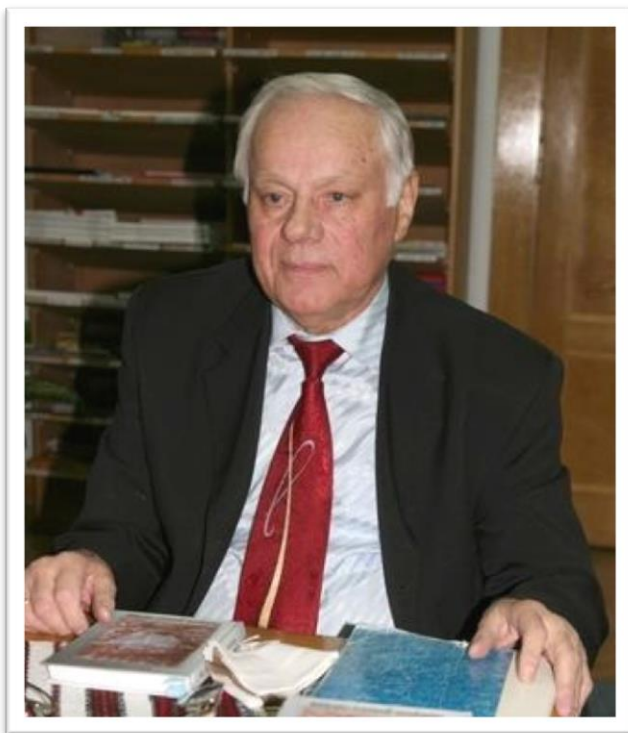
Целевич Олег

З Надвірнянщиною пов'язане видатне ім'я Олега Целевича. Олег Теофілович Целевич народився у с. Павельче (нині Павлівка Тисменицького р-ну) у 1878 р. у сім'ї греко-католицького священника. Початкову освіту здобув у рідному селі. Згодом навчався у Станіславській гімназії та на філософському факультеті Львівського університету. Разом з

відомим вченим Крип'якевичем проходив студії професора Грушевського. У студентські роки проявився його талант історика-дослідника. Перу Олега Целевича належить кілька наукових праць. У 25-у томі «Записок наукового товариства ім. Шевченка» (ЗНТШ) за 1898 р. опубліковане його дослідження «Причини до зносин Петра Дорошенка з Польщею в 1670-72 роках». Молодий вчений використав маловідомі матеріали, котрі висвітлили стосунки гетьмана Дорошенка з польським королем Яном Собеським. Автор, по-суті, вибудував перед читачами своєрідну хроніку дипломатичних та військових дій між Україною і Польщею. Цікавився молодий вчений і не простими стосунками в Галичині, про що свідчить його праця «До релігійних відносин Перемисько - Самбірської дієцезії в рр. 1615-1674». У період з 1904 по 1927 р. він викладач державної гімназії в Перемишлі. Із 1927 по 1939 рр. – професор української Станіславської гімназії. Паралельно викладав у жіночій гімназії «Рідна школа». Олег Целевич з дружиною переїжджає в село Цуцилів, де проживала його рідна сестра. З 1939 по 1941 рік учителює в Тисменичанській НСШ. Протягом шести років (до 1947р.) очолював колектив Переріслянської школи, а згодом директорував у с. Лоева. Сучасники підкреслювали його інтелектуальність, високу ерудицію, скромність. У період фашиської окупації неодноразово допомагав селянам у скрутну хвилину. Власних дітей в нього не було. Останні роки його трудової діяльності пов'язані з Лоевською школою.

Про нього:

Качкан В. Хай святиться ім'я твоє [Текст] / В. Качкан. – Коломия: Вік, 1996. – С. 261-265.

Чир Нестор Іванович

Нестор Іванович Чир народився 12 березня 1938 року в с. Новий Диків Любачівського повіту Жешувського воєводства (Польща). У 1945 р. під час злочинної радянсько-польської урядової змови разом із сім'єю зазнав насильницької депортації на Тернопільщину, де пройшли його дитинство і шкільні роки в с. Полівці Чортківського району. Після закінчення середньої школи навчався у Дрогобицькому нафтовому технікумі (Львівська

обл.), котрий успішно закінчив у 1960 році, здобувши фах спеціаліста з буріння нафтових і газових свердловин. Був направлений на роботу в м. Надвірна Івано-Франківської обл., де працював до 2003 р.

Член Національної спілки письменників України з 2002 року. Поет, живописець, публіцист. Автор поетичних збірок «Пізнє яблуко мого саду» (1998), «Долоні в крапельках дощу» (2001 р.), «Калиновий спалах» (2003 р.), «Паморозь дивного світіння» (2008), «Акорди срібної печалі» (сонетарій, 2009), «Білі сльози снігу» (2011), дитячої книжки «Котячий обід» (2003). Друкувався у багатьох відомих в Україні часописах. Лауреат Всеукраїнської премії ім. Я. Дорошенка у жанрі сонета, обласних літературних премій ім. В. Стефаника та ім. Марійки Підгірянки, районної (Надвірнянський р-н), ім. Н. Попович. Низка його віршів стали піснями. Із жовтня 1987 року- керівник літературної студії «Бистринь». Упорядник, редактор і співавтор п'ятьох спільних книжок літстудійців. Відомий на Прикарпатті громадсько-політичний діяч. Депутат Івано-Франківської облради чотирьох демократичних скликань поспіль (1990,1994,1998,2002). Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня, Почесною грамотою Верховної Ради України і багатьма нагородами місцевого значення. Ім'я Нестора Чира занесено в довідники «Гуцульщина в літературі» (1997), «Дослідники та краєзнавці Гуцульщини» (2002), а також в книгу «Золоті імена Прикарпаття» (2003) та в книгу «Новітня історія України через віки: Хто є хто на Івано-Франківщині» (2006).

Про нього:

Баран Є. "Слова, що не знають загину": [про збірку Н.Чира "Пізнє яблуко мого саду"] / Є. Баран // Перевал. - 1999. - №2. - С.192-193.

Баран Є. «На відстані любові»: [про творчий шлях Н. Чира] // Н. Чир Калиновий сталах [Текст]: поезії / Н. Чир. - Коломия: Вік, 2003. - 124 с./ Є. Баран // Літературна Україна. - 2012. - 25 жовт. - С. 7.

Баран Є. Поезія світової віри: [про творчий дебют Н. Чира]/ Є. Баран // Світ молоді. —2001. - 11 трав.

Вайно М. Мені хтось раптом перейшов дорогу...: [Нестор Чир, акценти до творчого портрета] / М. Вайно // Народна Воля. - 2001. - с 18 трав.

Василенко М. "Долоні в крапельках дощу" / М. Василенко // Слово Просвіти. - 2002. - 26 квіт.

Гаврилович І. «Із долею змиритись – це не кредо...»: [про Н. Чира та його сім'ю] / І. Гаврилович // Галичина. - 2007. - 13 верес.

Гаврилович І. Пізнє яблуко на теплій долоні... [про творчість Н. Чира] / І. Гаврилович // Галичина. - 2001. - 28 квіт.

Герасимчук Д. Формула одержимості: [про Н. Чира] // Літературний Львів. - 1994. - серп. - С.4.

І Байройт знатиме Нестора Чира // Галичина. - 1996. -11 черв.

- Лучин В. Вдячний за чудову поезію: [добре слово про Н. Чира та його поезію] / В. Лучин // Народна Воля. – 2003. –11 лист.
- Нестор Чир // Гуцульщина в літературі [Текст]: енциклоп. довідн. – Косів: «Писаний камінь», 1997. – С. 88.
- Нестору Чиру– 75 // Народна Воля. – 2013. – 7 берез. – С. 4.
- Олійник В. Бути чи не бути...: [про Н. Чира] / В. Олійник // Надра і праця. – 2001. –№ 5. –С.4
- Писуляк С. «Моє життя – чотири спогади»: [про Н. Чира] / С. Писуляк // Народна Воля. – 1998. – 24 жовт.
- Питлюк М. «Калиновий спалах» прийшов до читача / М. Питлюк // Галичина. – 2004. – 17 січ. – С.8.
- Питлюк М. Місто моє, калинове намисто [про книгу Н. Чира «Калиновий спалах»] / М. Питлюк // Народна Воля. – 2003. – 26 верес.
- Питлюк М. Таємниця незбагненої долі або шлях до себе: [про поетичну збірку Н. Чира "Долоні в крапельках дощу"] / М. Питлюк // Дзвін. -2001.- №7.
- Питлюк М. Таємниця незбагненої долі або шлях до себе: [про поетичну збірку Н. Чира "Долоні в крапельках дощу"] / М. Питлюк // Дзвін. -2001.- №7.- с. 152-153.
- Питлюк М. Таємниця незбагненої долі або шлях до себе: [про поетичну збірку Н. Чира "Долоні в крапельках дощу"] / М. Питлюк // Дзвін. -2001.- №7.
- Причак Д. "Розвеснення поетового саду": [про поетичну збірку Н. Чира "Пізнє яблуко мого саду"] / Д. Причак // Тижневик Галичини. - 1998. - 8 жовт.
- Смоляк О. Всі слова, що казав, грів у теплій долоні [про книгу Н. Чира «Калиновий спалах»] / О. Смоляк // Західний кур'єр. -2003 . – 13 листоп. – 22 с.
- Степик Л. Зустріч через літа у рідній школі / Л. Степик // Народна Воля. –2004. –28трав. – С.6.
- Степик Л. Пізнє, але соковите: [про видання книги Н. Чира «Пізнє яблуко мого саду»] /Л. Степик // Народна Воля. – 1999. – 16 верес.
- Так мало нам потрібно і багато...»: [слово про Н. Чира] // Народна Воля. – 1998. -11 берез.
- Шиптур М. Наперекір долі: з книги "Важкий шлях до Олімпу": [про Н. Чира - поета, депутата обласної ради від Надвірнянщини] / М. Шиптур // Перевал. - 1999. - № 4. - С. 197 - 202
- Юсип Д. Незалежність розуму і серця: [про Н.Чира] / Д. Юсип // Тижневик Галичини. - 1999. — 18 берез.

Шкрумеляк Юрій

Юрій Андрійович Шкрумеляк (український поет і дитячий письменник, журналіст) народився в Ланчині Надвірнянського району в незаможній селянській сім'ї. За рекомендацією і підтримки вчительки місцевої початкової школи в 1907 році вступив до Коломийської гімназії, а потім здобував вищу освіту у Львівському та Празькому університетах на історико-філософському факультеті. Друкуватися почав у 1915-му в роки Першої світової війни, коли прямо з гімназійної лави добровольцем вступає до лав легіону Українських січових стрільців, де

редагує сатиричний журнал «Самохотник». У чині підхорунжого Ю. Шкрумеляк брав участь у знаменитому бою з російськими військами в Карпатах на горі Маківці. Ці події молодий поет висвітлює у вірші «За рядами ряди», який був опублікований у газеті «Українське слово» (Відень, 1915). У післявоєнний період він став постійним співробітником видавництва «Світ дитини» та автором понад 30 книжок для дітей. Це найвідоміші: «Юрза – Мурза», «Стрелець невмивака», «Мова віків», а також «Історія України для дітей» у 4-х частинах та ін. Крім того у Станіславі публікує поему «Сон Галичан», збірку поезій у Коломії, повісті «Чета крилатих»(1926), «Вогні з полонини» (1930), «Високі гори та низини»(1939) у Львові. Національна і патріотична спрямованість творів українського письменника привернула увагу польської цензури, яка в 1933 році через окружний суд у Чорткові на Трнопільщині конфіскувала історичну повість Ю. Шкрумеляка «Битва під Зборовом». Після встановлення радянської влади на західноукраїнських землях у 1939 р. Ю Шкрумеляк став учителем української мови і літератури у Львівській середній шк. №1, а також членом Спілки письменників України. Під час гітлерівської окупації залишився у Львові, що стало причиною безпідставного звинувачення його нібито у співробітництві з німецькими окупантами і арешту наприкінці 1944 року. Після допитів у більшовицькій тюрмі НКВС репресованого письменника засудили і десять років він перебував у печорських таборих. Реабілітований у 1956-му. У 1955-1957 рр. проживає у Коломії, друкується в районній та обласній пресі, потім повертається до Львова, де видає збірник поезій «Сопілка співає», у 1964 році – «Привіт Говерлі». В рукописах залишилися поеми «Ті, що не

вмирають», «Весілля в Карпатах», а також збірник віршів патріотичного спрямування «Сонце над Україною». За життя Шкрумеляк був особисто знайомий і підтримував зв'язки з громадсько-політичними діячами: Дмитром Донцовим, Філаретом Колесою, Іваном Крип'якевичем, родиною Крушельницьких та ін. Помер Ю. А. Шкрумеляк 20 листопада 1965 року у Львові і похований на Личаківському цвинтарі.

Про нього:

Білейчук І. Колос твій розквітлий: [до 110- річниці від дня народження Ю. Шкрумеляка] / І. Білейчук // Народна Воля. - 2005. - 15 квіт.- С. 6.

Білейчук І. Криця і ніжність, добою стрілецькою вигранені: [літературна сторінка, присвячена 100- річчю від дня народження Ю. Шкрумеляка] / І. Білейчук // Народна Воля. - 2005. - 16 квіт.

Віддаймо шану поету Січового Стрілецтва, славному нашому землякові Ю. Шкрумеляку // Народна Воля. - 2005. - 15 квіт. - С. 6.

Вінтоняк М. Енциклопедія доброти: [про Ю. Шкрумеляка] / М. Вінтоняк // Галичина. - 1984. - 14 квіт.

Голіней С. Героїчна постать краю: [18 квітня – 115 річниця з дня народження Ю. Шкрумеляка] / С. Голіней // Народна Воля. -2000.-18квіт.

Голіней С. Іван Сорочатий - героїчна постать Гуцульського краю: [до 115-річниці з дня народження Юрія Шкрумеляка] / С. Голіней // Народна Воля.- 2010. квіт. - С.3.

Голіней С. Іван Сорочатий, а чи Юрза-Мурза?...: [Текст] / С. Голіней. - Делятин, 2000. - 47с.

Голіней С. Літературні пригоди січовика Шкрумеляка / С. Голіней // Галичина. – 2012. – 1 листоп. – С.9.

Голіней С. Наш земляк - Юрій Шкрумеляк / С. Голіней. -Поліття. - 1995. - 14 квіт.

Голіней С. Один із чети крилатих - Юрій Шкрумеляк / С. Голіней // Галичина. - 2005. - 1 квіт.

Голіней С. Один із чети крилатих: [про Ю. Шкрумеляка] / С. Голіней // Галичина. - 2005. - 23 квіт. - С.9.

Гребеняк Д. Про Ю. Шкрумеляка [до 110 річниці Ю. Шкрумеляка] / Д. Гребеняк // Народна Воля. – 2005. – 8 квіт. – С. 6.

Гришин-Грищук І. Один з чети крилатих: [спогади про Ю. Шкрумеляка] / І. Гришин- Грищук // Літопис червоної калини. -1991. -№3.- С. 46-47.

Качкан В. Один з «чети крилатих» [на берегах рукописів Ю. Шкрумеляка] / Качкан В. Хай святиться ім'я твоє. [Текст]. Кн. 5. / В. Качкан.- Львів, 2002. – С. 213-229.

Качкан В. Повернення Юрія Шкрумеляка / В. Качкан // Українська мова і література. – 2003. - №40(жовт). –С. 15-12.

Качкан В. Повернення Юрія Шкрумеляка: [за раритетами та архівами] / В. Качкан // Українська мова та література . - 2002. - № 40 (жовт.). - С. 15-20; Обрії - 2002. - №2. - С. 48-55.

Левицький В. Збережим писемне жниво славних земляків: [про поета і видавця Ю. Шкрумеляка] / В. Левицький // Народна Воля. - 2010. - 9 лип. - С. 5.

Левицький В. Сторінки історії - сліди давнини: [про Ю. Шкрумеляка] / В. Левицький // Народна Воля. - 1995. - 27 трав.

Писуляк С. «В мене право сьогодні вже є називатись твоїм побратимом»: [до 100-річчя з дня народження Ю. Шкрумеляка] / С. Писуляк // Народна Воля. - 1995. - 20 квіт.

Писуляк С. Про нього мовчали довго. А говоритимуть і пам'ятатимуть повсякчас: [про Ю. Шкрумеляка] / С. Писуляк // Народна Воля. - 2005. - 22 квіт. - С. 10.

Письменник. Борець. Патріот: [до 100-річчя Ю. Шкрумеляка] // Народна Воля. - 1995. - 7 черв. - С. 1.

Полек В. Поет і борець: [про Ю. Шкрумеляка] / В. Полек // Галичина. - 1995. - 27 квіт.

Романюк І. Сопілка співає : [про Ю. Шкрумеляка] / І. Романюк // Агро. - 1991. - 20,27 квіт.

Сопілка співає: [про Ю. Шкрумеляка] // Романюк І. Стежок багато, а дорога одна [Текст]: збірка/ І. Романюк. - Івано-Франківськ: Плай, 2012. - С.99-104.

Співець стрілецької слави: [творчий портрет Ю. Шкрумеляка] // Романюк І. Стежок багато, а дорога одна [Текст]: збірка/ І. Романюк. - Івано-Франківськ: Плай, 2012. - С.62-66.

Флис Р. О, честь вам і слава, праведні друзі: [до 110-ї річниці Ю. Шкрумеляка] / Р. Флис // Народна Воля. - 2005. - 22 квіт. - С. 10.

Хороб М. Ю. Шкрумеляк: один із чети крилатих (сторінки життєвої й творчої біографії на тлі суспільних подій перших десятиліть ХХ ст.) / М. Хороб // Обрій, 2001. - №1. - С. 47-52.

Юрій Шкрумеляк [псевдонім Іван Сорокати]: підхорунжий УСС // Народна Воля. - 2005.- 15 квіт. - С. 6-7.

Ясиновський П. Духовна поезія Ю. Шкрумеляка: [до 100-річчя Ю. Шкрумеляка] / П. Ясиновський // Народна Воля. - 1995. - 19 квіт.

Шмереківська-Прийма Іванна

Українська піаністка та співачка, яка народилася 19 січня 1898 року у м. Надвірна. Її батько Остап Шмереківський в 1891 – 1999 рр. був помічником місцевого пароха. Початкову школу закінчила в Станіславові, відтак вчилася у школі Уршулянок у Кракові та у Львівській гімназії. До 1921 року студіювала у Віденському університеті музикознавство. В 1919 році вийшла заміж за військового лікаря Е. Прийму. В 1920-1930 роках часто концертувала у Відні, Парижі, Римі, Варшаві та Львові. В 1939-1941 роках у львівському радіокомітеті, а 1941-1944 роках працювала у Львівській опері (концертмейстером). В 1944 році виїхала у США. Часто перебувала на Делятинщині. В Дорі, де її батько в 1928-1948 роках був парохом, мала свою віллу, в якій гостювали композитори С. Людкевич, В. Барвінський та Н. Нижаківський, співачки М. Сокіл та М. Сабат-Свірська, скульптор С. Литвиненко, письменник Р. Балтарович, піаніст А. Рудницький та інші. Іванна була у добрих стосунках з полковником УСС Василем Вишиваним. Особливо частим її гостем був сусід з Дори, співак світової слави Михайло Голинський. Разом з ним І. Шмереківська-Прийма виступала на концертах у Делятині та Ворохті.

Про неї:

Делятинщина: історико-географічне дослідження [Текст] / В. М. Клапчук, М.М. Клапчук. – Делятин, 2007. – С. 561.

З життя Іванни Шмереківської-Прийми // Домашній архів Михайла Клапчука.

Штуняк-Шуфлін Тетяна

Тетяна Ара Штуняк-Шуфлін народилася у м. Надвірна. Але у далекий незнаний світ доля повела чотирирічну Тетяну Штуняк з міста Надвірної якого вона практично не пам'ятає. Зустрілась з ним аж через 50 років, коли відвідала рідну землю, на якій народилася. До свого виїзду в 1960 році до Європи панна Шуфлін жила з родиною у Вінніпегу, куди прибула малою дитиною по другій світовій війні з Німеччини. Вже в ці роки вона цікавилася

піснею, розвеселяючи рідних та приятелів своїм голосом. Далі в народній школі та в Академії Сейнт Мері вчилася грати на фортепіано, виступала у шкільних оперетах, співала у пластовім хорі та брала активну участь в Манітобським музичнім фестивалі. Велике захоплення та любов до оперної музики спрямовують її до колиски опери – Італії. Тут в 1964 році вона закінчила музичні студії в римській консерваторії Санта Чечілія, під проводом професорів Кандія та Форджоне. Дебют свій робить у Палермо в опері «Ля Травета». Спочатку чужа країна, нові обставини, брак урядового дозволу праці стають великою перепорою на шляху нової кар'єри, але панна Шуфлин поступово перемагає всі ці труднощі й щораз частіше друкує своє прізвище на концертних програмах та афішах. Спершу виступає майже виключно в Італії та по успішних концертах у Римі та Фльоренції підписує контракт з Фльорентійською оперою, де її перший виступ був у ролі Норіни в «Дон Пасквале». Далі були виступи в головних ролях в Амстердамі, Брюсселі, Мальті, Стамбулі. Крім цих оперних виступів, вона також виступає з власними концертами та бере участь в спільних концертах визначних митців Італії. Зацікавлення хорошою музикою та любов до української пісні спонукають її зорганізувати хор наших сестер Службниць у Римі. Приємно, що панна Шуфлин всюди підкреслює своє українське походження. У 1975 р. Тетяну Штуняк – Шуфлин нагородили премією «Золотий діапазон», а 1994 –го високою папською відзнакою Святого хреста «За церкву та Вселенського Архієрея».

Про неї:

Халак Г. Ті сльози, що з радості // Страгора [Текст]: книга про Надвірнянщину. - Львів: Світло й тінь, 1994. – С. 100-101.

Янко Іван

Іван Михайлович Янко народився 7 липня 1955 року у с. Добротів Надвірняського р-ну Івано-Франківської області. Після закінчення школи вчився у Косівському технікумі художніх промислів. У 1975-1977 рр. проходив військову службу. З 1979 року працює вчителем у рідній школі, а у 2001 р. призначений її директором. Ще в шкільні роки зацікавився історією рідного краю. Спонукали його до цього легенди і розповіді старожилів про рідний Добротів, яке у старовину мало милозвучну й загадкову назву Добрилів і було містечком. З тих далеких часів і до нині збереглася частина оборонних валів, а в околицях

села не раз знаходили кам'яні знаряддя праці, які підтверджують, що Добротів своїм корінням сягає у сиву давнину. Особливо інтерес до історичного краєзнавства зріс, коли у 1980 році став студентом історичного факультету Івано-Франківського педагогічного інституту ім. В. Стефаника. Тоді надумав написати книжку про своє давнє і красиве село над грайливим Прутом. На відновленому гербі Добротова, ескіз якого зробив Іван Михайлович, на воскових стільниках зображена невтомна трудівнича бджола. Подібно до неї збирав Іван Михайлович матеріали про рідний Добротів. Вивчав історичну літературу, архівні джерела, записував спогади старожилів, легенди і перекази. Коли у 1997 році утворилася районна організація всеукраїнської спілки краєзнавців, стає її активним членом. Він брав участь у ряді районних історико - краєзнавчих конференцій, на яких виступав з повідомленнями: «Добротівчани у визвольних змаганнях 40-50-х років»(1997), «Сакральне мистецтво Делятинщини» (2000), «Образотворча Довбушіана» (2000), «Церква як центр і джерело християнства» (2001), «Археологічні знахідки Добротова» (2001), «Середньовічні міста Надвірнянщини» (2004). Він є автором книг «Добротів. Історія села. (2004), а також «Солеварні міста гуцульсько-покутської межі» (2011 р.). Іван Янко є автором 40-а публікацій в науково-педагогічних, історичних журналах та в місцевій пресі. Заснував історико - краєзнавчий музей с. Добротів, котрий отримав звання «зразковий» та «народний». Член національної спілки краєзнавців України, лауреат премії ім. І. Вагилевича.

Про нього:

Клим'юк Б. Творча душа краєзнавця / Б. Клим'юк // Народна Воля. - 2004. - 6 серп. - С. 5.

Максим'юк М. Янко Іван // Янко І.М. Добротів. Історія села [Текст]: науково-популярне вид. - Івано-Франківськ: Нова Зоря. - 2004. - С. 3-4.

Паньків М. Перша книга про передкарпатську сіль [Текст] / І. Янко. - Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2011. - С. 3-6.

Яцура Ірина

«Поезія, як доля. І це, мабуть справді так, бо творчим пером поета водить вища сила, його шлях – це свій, окремішній шлях до пізнання істини, якої ще ніхто не осягнув, а поезія –окрема ним народжена, сповита і виплекана, немов дитина, мова для таємного спілкування душі із світом. На щастя засіялося і на літературній ниві Надвірнянщини на добрий урожай, не обділив Всевишній наш край не тільки поважними у віці

горами, стрімкими потоками і ріками, роботящим і пісенним людом, але й талантами вельми достойними... Ірина Василівна Яцура – учитель, громадський діяч, поетеса. У найповнішому, найсправнішому розумінні цих слів, а це означає, що в неї було загострене відчуття краси. Саме на ґрунті возвеличеної до культу краси у всіх її проявах і постають її твори. Поезія Ірини Яцури вважається насамперед силою закличного слова, напругою почуттів, багатозвучністю» (Н. Чир).

Ірина Яцура народилася 15 травня 1946 року в м. Надвірна Івано-Франківської області. В 1974 році закінчила філологічний факультет Івано-Франківського інституту ім. В. Стефаника. В 1997 році стала членом літературної студії «Бистринь», що діє при Надвірнянській районній газеті «Народна Воля». Працювала вчителькою в Пнівській ЗОШ Надвірнянського району. Вчитель-методист, відмінник народної освіти України.

На жаль, вже сім років Ірини Яцури немає. Та життя і смерть – поняття відносні. Талановита жінка, громадська діячка Надвірнянщини залишила після себе дев'ять поетичних збірок, які і тепер користуються великою популярністю. А ще вона залишила добру пам'ять про себе і передчуття прекрасного. Поезія Ірини Яцури стала для всіх відрадною несподіванкою, струменем душевного тепла, що додає наснаги, збуджує думки і очищує помисли.

Першим помітним поетичним кроком поетеси став «Жоржиновий полумінь». Збіркою всіма барвами веселки іскриться осінь – улюблена пора року Ірини, яка то палає холодним вогнем, то тішить своїм теплом і красою. Вірш «Жоржинова осінь» покладений на музику місцевим композитором Василем Кочержуком. За виконання цієї пісні співачка здобула гран-прі на фестивалі «Золоті трембіти».

Власну долю поетеса тісно переплітає з долею рідного краю, в котрому вона зросла, де кріп її дух.

Я галичанка – гілочка Карпат,
Яка зросла на цім могутнім дереві.
Тут волею орли живуть і снять,
І небом, й сонцем в цвіті яблуневім
Олекса Довбуш – мій духовний брат,
А посестра – Настуся - Роксолана
О земле, як і їх, мене ятрьать
Твої жалі і незагойні рани.

Громадська лірика Ірини Яцури завжди вивірена й відкрита. Сюжетні ходи напружені, інтригуюче й вражаюче написані у хвилини найвищого осяяння та прозріння. Її муза не мовчить, а глаголить. Для поетеси слово – це духовний зв'язок з часом, з новим життям її народу. У віршах «Україні», «В Україну вертайся», «Крок у безсмертя», «Молитва нескореної чайки» та інших, лунає голос справжньої патріотки своєї країни, а в циклі

«Полиновий вінець» зображена одна з найбільших трагедій України – Чорнобильська катастрофа:

Жнивує смерть на Україні,
Дзвенить коса – аж іскри йдуть.
Харон з натуги став вже синій
В очах застигла каламуть
А по землі полин ядучий
Повзе, неначе чорний змій...

Поетеса уся ніжна, чутлива, мрійлива, шляхетна. І недаремно поезії «Таємна музика», «Не сумуй», «Осіння скрипка грає полонез» та інші, що ввійшли до пісенника «Фестивальний вогонь» стали піснями і їх залюбки виконують відомі естрадні артисти Прикарпаття.

Чи не першою серед поетів нашого краю Ірина Яцура захопилася такою поетичною формою, як катрен. У кожному з них, що складаються із чотирьох рядків – згусток мислі поетеси і маса інформації, переплавленої у конкретні почуття, які несуть у собі силу авторської душі, її енергетику.

2000 року у Коломийському видавничо-поліграфічному видавництві «Вік» виходить друга книжка поезій Ірини Яцури «Передновок», де поетеса залишилася вірною своєму слову і стилю, своїй громадській позиції і жіночим почуттям. Не можна без хвилювання читати такі поезії, як «Люби Україну», «Українське слово», «До юнацтва», «Хресна дорога» (пам'яті Василя Стуса), «Доки!», диптих «Дух не вмирає». Не зупинилася вона на поезії лише для дорослих. Ірина Василівна підготувала і випустила чотири дитячі книжечки «Таїни плаїв смерекових» і «Парашутики кульбабок» (1999), «Спомин літа» і «З тополею до сонця помолюсь» (2003). За перші дві Ірині Яцури була присуджена премія обласної «Просвіти» ім. Марійки Підгірянки в жанрі художньої літератури в 2003 році, а за збірку поезій «Передновок» у 2002 році удостоєна районної літературної премії ім. Надії Попович.

Завдяки своїй шляхетності, інтелігентності, щирості вона мала авторитет серед членів клубу «Надвечір'я» при центральній районній бібліотеці, кілька років була його головою. Ірина Василівна була також активною членкинею районної філії «Союзу Українок», приймала активну участь в заходах районних об'єднань Всеукраїнських товариств «Просвіта» ім. Т. Шевченка та «Гуцульщина».

Ірина Яцура спішила жити, все спізнати, спішила робити добрі справи. Поетеса виступала також і в найдавнішому жанрі літератури – сюжетній байці. В її гумористично забарвлених творах з алегоричним змістом людське життя відтворюється в образах тварин, вигаданих осіб чи подій. Такому жанру послужить її книжечка «Байки» (1999).

Її твори допомагають пізнати світ, викликають внутрішню піднесеність, почуття гідності, зворушують задушевним ліричним

струменем. За кожним рядком ховається небайдужа і вразлива людина з великим серцем, відкритим світові. У 2006 році, вже після смерті, вийшла друком книжечка І. Яцури «Обручка на долоні».

Переболю, перезимую
І пересню тривожні сни
Із сумом все ж пересумую,
Перечекаю до весни.
Всміхнеться небо сонцесяйно
Життя заб'ється ручаєм
Світ спалахне предивним сяйвом,
І я всміхнуся навзаєм.

Не змогла «переболіти». Не переснила тривожних снів. Не дочекалася весни. Ірина Василівна відійшла у вічність у 2004 році 13 березня. Похована на цвинтарі у м. Надвірна.

Ірина Яцура була взірцем працьовитості, вірного служіння слову, чуйним і вимогливим вихователем молодих сил «Бистріні». Світла пам'ять про Ірину Яцуру, самобутнього майстра слова, людину щедрої і сонячної душі, справжньої патріотки, яка понад усе любила Україну, рідний край та його людей збережеться в наших серцях, і в серцях тих, котрі знали її, шанували і любили, котрі черпали людяність, добро, красу, шляхетність, віру і надію з її талановитої поезії.

Про неї:

«Важко говорити про Ірину без Ірини: [про вшанування пам'яті І.Яцури у Пнівській школі] // Народна Воля.- 2006.- 19 трав. – С. 5.

«До щастя я на мить лиш притулюсь і знову йду по лабіринтах долі!...»: [до 60-ти річчя з дня народження І. Яцури – людини, педагога, поетеси] // Народна Воля. – 2006. – 19 трав.

Бараневич Л. Землі чарівної красу до серця вашого несучи: [про творчість І. Яцури] / Л. Бараневич // Українка. – 2000. – 11 серп.

Гаврилович І. Зірка її погасла, а світло душі струменить...: [про І. Яцуру] / І. Гаврилович // Галичина. – 2006. – 16 трав. – С.6.

Гриців П. Акорди жоржинових пелюсток: [презентації] / П. Гринів // Народна Воля. – 1999.- 2 берез.

Дем'янчук П. Пробуди нас, поетичне слово: [про поетичну творчість І. Яцури] / П. Дем'янчук // Народна Воля. – 2 лип. – С.6.

Дорошенко Я. Передмова // Яцура І. Передновок [Текст]: поезії / І. Яцура. – Коломия: Вік, 2000. – 101 с.

Дорошенко Я. Проміння душі: [передмова] // Яцура І. Жоржиновий полумінь [Текст]: поезії / І.Яцура. – Коломия: Вік, 1998. – С.3-4.

Дутчак Л. Увіковічені пам'ять, творчість, ім'я: [відтепер районна дитяча бібліотека носитиме ім'я Ірини Яцури] / Л. Дутчак // Народна Воля. – 2006. – 2 черв. – С. 1-4.

Ірина Яцура – лауреат премії ім. Марійки Підгірянки обласної «Просвіти» // Народна Воля. – 2004. – 22 квіт.

Кінаш М. «Люблю тебе, життя...»: [про І. Яцуру] / М. Кінаш // Галичина. – 2001. – 21 черв.

Куцінко О. «До щастя я на мить лиш притулюсь – і знову йду по лабіринтах долі...!»: [до 60-ти річчя з дня народження І. Яцури] / О. Куцінко // Освітнянське слово. – 2006. – 8 черв. – С.2.

Левицький В. Книжечки вчительки й поетеси І. Яцури / В. Левицький // Слово «Просвіти». – 2000. – №2. – С. 9.

Павленко В. Упевнені кроки: [про творчість І. Яцури] / В. Павленко // Галичина. – 2001. – 20 верес.

Паньків М. Україночка: [світлій пам'яті Ірини Яцури] / М. Паньків // Народна Воля. – 19 берез. – С.9.

Перегінчук Г. Світ її поезії добрий, милозвучний: [про І. Яцуру] / Г. Перегінчук // Народна Воля. – 2002. – 30 лип.

Писуляк С. Життям людським керує Вища сила: [про І. Яцуру] / С. Писуляк // Народна Воля. – 28 трав. – С. 4.

Писуляк С. Ірина Яцура – поетеса, учитель, українка: [презентація] / С. Писуляк // Народна Воля. – 1999. – 30 черв.

Писуляк С. Книжки її живуть своїм життям: [пам'ять І. Яцури] / С. Писуляк // Народна Воля. – 2005. – 11 берез. – С. 7.

Писуляк С. Осанна – Ірині, троянда – Ярославові: [про творчий вечір до 60-ти річчя з дня народження І. Яцури] / С. Писуляк // Народна Воля. – 2006. – 2 черв. – С.4-5.

Питлюк М. Кореспондент Українського радіо О. Токар закоханий в Гуцульщину і високо оцінює «Народну Волю»: [цікавить його і творчість поетеси Надвірнянщини І. Яцури] / М. Питлюк // Народна Воля. – 2000. – 8 лют.

Посічанський М. Нам лишила як спадок свої вірші й пісні...: [літературний вечір у районному будинку культури, присвячений І. Яцурі] / М. Посічанський // Галичина. – 2006. – 30 трав. – С. 7.

Сиваник Е. «Золотий колосочок я бачу в зернятку...»: [про книги І. Яцури] / Е. Сиваник // Тижневик галичини. – 1999. – 17 черв.

Сиваник Е. Поетичний світ І. Яцури: [презентація книги «Жоржиновий полумінь»] / Е. Сиваник // Нова Зоря. – 1999. – № 33. – С.8.

Сиваник Е. Поетичний світ І. Яцури: [про поезію вчительки Пнівської ЗОШ, Надвірнянського р-ну] / Е. Сиваник // Народна Воля. – 1999. – 25 серп.

Сіщук М. За згодою розуму і духу: [про І. Яцуру] / М. Сіщук // Народна Воля. – 2002. – 17 верес.

Союзьанки в обласному центрі: [про жіночий рух, про заступника Надвірнянської філії «Союзу українок» І. Яцуру] // Народна Воля. – 1999. – 3 серп.

Стефурак М. У Вас не ювілей, а квітування: [вірш, присвячений І. Яцури] / М. Стефурак // Народна Воля. – 2001. – 15 трав.

Токар О. Тут ватрою палає горицвіт: [друзі здалеку про творчість І. Яцури] / О. Токар // Народна Воля. – 2001. – 15 трав.

Чир Н. «Безсмертний дотик до душі: [до 59-ї річниці від дня народження І. Яцури] / Н. Чир // Народна Воля. – 2005. – 20 трав. – С. 5.

Чир Н. Жоржиновий світ поезії: [презентація книг І. Яцури]/Н. Чир // Тижневик галичини. – 1999. – 12 берез.

Чир Н. На крилах пісні: [передмова] // Яцура І. Фестивальний вогонь [Текст] / І. Яцура. – Коломия: Вік, 1999. – С. 3-4.

Чир Н. Поезія і доля: [про творчість І. Яцури крізь призму часу] / Н. Чир // Народна Воля. – 2004. – 28 трав. – С. 4.

Чир Н. Поклик невблаганної долі: [штрихи до поетичної збірки І. Яцури «Передновок»]: на здобуття районної премії м. Н. Попович / Н. Чир // Народна Воля. – 2002. – 30 лип.

Чир Н. Сокральне світло поезії Ірини Яцури: [до 65-річчя від дня народження поетеси] / Н. Чир // Народна Воля. – 20011. – 11 трав. – С.6.

Ярема Н. Передновок... жита половіють...» [про презентацію книги І. Яцури «Передновок»] / Н. Ярема // Народна Воля. – 2001. – 12 черв.

Зміст

1. Андрушко Василь.....	3
2. Бенюк Богдан.....	3
3. Бенюк Петро.....	5
4. Бобикевич Марія.....	6
5. Василик Любов.....	6
6. Вахняк Євген.....	8
7. Галечко Софія.....	10
8. Гарасимович Іларій.....	12
9. Герелишин Степан.....	14
10. Гобдич Микола.....	15
11. Гонтюк Роман.....	16
12. Гречко Іван.....	17
13. Гринішак Емілія.....	18
14. Гринішак Лука.....	19
15. Гурмак Василь.....	21
16. Давидяк Іван.....	22
17. Дем'янчук Василь.....	23
18. Дерев'янку Юрій.....	27
19. Дзюба Марія.....	28
20. Довбенюк Володимир.....	29
21. Киселюк Роман.....	31
22. Клапчук Михайло.....	32
23. Кобилянський Антін.....	35
24. Костицький Василь.....	36
25. Костицький Михайло.....	37
26. Кугутяк Микола.....	38
27. Лагодинська Ярослава.....	39
28. Лагодинський Микола.....	41
29. Левицький Василь.....	43
30. Левицький Василь.....	46
31. Левицький Михайло.....	48
32. Луців Володимир.....	49

33. Макось Ганна.....	52
34. Максим'юк Михайло	53
35. Мальгівський Остап	54
36. Мандичевський Іван	55
37. Мисюк Іван	57
38. Мищан Мирон.....	57
39. Молодій Ольга.....	58
40. Мочерний Степан.....	59
41. Оленюк Ярема.....	61
42. Онишко Анатолій	62
43. Онищук Антін.....	64
44. Орел Любов	66
45. Орел Сергій.....	67
46. Павлик Надія.....	69
47. Писарук Ольга.....	69
48. Підгірянкa Марійка	70
49. Попович Надія	74
50. Пушкар Володимир.....	77
51. Свищ Василь	78
52. Свідрук Мирон та Свідрук Марта.....	79
53. Скікун Дмитро	80
54. Стефурак Василь.....	82
55. Стрембіцький Ігор	83
56. Христан Галина.....	84
57. Целевич Олег.....	86
58. Чир Нестор Іванович	87
59. Шкрумеляк Юрій.....	90
60. Шмерековська-Прийма Іванна	93
61. Штуняк-Шуфлин Тетяна	93
62. Янко Іван	94
63. Яцура Ірина.....	95